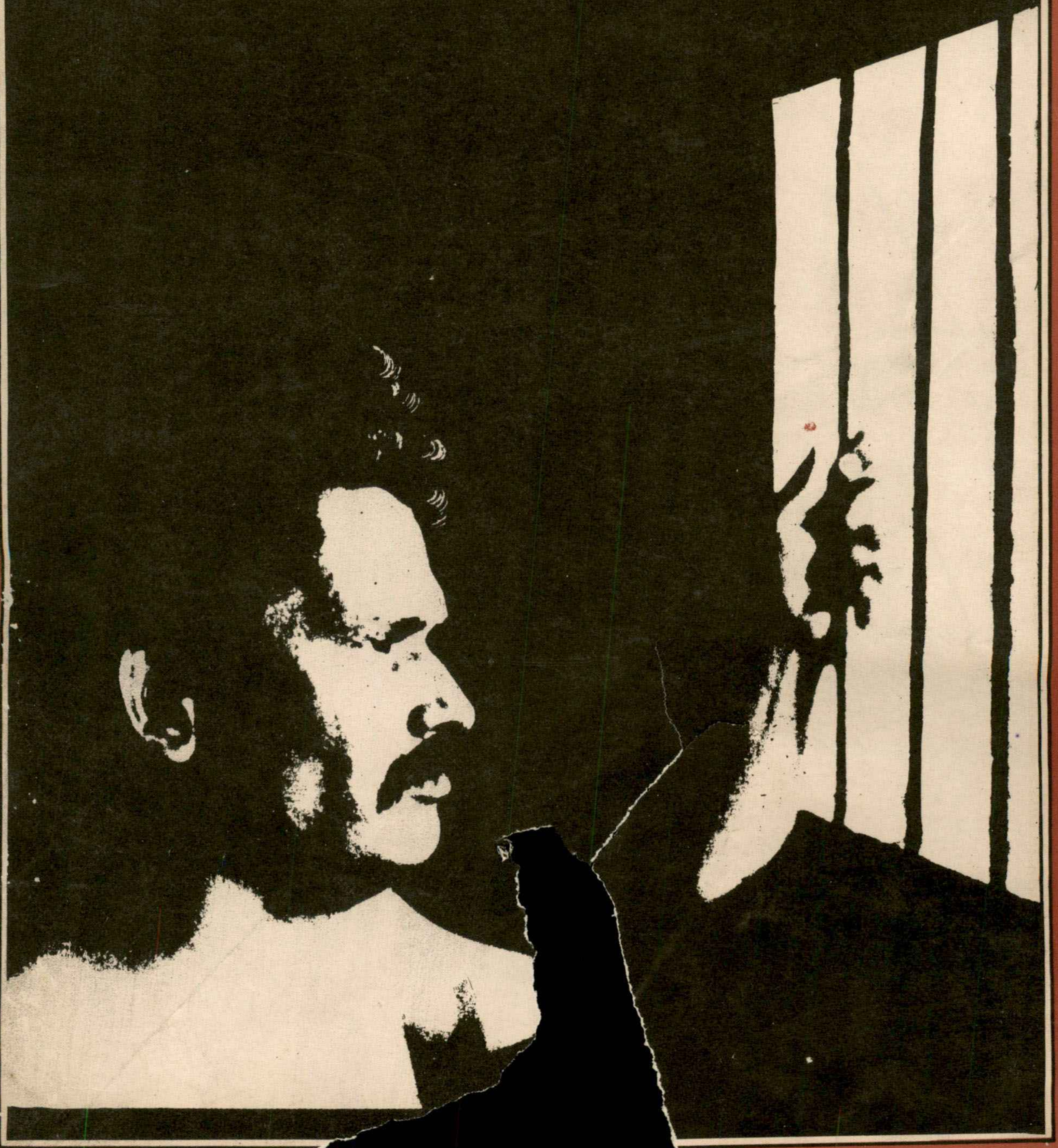

సెప్టెంబరు 1-15, 1989

రు.3

నలుపు

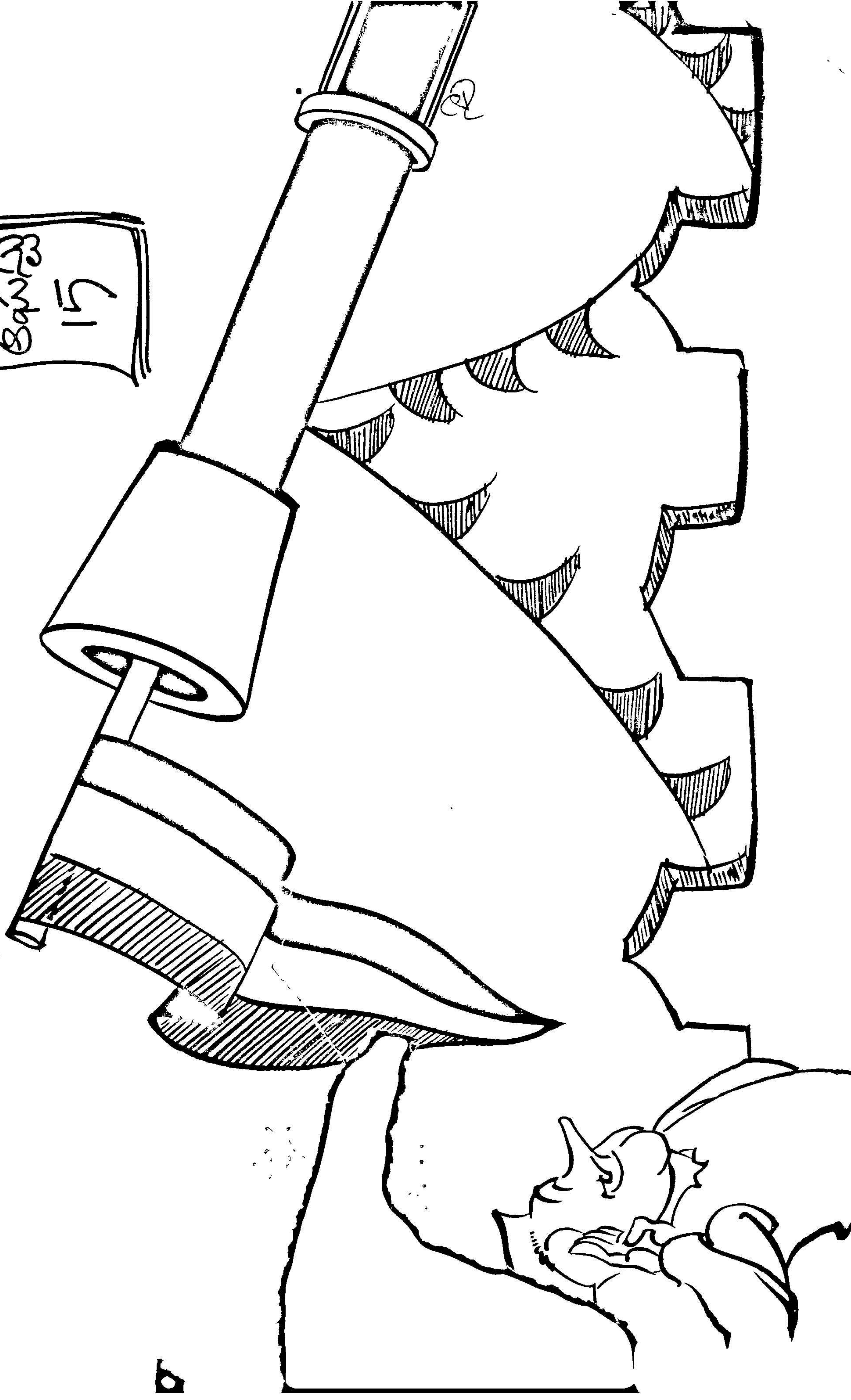
ప్రజల పక్ష పత్రిక

సామెత

తున్న ప్రజ

0
Bavli 33
15

విడిప్రతి రు. 3.00

సంవత్సర చందా రు. 65.00

సంపాదకవర్గం

బొజ్జా తారకం

కె.బాలగోపాల్

డి. నరసింహారెడ్డి

కె. ఐలయ్య

సిరిల్ రెడ్డి

పి.ఎల్. విశ్వేశ్వరరావు

ఆర్. అఖిలేశ్వరి

సంపాదకుడు

బొజ్జా తారకం

ఉప సంపాదకురాలు

ఎన్ జయ

రూప కల్పన

ఎ. షరీఫ్

ప్రచురణ, ముద్రణ

హైదరాబాద్ బుక్ ట్రస్ట్ తరుఖ్ న సిరిల్ రెడ్డి

అక్షరాలు

ఓం సాయి లేజర్ గ్రాఫిక్స్,

నారాయణగూడ.

అచ్చు:

హైదరాబాద్ ప్రింటర్స్,

హైదరాబాదుకుగాను,

గాయత్రి ఎంటర్ ప్రైజెస్, హైదరాబాద్.

సర్క్యులేషన్ మేనేజర్

శరత్ చంద్ర

'నలుపు' పక్షపత్రిక

ఇం. నెం. 1-1-342/బి, ఎవేకనగర్

హైదరాబాద్- 500 020.

నలుపు

ప్రజల పక్ష పత్రిక

సంపుటి: 1 సంచిక: 10 సెప్టెంబరు 1-15, 1989

లోపలి పేజీల్లో

జీవగాథ మల్లయ్యకు భూమి దక్కేనా?	4
మన రాష్ట్రంలో తగ్గించిన స్కాలర్‌షిప్‌లకు వ్యతిరేకంగా విద్యార్థి లోకం నిరసన	6
శ్రామిక రంగం ప్రియదర్శిని మిల్లులో మధ్యయుగాల దమన నీతి	7
నక్సలిజం-ప్రభుత్వం-పరిశీలన	9
ఈ పక్షంలో కేంద్ర రాజకీయాలు 42వ ఎర్రకోట ప్రచారం	12
ఇతర రాష్ట్రాలలో అకలై అన్నమడిగితే తుపాకి గుల్లా?	13
గూండాల రాజ్యం-పోలీసు రాజ్యం తాగుడుపై మహిళ పోరాటం	15
విశ్లేషణ నూతన రైతాంగ ఉద్యమాలు-మరో అభిప్రాయం	16
సంస్థలు-కార్యాలయాలు పోలీసు సేప్టన్	22
జవహర్ రోజ్ గార్ యోజన	25
ప్రజల హక్కులు పోలీసు పాలనలో గల్లంతవుతున్న ప్రజ	26
పాట మున్సిపాలిటీ	31
కథానిక నేకు గింజలు	32

సార్వ దేశాల్ బాలల వెట్టి చాకిరి

దక్షిణ ఆసియా దేశాలలో అతి దీనస్థితిలో బాలలు వెట్టి కార్మికులుగా పనిచేస్తున్నారని వీరి దుస్థితిని వెలుగులోకి తీసుకురావడానికి ఆర్య సమాజ్ ఈ దేశాలలో ప్రజా ఉద్యమాన్ని ప్రారంభిస్తుందని స్వామి అగ్నివేళ్ తెలిపారు.

ఇండియా, పాకిస్తాన్, బంగ్లాదేశ్, శ్రీలంక, నేపాల్, మాల్దీవులు, భూటాన్ తదితర సార్వ దేశాలలో బాలల రక్షణ కోసం చేసిన చట్టాలు అమలు జరగడం లేదని, చాలమంది బాలలు వెట్టి కూలీలుగా పనిచేస్తున్నారని స్వామి అగ్నివేళ్ ఎలేకరుల సమావేశంలో వెల్లడించారు.

ఈ దేశాలలో కనీసం 7 కోట్ల 50 లక్షల మంది బాలలు వెట్టిచాకిరి చేస్తున్నారని తెలిపారు. ఒక్క ఇండియాలోనే 1981 నాటికి 4 కోట్ల 40లక్షల మంది బాల కార్మికులు న్నారని, నేటికి అది 5 కోట్ల 50 లక్షలకు పెరిగి ఉంటుందని అన్నారు. వీరింతా 14 ఏళ్ల లోపు బాలలని, వీరిలో అత్యధికులు ఎస్.సి, ఎస్.టి.లకు చెందినవారని అన్నారు.

(న్యూస్టైం- 4.7.1989)

బిర్లా ప్రపంచ బిలియనీరు

ప్రపంచంలో 198 బిలియనీరు (లక్ష కోట్లు) కుటుంబాలు ఉన్నాయనీ, వీరిలో బిర్లా ఒకరని 'ఫార్చిన్' అనే పత్రిక పేర్కొంది.

ఇండియాలోని పారిశ్రామిక వేత్తలలో బిర్లా కుటుంబం అతిపెద్దది. బిర్లాల నికర ఆదాయం ఒక బిలియన్ డాలర్లు.

బిలియనీర్లు అత్యధికంగా ఉండేది అమెరికాలోనే, వీరి సంఖ్య 55.

ఆ తరువాత జపాన్లో 41, పశ్చిమ జర్మనీలో 20, కెనడాలో 9, సౌదీ అరేబియాలో 5, తైవాన్లో 5, స్విట్జర్లాండ్లో నాలుగు కుటుంబాలు ఉన్నాయి.

(టైమ్స్ ఆఫ్ ఇండియా 28.7.1989)

జపాన్ మహిళల గెలుపు

గైపాలతో సంబంధాలున్న వ్యక్తి ప్రధానిగా పనికి రాదని ధ్వజం ఎత్తి గెలిచిన జపాన్ మహిళలు మరోసారి తమ సత్తా నిరూపించుకున్నారు. స్త్రీ జాతిని కించపరిచే విధంగానూ స్త్రీల పట్ల పురుషుల్లో హింసాప్రవృత్తిని పెంచేలాగ ఉన్న పోన్టర్లను, టెలివిజన్ అద్యర్బయిజ్మెంట్లను పూర్తిగా ఉపసంహరించుకోవడానికి 'సన్రాకూ' అనే మద్యపానీయాల సంస్థ అంగీకరించింది. ఏప్రిల్ నెల నుంచి సన్రాకూ సంస్థ జపాన్లో 'రోలింగ్-ఎక్స్' పేరుతో ఎస్కీ అమ్మకం ఆరంభించింది. అమెరికా నుంచి తాము దిగుమతి చేసుకుంటున్న ఈ ఎస్కీకి అమ్మకాలు పెంచేందుకు సన్రాకూ రెండు రకాల ప్రకటనల్ని రూపొందించింది. చేతుల్లేని జాకెట్, జిన్స్పాంట్తో ఉండే యువతి చుట్టూ చాలా మంది యువకులు గుర్రాల మీద తిరుగుతూ ఉంటారు. మరో ప్రకటనలో ఒక అమ్మాయి మంచం మీద పడుకుని ఉంటుంది. బట్టలన్నీ చిందర వందరగా ఉంటాయి. ఈ రెండు బొమ్మలు, మానభంగం సన్నివేశాన్ని గుర్తుకు తెస్తున్నాయనీ, ఇలాంటి పోస్టర్లు, ప్రకటనలు యువకులలో హింసా ప్రవృత్తిని పెంచుతాయని టోక్యోలోని మహిళా సంఘాలు అభ్యంతరం పెట్టాయి. వీరి వాదంలో అర్థం ఉందని భావిస్తూ సన్రాకూ సంస్థ/ఆ రెండు ప్రకటనల్ని ఉపసంహరించుకుంది.

(ఈనాడు 11.8.1989)

నెల తిరక్కుందానే కూలిన బ్రిడ్జి

మొన్నివల్ అధికారుల నిర్లక్ష్యం ఫలితంగా నలభైవేల రూపాయల ఖర్చుతో నిర్మించిన బ్రిడ్జి నెల తిరక్కుందానే కూలిపోవడంతో పాటు రోడ్దంతా బీటలు వారి లోతుగా కోసుకుపోయిన సంఘటన నగరంలోని చైతన్యపురిలో జరిగింది. బ్రిడ్జి నిర్మాణానికి ముందే పకడ్బందీగా ప్లాను రూపొందించినట్లయితే పరిస్థితి ఇంత దారుణంగా మారేది కాదని స్థానికులు ఎమర్శించారు. బ్రిడ్జి కింద నాలుగు ఫీల్డు పైపులు బదులు రెండు ఫీల్డు విర్పాటు చేశారు. ఇటీవల కురిసిన భారీ వర్షం మూలంగా అతి వేగంతో వచ్చిన నీరు పోవడానికి సన్నటి పైపులు సరిపోనందున నీరు పొంగిపొర్లి రోడ్దంతా కోసుకు పోయింది. రాకపోకలకు అంతరాయం ఏర్పడింది.

(ఆంధ్రజ్యోతి 4.8.1989)

రష్యాలో నిరుద్యోగ రక్కసి

సోవియట్ యూనియన్లో 60 లక్షల మంది నిరుద్యోగులున్నారని, కార్మిక జనాభాలో వీరి శాతం 3.75 అని అధికారిక గణాంకాలు తెలుపుతున్నట్లు టాస్ న్యూస్ ఏజెన్సీ తెలిపింది.

సోవియట్ యూనియన్ మొత్తం జనాభా 28 కోట్ల 78లక్షలు. వీరిలో 'కార్మికజనాభా' 16 కోట్లు, మొత్తం జనాభాలో వీరు 57 శాతం.

వీరిలో ప్రభుత్వ రంగాల్లో 73.5 శాతం సహకార వ్యవసాయ క్షేత్రాల్లో 7 శాతం, ప్రయివేటు సంస్థల్లో 2.6 శాతం, సహకార, ప్రయివేటు రంగంలో 1.1 శాతం మంది పనిచేస్తున్నారు.

(హిందుస్తాన్ టైమ్స్ - 30.7.1989)

న్యాయదేవత ఉరుకులు - పరుగులు

డబ్బున్న వాళ్లంటే చాలమంది భయపడతారు. కొంతమందికి భక్తికూడా ఉంటుంది. ఎందుకంటే డబ్బున్నవాళ్లకు అందరూ “సేవ” చేస్తారు కాబట్టి. వాళ్లు తలుచుకుంటే ఏ పనిఅయినా చేయగలరు. పోలీసు, ప్రభుత్వ అధికార్లతో సహామంత్రులు, ముఖ్యమంత్రుల చేత ఏవని అయినా చేయించుకోగలరు. ఆఖరికి ప్రధానమంత్రితోకూడా వారికి కావలసింది చేయించుకోగలరు. ఇవన్నీ మనం చూస్తూ ఉన్నవే, అందుకని పెద్దగా ఆశ్చర్యపడం. ఫలానా అధికారి ఫలానా “పెద్దమనిషి” చెప్పింది చేయలేదని అతన్ని బదిలీ చేయించాడు అంటే ఆశ్చర్యపోము. ఫలానా వ్యక్తి మరో పెద్దమనిషికి అడ్డుగా నిలుస్తున్నాడని అతన్ని చంపించివేశాడు అని విన్నా పెద్దగా ఆశ్చర్యపోము. ఎందుకంటే ఇవన్నీ సర్వసాధారణమైపోయాయి. వారుతలుచుకుంటే ఏవని అయినా నిమిషాలమీద అయిపోతుంది. అయితే ఆశ్చర్యపోవలసిన విషయం ఏమంటే కోర్టులుకూడా డబ్బున్న వాళ్లకోసం “పరుగెత్తి” న్యాయం అందజేస్తారనేదే! ఇటువంటి సంఘటనలు జరిగినప్పుడు కోర్టులమీద ఉన్న కాస్త నమ్మకమూ తొలగిపోతుంది.

రిలయన్స్ కంపెనీకి చెందిన ఒక ప్రముఖ వ్యక్తిని ఒక కేసులో అరెస్టు చేశారు బొంబాయిపోలీసు. మరోవ్యాపారస్తుణ్ణి చంపించటానికి కుట్రపన్నాడని ఆ కంపెనీవారిపై ఆరోపణ. ఆకేసును బొంబాయి పోలీసు పరిశోధనచేస్తున్నారు. ఏవో కొన్ని సాక్ష్యాధారాలు సేకరించారు. ప్రాథమిక సమాచారం దొరికింది కాబట్టి అరెస్టు చేశారు. అయితే ఆకేసును కేంద్ర నేరపరిశోధకవిభాగం (సిబిఐ) చేత దర్యాప్తు చేయించాలని రిలయన్స్ కంపెనీ వారికి అనిపించింది. సిబిఐచేత దర్యాప్తు చేయించమని అడిగారు. బొంబాయి హైకోర్టులో ఆవిషయం మీద విచారణ జరుగుతున్నది. ఇరువైపులా ఒకవిషయంమీద ఏకాభిప్రాయానికి వచ్చారు. అది అలా ఉండగా రిలయన్స్ కంపెనీ వారి తరపున ఒక వ్యక్తి సుప్రీంకోర్టుకు పోయి ఈ కేసును సిబిఐకి అప్పగించండి అని అడిగారు. అడగడమే తరువాయి అలాగే అని సుప్రీంకోర్టు మంజూరుచేసింది.

అడిగిన వ్యక్తికి కేసుకూ సంబంధం ఏమీలేదు. సిబిఐ చేత దర్యాప్తు చేయించవలసిన అవసరమూ ఏమీ లేదు. బొంబాయి పోలీసు ఈ విషయంలో అసమర్థులు ఏమీ కారు. ఎవరో దారిన పోయేవ్యక్తి సుప్రీంకోర్టులోకి నడిచి వెళ్లి రిలయన్స్ కేసు సిబిఐ చేత దర్యాప్తు చేయించండి అని

అడిగితే సరే అన్నది సుప్రీంకోర్టు. ఎంత విచిత్రం? ఎంత గొప్ప! అదే వేగం అందరితో చూపిస్తే ఎంత బాగుండును? ఇంకా విచిత్రమైన విషయం ఏమంటే అదే సందర్భంలో రిలయన్స్ కంపెనీ ప్రత్యర్థితరపున న్యాయవాది వెళ్లి కోర్టును ఛడామడా తిట్టి ముందు వేసిన ఆర్డరుని మార్పించాడు. ఇంకా ఎంత విచిత్రం! ఒకసారి కోర్టు ఒక ఆర్డరు ఇచ్చిందంటే దానిని మార్చటానికి ఎంత కష్టమో, ఎన్నిరోజులు అవస్థపడాలో కోర్టు సంగతి తెలిసిన వారికి ఈ వేగం చూసి మరీ మతి పోతుంది. అందరికీ ఈ వేగం అందితే ఎంత బాగుంటుంది? కాని అందరు! దేశంలో అందరూ అంబానీలు ఎలా అవుతారు? అందరూ వాడియాలు ఎందుకవుతారు? న్యాయం దృష్టిలో అందరూ సమానమే అనేది ఎండమావి ఏమో అనిపిస్తుంది.

రిలయన్స్ కంపెనీ, బాంబేడయింగ్ కంపెనీలు ఒక నిమిషంలో తమ పనిని చేయించుకొని బయటకు వచ్చాయి. ఒక కంపెనీకి ప్రధానమంత్రి మిత్రుడు, మరోకంపెనీకి ప్రతిపక్షాలు మిత్రులు. ఇక ఏమి కావాలన్నా ఎందుకు జరగదు! ఒక కంపెనీ వెనుక రాజీవ్ గాంధీ కనిపిస్తుంటాడు! మరోకంపెనీ వెనుక ప్రతిపక్షాల తలకాయలు కనిపిస్తుంటాయి. పాపం! సుప్రీంకోర్టు జడ్జీలు మాత్రం ఏం చేస్తారు?

శ్రీయోరాజ్యానికి సంబంధించిన అనేక చట్టాలు కోర్టుల్లో మూలుగుతూ ఉన్నాయి. ప్రజోపయోగకరమైన చట్టాలు ఎన్నో సంవత్సరాలుగా విచారణ కోసం ఎదురు చూస్తూ ఉన్నాయి. ముఖ్యంగా భూసంస్కరణ లాంటి చట్టాలు ఎళ్ల తరబడి కోర్టులో పడిఉన్నాయి. వాటిని విచారించటానికి కోర్టుకు సమయం లేదు. ఎందుకంటే విచారణ అడుగుతున్న వ్యక్తుల్లో అంబానీలు ఉండరు. వాడియాలు కన్పించరు.

ఆఖరికి కోర్టులు కూడా - పైగా సుప్రీంకోర్టు డబ్బున్న వాళ్లను చూసి భయపడుతున్నదంటే, పోనీ “భక్తి” చూపుతున్న దంటే పోనీ “అసక్తి” కనబరుస్తున్నదంటే ఇక న్యాయవ్యవస్థపై ఉన్న కాస్త నమ్మకమూ పోకుండా ఎట్లా ఉంటుంది! ఇంతకు ముందుకూడా మరోవ్యాపారవేత్తను అరెస్టు చేస్తే సుప్రీంకోర్టు జడ్జీలు అర్థరాత్రి ఇంట్లో కూర్చుని బెయిలు మీద విడిచిపెట్టారు, ఎంతవేగం? డబ్బున్నవాళ్లకు న్యాయం అందించాలంటే న్యాయదేవత బహుశా కళ్ల గుతలు ఎప్పుకొని శంవేగంలో పరుగెత్తి బంగారుపళ్లెంలో న్యాయం అందిస్తుందేమో! ఈ పద్ధతి కొనసాగితే మాత్రం ప్రమాదం వచ్చేది న్యాయ వ్యవస్థకు కాదు! ప్రజాస్వామ్యవ్యవస్థకు.

మల్లయ్యకు భూమి దక్కేనా?

తనకు, తనవారికి అన్నం పెట్టిన భూమిని దక్కించు కోటానికి 70 ఏళ్ల మల్లయ్య 30 సంవత్సరాలుగా పోరాడు తున్నాడు. మల్లయ్య హరిజనుడు. రాజా వీతాంబరరావు దగ్గర సుంకరిగా పనిచేశాడు. తరతరాలుగా మల్లయ్య వారసులు సుంకరి పనిచేసి భూస్వాముల గడిల్లో పనిచేశారు. మల్లయ్య దగ్గరికి వచ్చేసరికి భూస్వామి మల్లయ్యతో సేవలు చేయించుకోవడమే గాక భూమిని కూడా కాజేశాడు. తన భూమి తనకు కావాలంటూ మల్లయ్య కోర్టుల చుట్టూ తిరుగుతున్నాడు.

సురిమల్ల మల్లయ్యది అదిలాబాదు జిల్లా జన్నారం మండలంలోని తపాలాపూర్ గ్రామం. తపాలాపూర్ రాజా వీతాంబరరావుది. వీరిది భూస్వాముల కుటుంబం. కొన్ని వందల గ్రామాలు వీరి జాగీరు కింద ఉండేవి. వీరు చెప్పింది వేదం. వీరు మాట్లాడిందే చట్టం, న్యాయం. వీరి తాబేదార్లు ఏది చెప్పినా అదే శాసనంగా చెలామణి అయ్యేది. ఈ దొరల ఆస్థానంలో సురిమల్ల మల్లయ్య తాతలు చాకిరి చేశారు. దొరల రాజ్యం కనుక ఎవరి భూములైనా దొరలదే అన్నట్లు ఉండేది. 1952-53లో మల్లయ్య తండ్రి నర్సయ్య పేర 25 ఎకరాలు పి.టి.గా వచ్చింది. ఈ భూమిని సాగుచేసుకుంటూ నర్సయ్య కుటుంబం దొరల గడిలో రాత్రి పగలు సేవలూ చేస్తూ జీవించేవారు.

తపాలపూర్లో రాజావారి గడిలో పెద్ద సుంకరిగా ఉండేవారు మల్లయ్య తండ్రి. తనకు వయస్సు మీద పడిందని కొడుకును నియమించాడు. మల్లయ్య కూడా తండ్రిలాగే నమ్మిన బంటుగా పనిచేస్తూ వచ్చాడు. తండ్రి నర్సయ్య చనిపోయాడు. మల్లయ్య తన

కొడుకుల ద్వారా వ్యవసాయం చేయించుకుంటూ, సుంకరిగా దొర వారి గడిలో పని చేసేవాడు.

ప్రస్తుతం మండల అధ్యక్షుడైన జి.వి. శ్రీనివాసరావు బి.ఎ. వరకు చదివి గ్రామంలోనే ఉండేవాడు. గ్రామాల్లో అందమైన అమ్మాయిలకై వేట వారి దినచర్యగా ఉండేది. ఎవరిపైన తన కన్ను పడిందో ఆమె గడికి రావలసిందే. ఇలాంటి వ్యవహారం మంచిదిగాదని మల్లయ్య మండిపడేవాడు. మల్లయ్య మనసు గ్రహించిన దొర అతనికి గడిలో పనులు చెప్పకుండా బయటి పనులు చెప్పేవారు.

అది 1965-66 ప్రాంతం. శ్రీనివాసరావు అమ్మాయిలను తన గడికి విలిపించుకోవడమే గాక, గ్రామాల్లో వంచాయితీలు నిర్వహించేవాడు. ఎవరు తనకు అనుకూలురో వారివైపు న్యాయం చెప్పడం, తన మాట ఎనని వారి భరతం పట్టడం మొదలుపెట్టాడు. ఇదిలా ఉండగా ఒక రోజు హరిజన వాడలోని ఒకమ్మాయి కావలసి వచ్చింది. తీరా ఆ అమ్మాయి మల్లయ్యకు దగ్గరి బంధువు. ఈ పుష్యం తెల్సిన మల్లయ్య ఉగ్రుడైనాడు. అది మొదలు మల్లయ్యకు కష్టాలు ప్రారంభ

మయ్యాయి. శ్రీనివాసరావు దుర్మార్గులను ఇక సహించలేక తిరగబడినాడు. వారం తిరక్కుండానే మల్లయ్యకు గ్రామ బహిష్కరణ విధించారు. ఐనా లొంగని మల్లయ్య కట్టుబట్టలతో గ్రామం విడిచి వెళ్లిపోయాడు. ఆయన వెళ్లిన తరువాత మల్లయ్యకు చెందిన 25 ఎకరాల భూమిని వీతాంబరరావు తన మనుషులకు అమ్మివేశాడు.

1975లో మల్లయ్య అప్పటి తహసీల్ ఆఫీస్ లక్సెట్టి పేటలో కేసు వేశాడు. తహసీలుదారు తాను ఈ కేసు విచారించ లేనని, దొరలు పేరుగల వారని, మల్లయ్య పెట్టుకున్న దరఖాస్తును అదిలాబాదుకు బదిలి చేశాడు. ఈ కేసులో తిరిగి తిరిగి వేసారిన మల్లయ్యకు ఒక సంఘ సేవకుని సహాయం లభించింది. 1980-81లో మల్లయ్యదే ఆ భూమి అంటూ అదిలాబాదు తహసీల్దారు తీర్పు ఇచ్చారు. గిర్దావరు వచ్చి భూమి కబ్జా ఇచ్చాడు. తీరా వారం తిరక్కముందే, జాయింట్ కలెక్టరు 'స్టేటన్-కో-ఆర్డర్' ఇచ్చారంటూ రైతులు ఆ భూమిని స్వాధీనం చేసుకున్నారు. మల్లయ్య తిరిగి రోడ్డున పడ్డాడు. జాయింట్ కలెక్టరు తిరిగి ఈ కేసును విచారించి, భూమి మల్లయ్యదే అని తేల్చి చెప్పాడు. 1988లో తిరిగి ఆ రైతులు రెవెన్యూవారు తప్పుగా భూమికి మల్లయ్య స్వంతదారుడని అంటున్నారని, హైకోర్టుకు వెళ్లారు. మల్లిగాడు హైదరాబాద్ ఎట్లా వస్తాడో చూద్దాం అనుకున్నారు. పట్టువదలని చక్రమార్కుడు, 75 ఏళ్లు పైబడ్డ మల్లయ్య హైకోర్టుకు ఎలా వెళ్లాలని ఆలోచించాడు. ఈ కేసు ప్రారంభంలో అ.ఆ.లు చదువుతున్న ఒక కుర్రాడు ఇప్పుడు హైకోర్టులో వకీలు అనే సంగతి తెల్సింది మల్లయ్యకు. కాగితాలన్నీ సంచిలో

వేసుకొని, బస్ ఛార్జీలు అడుక్కొని, హైకోర్టు మెట్ల వద్ద వారం రోజులు పడిగాపులు కాశాడు. ఆ వకీలును దొరికించుకున్నాడు. నంగతి ఎవరించాడు. సదరు వకీలు కేసు చూస్తానని ఒప్పుకొని ధైర్యం చెప్పి, బస్సు ఛార్జీలు ఇచ్చి, తిండి పెట్టించి మల్లయ్యను పంపించాడు. ఈ కేసు అదిలాబాదులో నడిపించిన న్యాయవాది కూడా హైదరాబాదుకు మకాం మార్చాడు. ఇద్దరు వకీళ్ళు ఇప్పుడా కేసును చూస్తున్నారు. ఇది తెలుసుకున్న జి.వి. శ్రీనివాసరావు కేసును నువ్రీంకోర్టులో కూడా వేయాలని, (హైకోర్టు తీర్పురాక ముందే) ఒక్కొక్క రైతువద్ద రూ. 1500/- చొప్పున జమచేసి సిద్ధంగా ఉన్నాడు.

ఇక మల్లయ్యకు ఢిల్లీలో వకీలు ఎవరు? అసలు మల్లయ్యకు భూమి లభిస్తుందా? లభించినా మల్లయ్య ఆ భూమిని దున్నుకోగలడా? భూమి వచ్చేవరకు మల్లయ్య జీవించి ఉంటాడా? మల్లయ్య కుటుంబమంతా ముక్కలైంది. ఒక్కడే మిగిలాడు. పెద్దకొడుకు ఉన్నదీ లేనిదీ తెలియదు. చిన్నకొడుకు గతి అంతే. బంధువులు దొరకు భయపడి మల్లయ్యను దగ్గరకు రానియడం లేదు.

దిక్కులేని పరిస్థితిలో మల్లయ్య చివరి దశలో కనీసం గెలిచాను అనే మాట కొరకు ఎదురుచూస్తున్నాడు. ప్రస్తుతం తాళ్లపేట అనే గ్రామంలో బస్ స్టాండ్ వద్ద ఉంటూ, ఆత్మాభిమానం చంపుకోలేక, అడుక్కుతినడానికి ధైర్యం చాలక, తెలిసిన వారెవరైనా టీ తాగిస్తామని గాలం పట్టుకొని, చేపలు అమ్ముకుంటూ కేసు తీర్పుకై ఎదురుచూస్తున్నాడు.

ఎం.కె. కమల్.

తెలంగాణ కో పత్రిక “మా తెలంగాణ”

తెలంగాణ ప్రాంతం రత్నాలు వండించినా దానికెప్పుడు రాళ్ళే మిగులుతాయి. నదులు దాని గుండా పారినా ఆకలి చావులు దాన్ని అంటుకొనే ఉంటాయి. గనులు, నల్లబంగారం, ఎర్రబంగారం వండించినా, తెలంగాణలో పట్టుమని పది రైళ్ళు నడువవు. తెలంగాణ ప్రాంతంలో కరెంటు ఎంత ఉత్పత్తి అయినా చీకటి దాన్ని విడిచిపోదు. ఎందుకు? ‘మా తెలంగాణ’ ఆరంభ సంచికలో కాళ్ళజి కారణాలు ఖచ్చితంగా చెప్పారు. వంట ఇక్కడ, వడ్డన అక్కడ అన్నారు. కాళ్ళజి అన్న ఈ మాటలో ఎన్నో విషయాలు బయటపడ్తాయి. ‘బావి ఇక్కడ, బొక్కెన చాంతాడు అక్కడ’ అని ఆయన చమత్కరించారు.

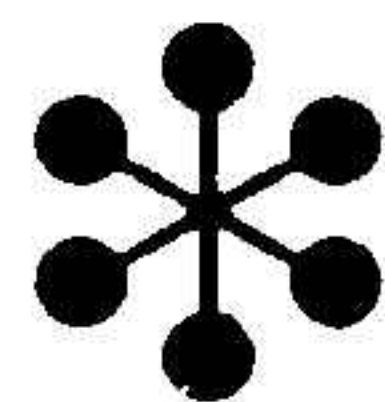
తెలంగాణ ప్రాంతంలో ఎక్కడ చూసినా పెత్తనం ఆంధ్ర వారిదే. ముఖ్యంగా విద్యారంగంలో ఏం జరుగుతుందో కూడా పరిశోధన జరపాలి అని పత్రిక అభిప్రాయపడింది. రాష్ట్రంలో షెడ్యూల్లు కులాలు, తెగల జనాభాలో అధికశాతం తెలంగాణలో ఉన్నారని పరిశోధనలు తెలుపుతున్నాయి. 13.46 కోట్ల ఆంధ్రలో, 14.95 శాతం రాయలసీమలో, 9.59 రాజధానిలో, 17.14 శాతం తెలంగాణలో షెడ్యూల్లు కులాల వారు ఉన్నారని “మా తెలంగాణ” చెప్పింది.

తెలంగాణకు నీటి పారుదల ప్రయోజనాలను తలక్రిందులు చేశారు

పాలకులు. ఉదాహరణకు 1956 కంటే పూర్వం తెలంగాణలో 161 టి.ఎం.సిల నీరు నాగార్జున సాగర్ నుండి తెలంగాణ ప్రాంతానికి వాడుకునే అవకాశం ఉండేది. నల్లగొండ, ఖమ్మం జిల్లాలకు నాగార్జున సాగర్ ద్వారా 111 టి.ఎం.సిల నీరు వాడుకునే అవకాశం ఉండేది. కాని 21 టి.ఎం.సి.ల నీరు తగ్గించి తెలంగాణలో 90 టి.ఎం.సిల నీరు మాత్రమే వినియోగించుకునే వద్దతిలో కాలువల నిర్మాణం పూర్తిచేశారు. ఇలాంటి విషయాలన్నీ ఈ పత్రిక బయటికి తేవాలనే ఉద్దేశంతో మొదలైంది.

తెలంగాణ భాషను కోస్తా జిల్లాలవారు వెక్కిరించడం, అవ హాస్యం చెయ్యటం కనివిస్తున్నది. కనుక తెలంగాణ యాసకు ప్రాముఖ్యత నిచ్చి ప్రచారం చేస్తామంటున్నది ఆ పత్రిక.

‘తెలంగాణ ఇన్ఫర్మేషన్ ట్రస్టు’ వారు తెచ్చే ఈ పత్రిక ముందు ముందు ఏం చెయ్యనుందో అందరం ఎదురుచూడాలి. ఆ పత్రిక రంగరించనున్న విషయాలను అర్థం చేసుకోవాలి.

తగ్గించిన స్కాలర్‌షిప్‌లకు వ్యతిరేకంగా విద్యార్థిలోకం నిరసన

'ఎభజించి పాలించు' అనే బ్రిటీషువాళ్ల సిద్ధాంతాన్ని హృదయపూర్వకంగా మన ముఖ్యమంత్రి శ్రీ ఎన్.టి. రామారావు గారు అవలంబిస్తున్నారని చెప్పడానికి పాలిటెక్నిక్ విద్యార్థులకు తగ్గించిన స్కాలర్ షిప్‌ల విధానమే అద్దం పడుతుంది. రాష్ట్రంలో గత అనేక సం॥లనుండి పాలిటెక్నిక్ విద్యార్థులు 315-00 రూపాయల స్కాలర్‌షిప్ పొందుతుండగా గత సంవత్సరం డా॥ అంబేద్కర్ జయంతి ఉత్సవాల సందర్భంగా మన ముఖ్యమంత్రిగారు బడుగువర్గానికి ఎన్నో రాయితీలు ఇస్తూ విద్యార్థులకి 20/- రూపాయలు అదనంగా పెంచుతున్నట్లు ప్రకటించిన నాటినుండి 335/- రూపాయలు ఇవ్వడం జరుగుతుంది. అయితే "ఎభజించి పాలించు" అనే సిద్ధాంతాన్ని విశ్వసించిన ముఖ్యమంత్రి విద్యార్థులందరికీ ఒకేసారి స్కాలర్‌షిప్ తగ్గిస్తే విద్యార్థుల ఉద్యమాన్ని తట్టుకోలేమనే ఉద్దేశ్యంతో ముందుగా ఎన్.సి., ఎన్.టి.ల విద్యార్థులు పోరాడి సాధించుకున్న 335/- రూపాయల స్కాలర్‌షిప్‌ని 245/- రూపాయలకి తగ్గించారు. ఈ విషయంపై విద్యార్థులందరూ ఆందోళనకు పూనుకోగా స్కాలర్‌షిప్ తగ్గించలేదని, ఆడిటర్ అభ్యంతరమని వివే కుంటిసాకులు చెప్పి, తత్సంబంధిత జి.వే రాగానే యథావిధిగా స్కాలర్‌షిప్‌లను మంజూరు చేయడము జరుగుతుందని ఘట్టపెట్టడం జరిగింది. నిన్నుగాక మున్ను మన ముఖ్యమంత్రిగారు సెలెక్షన్‌రింగ్ విద్యార్థుల మానంగా పాలిటెక్నిక్ విద్యార్థులకు 40/- రూపాయలు స్కాలర్‌షిప్ పెంచుతున్నట్లు ప్రతికా ముఖంగా బూరకపు ప్రకటన కూడా ఇవ్వడం

జరిగింది. కాని నిన్న ఈ నియంతృత్వ ప్రభుత్వం బి.సి, ఎన్.సి, ఎన్.టి విద్యార్థులకు కొత్త జి.వే 21/3660/ఎన్.ఎన్.సృష్టించి 335/- రూపాయలు ఉన్న స్కాలర్‌షిప్‌ని 245/- రూపాయలకు అంటే 90/- రూపాయలు తగ్గించినట్లుగా ఉత్తర్వులను జారీచేయడం కూడా జరిగింది. ఇంతకు ముందే ప్రతికాముఖంగా ఇచ్చిన హామీని మన రాష్ట్ర ప్రభుత్వం వాపసు తీసుకోవడమే కాకుండా ఉన్న స్కాలర్‌షిప్‌ను తగ్గించడము నిజంగా ఈ ప్రభుత్వ అసమర్థతను, అవేకాన్ని తెలియ చేస్తుంది. ప్రస్తుతము ఇస్తున్న స్కాలర్‌షిప్‌లు పెరుగుతున్న ధరల కారణంగా సరిపోవడంలేదు. ఈ కారణంచేత హాస్టల్‌లో ఉన్న విద్యార్థులు పెరుగుతున్న మెన్ చార్జీలకు అనుగుణంగా మెన్ బిల్లును చెల్లించలేక తీవ్ర సమస్యలకు గురిఅవుతున్న తరుణంలో స్కాలర్‌షిప్‌లు పెంచవలసిన ప్రభుత్వాలు ఉన్నవాటేనే తగ్గించడము సిగ్గు పడవలసిన విషయం. రోజురోజుకు పెరుగుతున్న సమస్యలు పరిష్కరించవలసింది పోయి మరొక కొత్త సమస్యను సృష్టించి విద్యార్థి జీవితాలతో ఆడుకోవడము విద్యార్థి వ్యతిరేక విధానానికి నిదర్శనము. ఈ అసమర్థత, విద్యార్థి వ్యతిరేక విధానాలకు నిరసనగా ఎన్నోసార్లు సంబంధిత అధికార్లచుట్టూ, మంత్రులచుట్టూ, చెప్పులరిగేలా తిరిగి మెమోరాండం సమర్పించినా నిమ్మకు నీరెత్తినట్లు ఉండడం విచారించవలసిన విషయం. ప్రశాంతంగా సాగుతున్న చదువులకు ఏదో ఆటంకం కలిగిస్తూ విద్యార్థి వ్యతిరేక విధానాలను కొనసాగించటం మన ప్రభుత్వానికి సాంప్రదాయంగా మారి పోయింది. గతంలో 3 సంవత్సరాల డిగ్రీకోర్సు కోసం 105 రోజులు చేసిన

సమ్మెను బలవంతంగా విరమణ చేయించారు. అప్పుడు విద్యార్థులకు చేసిన వాగ్దానాలు వాగ్దానాలుగానే మిగిలిపోయాయే తప్ప ఇంతవరకు అమలు పరచలేదు. 1985 సంవత్సరంలో అప్పటి సాంకేతిక విద్యా మంత్రి అయ్యన్నపాత్రుడు వ్రాతపూర్వకంగా హామీ ఇచ్చారే కానీ అమలు పరచలేదు. అప్పటినుండి ఇప్పటివరకు ఎన్నో కల్లబొల్లి కథలు చెప్పతూ తీవ్ర జాప్యం చేస్తున్నారు. ఈ ప్రభుత్వ విధానాలకు వ్యతిరేకంగా తగ్గించిన స్కాలర్‌షిప్‌లకు వ్యతిరేకంగా గత కొన్నిరోజులనుండి తరగతులు బహిష్కరించడమే కాక ఎన్నో ప్రదర్శనలు, రాస్తారోకోలు, జరపడమే కాకుండా సచివాలయం వరకు ఊరేగింపుగా వెళ్ళి సాంఘిక నంక్షేమశాఖామంత్రి గారికి మెమోరాండం సమర్పించడం జరిగింది. అదేరోజు తార్వాకవద్ద తగ్గించిన స్కాలర్‌షిప్‌లకు వ్యతిరేకంగా విద్యార్థులు పోరాటం చేస్తూవుంటే మన తెలుగుదేశం ప్రభుత్వం తొత్తులైన గూండాలు విద్యార్థులపై కర్రలతో దాడిచేయడమే కాకుండా చాలా మందిని గాయపరిచారు. ఆ తర్వాత ఆగస్టు 16వ తేదీన తగ్గించిన స్కాలర్‌షిప్‌లకు వ్యతిరేకంగా తరగతులను బహిష్కరించడమే కాకుండా ప్రభుత్వ ఖజానాకి డబ్బు వంపడానికి బూటుపాలీషు మరియు రిక్తాలు తొక్కారు. ఆగస్టు 18వ తేదీన రాష్ట్ర వ్యాపితంగా విద్యార్థులందరూ అర్ధనగ్న ప్రదర్శనలు జరపడమే కాకుండా నగరంలో సచివాలయం వద్దకూడా అర్ధనగ్నంగా ప్రదర్శన జరిపి విద్యామంత్రికి, కార్యదర్శికి మెమోరాండంలు సమర్పించారు. విద్యార్థులకు స్కాలర్‌షిప్‌లు పెంచక పోతే ఉద్యమాన్ని తీవ్రతరం చేస్తామని విద్యార్థి వ్యతిరేక విధానాలకు స్వస్తి చెప్పాలని విద్యార్థిలోకం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని తీవ్రంగా హెచ్చరించింది.

ప్రియదర్శినిమిల్లులో మధ్యయుగాల దమననీతి

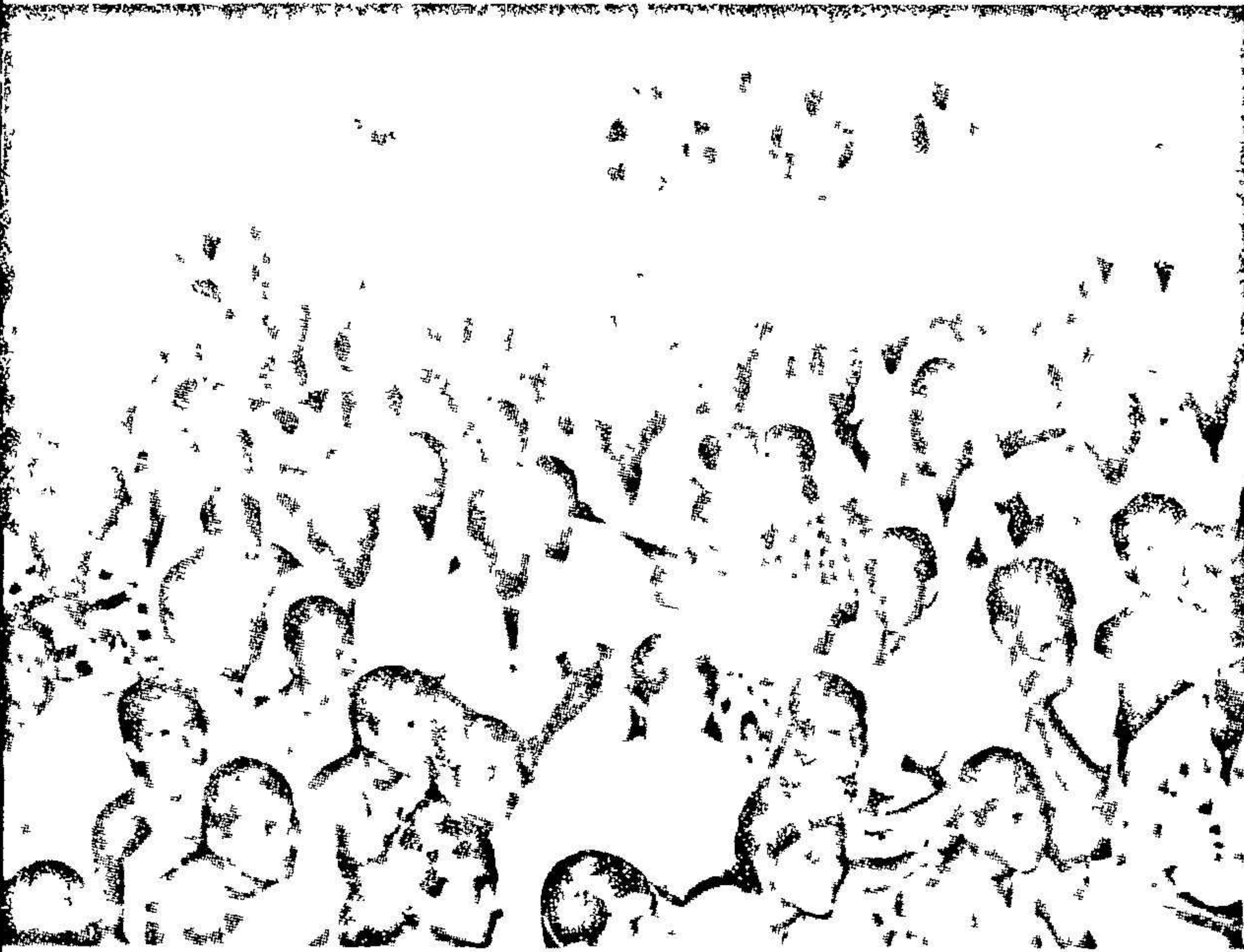
చట్టాలుండేది ఉల్లంఘించటానికే అని కొందరు అనుకుంటారు. పేదలకు చట్టాలంటే ఏమిటో తెలీదు. వాటినుంచి వారేం ప్రయోజనం పొందడంలేదు. ఇలాంటిస్థితి మెదక్జిల్లా సదాశివపేటలోని ప్రీయ దర్శిని స్పిన్నింగుమిల్లులో ఉంది.

కార్మికులు తమ హక్కుగా యూనియన్ ను ఏర్పాటు చేసు కున్నారు. ప్రతిగా మిల్లు యజమానులు ఒక్క కలం పోటుతో

యన్ ను ఏర్పాటు చేసుకున్నారు. యూనియన్ రిజిస్ట్రేషన్ జరిగిన కొద్ది నిమిషాల్లోనే 250 మంది కార్మికుల్ని మిల్లు యజమాన్యం తొలగించింది. 15 నిమిషాల్లో క్వార్టర్సును ఖాళీ చేయాలని తాళీదు ఇచ్చింది. వారు తమ సామాన్లు నర్మకొనేలోగానే యజమానుల గుండాలు కర్రలతో దాడి చేశారు. 250మంది కార్మికులు తమ కుటుంబాలతో రోడ్డుమీద పడ్డారు. ఒక కిలోమీటరు రోడ్డు కార్మికుల సామా

కుటుంబాల్ని, బంధుమిత్రుల్ని వదిలేసి, కొన్ని వందల మైళ్ళ దూరం నుంచి బతుకు దెరువుకోసం ఇక్కడికి వచ్చారు. వీరితో అనేక వందల మందికి స్పిన్నింగులో ట్రైనింగు ఇప్పించి, మంచి నైపుణ్యంగల కార్మికుల్ని తయారు చేశారు. యజమానులకు ఇప్పుడు వారి అవసరం ఇంకెంత మాత్రం లేదు కనుక వారి మీద బలప్రయోగం జరిపింది.

ఐదేళ్ళ క్రితం ఇదే యజమాన్యం తమిళకార్మికులకు రోజుకు రు.25లు వేతనం చెల్లిస్తామని మెదక్ కు తీసుకొచ్చింది. కాని వారికి తక్కువ వేతనాలు (రోజుకు రు.12, 18) ఇచ్చారు. వారు దాదాపు వెట్టి కూలీలుగా మారారు. ఇట్లా జరుగుతుందని వారు ఊహించలేదు. తమిళనాడు నుంచి వలస వచ్చిన కార్మికులకు యజమానులు పేర్కొనే క్వార్టర్లు ఇచ్చారు కాని, మూడు గదులు ఉన్న ఒక్కో ఇంట్లో, మూడు, నాలుగు కుటుంబాల్ని కుక్కారు. కుటుంబాలు లేని మగవారిని 8,9 మందిని ఒక క్వార్టరులో ఉంచారు. ఈ క్వార్టర్లు కూడా మిల్లు ఉన్న ప్రాంగణంలోనే ఉండడంతో, కార్మికులు రోజుకు ఒకటికంటే ఎక్కువ షిఫ్టుల్లో పనిచేసి ఉత్పత్తి తగ్గకుండా (లాభాలు తగ్గకుండా) చూశారు. చాలామంది కార్మికుల్ని, స్త్రీలతో సహా, బలవంతాన ఎక్కువ గంటలు పని (ఓ.టి) చేయించారు. ఎక్కువ గంటలు పనిచేయటానికి ఇష్టపడని వారిని మెదపట్టి తోసుకుంటూ వెళ్లి మరీ

పటాన్చెరులో ప్రీయదర్శిని మిల్లుకార్మికుల బహిరంగసభ

250మంది కార్మికుల్ని జైలై చివర్లో పనిలోంచి తీసివేశారు. మిల్లులో అప్పటికే ఒక యూనియన్ ఉంది. కాని కొంత మంది కార్మికులకు ఆ యూనియన్ పట్ల విశ్వాసం లేదు. వేతనాలు పెంపుదలకు, ఇతర ప్రయోజనాలకోసం కొత్త యూని

నుతో నిండిపోయింది. మిల్లులో ఐదేళ్లు, రెండుషిఫ్టులు పనిచేసి నందుకు కార్మికులకు జరిగిన సత్కారం ఇది.

ఈ మిల్లు ప్రారంభంలో నైపుణ్యంగల తమిళ కార్మికుల్ని చేర్చుకున్నారు. వీరి పరిస్థితి మరీ దయనీయంగా ఉంది. వీరు తమ

పనిచేసేట్టు చేశారు. సూపర్వైజర్లు (మేస్త్రీలు) ఆడ, మగ తేడా చూపకుండా కార్మికుల్ని తిట్టి బెదిరించి పనిచేయించారు. ఇలాంటి బాధలు పడకుండా మిల్లుకు దూరంగా ఊళ్లో ఇల్లు తీసుకొని ఉండామనుకున్నా యజమానులు రవాణా సౌకర్యం కల్పించరు.. (స్థానిక కార్మికుల్ని టెంపోల్ తీసుకువస్తారు. ఊరినుంచి మిల్లుకు బస్సులేదు.

ఈ మిల్లులో పనిచేసే స్త్రీలను రాత్రి ఒంటిగంటకు లేపి పనిలోకి లాక్కుపోయేవారు. అంతకు ముందురోజు పనిచేసి అలసి పోయాననో, పనిపిల్ల ఉందనో, ఒకటికన్నా ఎక్కువ పిల్లలు పనిచేయ లేననో చెప్పినా వినిపించుకునేవారు కాదు. యజమానులు పనిచేయమని చెప్పారు. చేయాలి. అంతే.

కార్మికుల్ని మిల్లు నుంచి

తీసికెళ్లారు. ఇందులో 50 మంది తమిళ కార్మికులే.

ఇలాంటి గడ్డు పరిస్థితుల్లో కూడా స్త్రీలు చాలా నిబ్బరంగా ఉన్నారు. వేతనాలు పెంచనిదే పనుల్లోకి వెళ్లే సమస్యలేదని దృఢంగా చెప్పారు. ఎంతకాలమైనా సరే న్యాయంకోసం ఒక్కటిగా నిలబడతామన్నారు. 'అల్లర్లు సృష్టించే'వారి కోసమని కొంతమంది గూండాలు టెంపోల్ గ్రామానికి వచ్చి మగవారికోసం వెదికారని ఒక మహిళ చెప్పింది. అప్పుడు మగవారంతా తప్పించుకొని గుట్టలపై దాక్కున్నారు. మగవారిని ఎవరైనా టెంపోల్ తీసికెళ్తుంటే, వెళ్లనియకూడదని ఆమె తన పనిపిల్లతో వెళ్లి టెంపోముందు కూర్చున్నానని చెప్పింది. ఈలోగా ఆమెను చాలామంది స్త్రీలు అనుసరించారు. భాళిగానే టెంపో వెనుదిరిగిపోయింది. భవిష్యత్తు

మిల్లులో పనిచేయటానికి పిల్లల్ని కూడా పంపుతున్నాం" అన్నారు.

యాజమాన్యం, విభజించి, పాలించు విధానాన్ని ఉపయోగించి స్థానిక కార్మికుల్ని మంచి చేసుకోవాలని ప్రయత్నిస్తున్నది. తమిళియన్న తమను రెచ్చగొట్టి, ఉద్యోగాలు లేకుండా చేశారని, తమ కష్టాలకు వారే బాధ్యులని గోడలమీద రాయించారు.

అయితే స్థానిక కార్మికులు ఈ కట్టుకథల్ని నమ్మడం లేదు. కష్టపడి పనిచేసే తమిళ కార్మికుల్ని ఈ రోజు ఉద్యోగాల్లోంచి తొలగిస్తే, రేపొద్దున యజమానులు తమను కూడా తొలగిస్తారని భావిస్తున్నారు. కార్మిక చట్టాలన్నిటినీ ఉల్లంఘించి, యజమానులు 'పర్మినెంటు' కార్మికుల్ని తొలగించారు.

తమిళ కార్మికులు పటాన్ చెరు దగ్గరలోని గ్రామంలో ఒక వసతిగృహంలో ఉంటున్నారు. యూనియన్ వీరికంతా కలిసి ఒక భోజనశాలను ఏర్పాటుచేసింది. దీనితో ఎంత కాలమైనా కార్మికులు పోరాడు తారని తెలుస్తున్నది.

"గూండాలను పోషించటానికి, పోలీసుల్ని కావలా పెట్టుకోటానికి యాజమాన్యం వేలకు వేలే ఖర్చు చేయకపోతే, మా జీతాలు ఎందుకని పెంచదు?" అని ఒక కార్మికుడు నిక్కచ్చిగా ప్రశ్నించాడు. కార్మికులకు తక్కువ వేతనాలు ఇవ్వడం పల్లె లాభాలు పొందుతున్నారు. వారిదంతా చేస్తున్నది తమ వర్గప్రయోజనాన్ని కాపాడుకోటానికే.

ఆర్. అభిలేఖం

యూనియన్ భోజనశాలలో మిల్లు కార్మికులు

తొలగించిన తరువాత జరిగిన గోడవలో పోలీసులు లాఠీఛార్జీ చేశారు. ఘర్షణలో ఇద్దరు పోలీసులు గాయపడ్డారు. పోలీసులకు ఇది చాలు. 70 మందిని అరెస్టు చేసి

మీద ఆశలేకనే స్త్రీలు పోరాటానికి సిద్ధపడుతున్నారు. "రూ 100, 500లతో పిల్లల్నెలా సాకాలి. తల్లిదండ్రుల జీతాలు కనీస అవసరాలకే సరిపాపడలేదు. తరుచుగా

ప్రభుత్వం - నక్సలిజం - ఒక పరిశీలన

కరీంనగర్ జిల్లా తాడిచర్ల మండలాధ్యక్షుడు మలహార్ రావును పీపుల్స్ వార్ గ్రూపు నక్సలైట్లు అపహరించి హత్య చేసిన తరువాత నక్సలైట్లు సమస్య మరోసారి చర్చనీయాంశం అయింది. గత రెండు దశాబ్దాల నుండి అవిచ్ఛిన్నంగా సాగుతున్న ఈ ఉద్యమంలో ఎన్నో వర్గశత్రు నిర్మూలనలు, హత్యలు, ఎన్కౌంటర్లు సామూహిక గృహదహాలు... ఎన్నో జరిగాయి. ఇటీవల ప్రజాప్రతినిధులకు ముఖ్యంగా అధికార పార్టీ ప్రతినిధుల ప్రాణాలకు అభద్రత ఏర్పడింది. ఈ వరిస్థితి ఇలాగే కొనసాగితే, దీని పరిణామం భవిష్యత్తుపై ఎలా ఉంటుందో ఆలోచించగలిగే ప్రతివారికీ సులభంగా అర్థం అవుతుంది. ఆందోళన కలిగిస్తుంది.

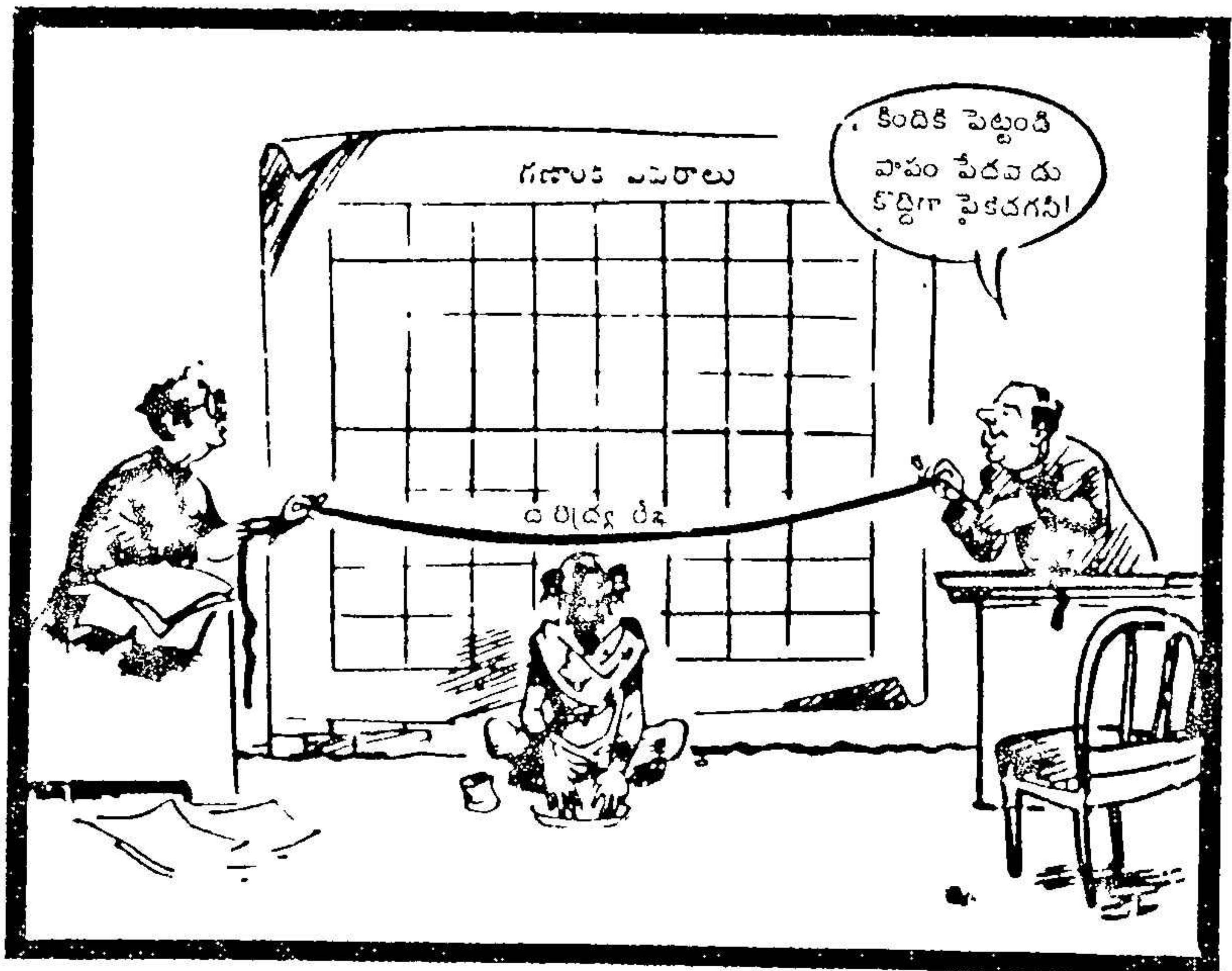
నక్సలైట్లు ఉద్యమాన్ని వాస్తవ పరిస్థితులలో శాస్త్రీయంగా ఆలోచించాలి. తరతరాలుగా కొనసాగుతున్న దోపిడి, పీడనలే నక్సలిజానికి పునాది. అందుకే నక్సల్ బరీలో అంటు కున్న ఉద్యమం శ్రీకాకుళంలో భగ్గుమని, ఉభయగోదావరి, అదిలాబాదు, నిజామాబాదు, కరీంనగర్, వరంగల్ జిల్లాలకు వ్యాపించింది. వట్టణ వాసులకంటే పల్లెవాసులు, పల్లెవాసులకంటే అధికంగా గిరిజనులపై ఎక్కువ పట్టును నక్సలైట్లు సంపాదించుకున్నారన్నది నిర్వివాదాంశం.

అడవిలో భూమి లేకుండా, అడవిపై అధికారం లేకుండా గిరిజనుడి బతుకు నీళ్లలోంచి బయటపడ్డ చేపలా ఉంది. గిరిజనులకు పోడువ్యవసాయం చేయటానికి అవకాశం లేదు మరోవైపు తమ భూమి పరాయివారి పాలవుతున్నది. సంతాలులు, గోండులు, కోలాములు, అడవి నేతల్లిగా నమ్ము

కున్న అనేక తెగలవారు ప్రాణాలకు తెగించి భూమికోరకు, భుక్తి కోరకు పోరాటం చేశారు. దాదాపు ఏభై సంవత్సరాల క్రితం నైజాం నవాబు గుండెలపై నగారామోగించి కొమురంభిం సాగించిన వీరోచిత పోరాటం ఈ బాటలోనిదే.

ఈ దేశంలో నెహ్రూ కాలం నుండి అరిగిపోయిన గ్రాంఫోన్ రికార్డులా భూసంస్కరణలు వినబడుతున్నాయి! భూసంస్కరణ అనే మాట ఈ శతాబ్దపు

లకు పక్షం రోజుల్లో అప్పగిస్తామని చెప్పారు. అంతేగాక వారి అభివృద్ధికి అన్నిరకాల చర్యలు తీసుకొంటామని, అదిలాబాదును ఆదర్శజిల్లాగా మారుస్తామని ముఖ్యమంత్రి ఎన్.టి.రామారావు ప్రకటించారు. కాని దీనికి ఎరుద్ధంగా 1970 ప్రాంతంలో చేయబడ్డ రెగ్యులేషన్ ఆక్ట్ను మార్చారు. రెగ్యులేషన్ ఆక్ట్లో ముఖ్యమైంది గిరిజనుల భూమి గిరిజనేతరులు కొనరాదు. కాని ఈ మారిన

వికృతమైన జోక్. నామ మాత్రంగా అమలు చేయబడిన భూసంస్కరణల వల్ల నిజంగా బాగుపడ్డది గిరిజనులు, శ్రామికులు కాదు, వారి అవసరాలకు అప్పిచ్చి, దానికి ఎన్నో రెట్లు వడ్డీకి వడ్డీ లెక్కలు గట్టి, దగాచేసి, ఆ భూములను కాజేసిన మైదానపు వ్యాపారులు, భూస్వాములు. నక్సలైట్లు గుర్తేడు వద్ద ఐ.వి.ఎన్. ఆఫీసర్లను కిడ్నాప్ చేసి, వదిలిపెట్టిన తరువాత గిరిజనేతరుల ఆధీనంలో ఉన్న భూములను గిరిజను

దాని ప్రకారం గిరిజనుల భూమిని ఎవరైనా కొనవచ్చు. గింజకు గతిలేని గిరిజనుడు భూములు కొనే సమస్యే లేదు. వ్యాపార నిమిత్తం పోయినవారో, చవగ్గా భూములు దొరకుతాయని భూస్వాములో గిరిజనుల భూములు కొంటారు.

చింతపండు, లక్క, తేనె... గోండులు తెచ్చే అడవి సంపదను అతి తక్కువ ధరలకు ప్రయివేటు పావుకార్లు దోస్తున్నారు. అలాగే ప్రభుత్వపరంగా

స్థాపించిన గిరిజనాభివృద్ధి సంస్థలు కూడా గిరిజనులను కొల్లగొడుతున్నాయని అందరికీ తెలిసిందే.

ప్రభుత్వం చేసిన కనీస వేతనాల చట్టం ప్రకారం గిరిజన కూలీలు న్యాయమైన కూలీరేటుకై పోరాడితే, పోలీసులు కామందుకు రక్షణ ఇస్తున్నారు. గిరిజనులను తీవ్రవాదులుగా ముద్రవేసి కటకటాలవెనక్కు పంపుతున్నారు.

21వ శతాబ్దంలోకి పోతున్నామని నాయకులు గొప్పలు చెప్పుకుంటున్నారు. కాని సభ్యప్రపంచంలో ఆదిమ తెగలవారు కనీస అవసరాలైన కూడు.. గూడు, గుడ్డ, విద్య, వైద్య సదుపాయాలు

ప్రణాళికా రహిత పాలన వల్ల, రోజురోజుకు నిరుద్యోగ నమస్య తీవ్రతరమవుతున్నది. దిక్కుతోచని యువతరం నక్సలైటు ఉద్యమం వైపు ఆకర్షితులవుతున్నారు.

ఈ విషయాలను పరిగణనలోకి తీసుకుంటే, నక్సల్ బరీ ఉద్యమానికి చారిత్రక, భౌగోళిక, ఆర్థిక రాజకీయ, సాంస్కృతిక, సామాజిక కారణాలు స్పష్టంగా కనబడుతున్నాయి.

ఇవేవి లెక్కలోకి తీసుకోకుండా, ఇది కేవలం శాంతి భద్రతల సమస్యగా ప్రభుత్వాలు చిత్రిస్తున్నాయంటే కారణం ప్రభుత్వాలను నడిపే పెద్దలకు సరైన అవగాహన లేదను కోవాలి. లేదా

అంతేకాదు నక్సలైటు కార్యకలాపాలు తీవ్రంగా సాగుతున్న ఏజెన్సీ ప్రాంతాల్లో ఆదివాసులకు భూమి, గొట్టపు బావులు, మరెన్నో సదుపాయాలు కల్పిస్తామని తెలియజేశాడు. అయితే ఇవన్నీ నక్సలైటు సమస్యతీవ్రతను తాత్కాలికంగా, ఒకమేరకు తగ్గించగలవేమోగాని పూర్తిగా నిర్మూలించలేవు. పోయిల్లో మంటను తగ్గించకుండా పాల పొగుపై నీళ్లు చల్లినట్టు తప్ప సరైన అవగాహనతో చేసిన పనిగా కనబడదు.

వ్యవసాయం ప్రధానవృత్తిగా గల మన దేశంలో భూసంస్కరణల అమలు తక్షణావసరం. 1970 లో చేసిన రెగ్యులేషన్ ఆక్ట్ ను తిరిగి పునరుద్ధరించి, ఖచ్చితంగా అమలు పరచడమేగాక వ్యవసాయం చేయగల గిరిజనులకు తగు భూమిని పట్టా చేసి అందుకు అవసరమైన అన్నివస్తువులకు ఐ.టి.డి.ఎ. ద్వారా వారికి అందజేయాలి. వ్యవసాయ ఉత్పత్తులను మధ్య దళారీలు లేకుండా నేరుగా ప్రభుత్వమే గిట్టు బాటు ధరకు కొనాలి. అట్లే నిత్య జీవితంలో వారికి కావలసిన వస్తువులను సబ్సిడీ ధరలపై ప్రభుత్వమే నేరుగా వారికి అందజేయాలి. అడవి సంపదపై ఒకమేరకు వారికి అధికారం కల్పించి, ఫారెస్టు అధికారుల దోపిడీని, దౌర్జన్యాన్ని పూర్తిగా అరికట్టాలి. విద్యా, వైద్యా సదుపాయాలు కల్పించి భారత దేశంలో తాము కూడా ఒక భాగమనే అభిప్రాయం వారికి కలిగించాలి. విద్యా వంతులకు తగు ఉద్యోగాలివ్వాలి. కనీస వేతనాల చట్టం ప్రకారం వారికి కూలి ఇవ్వని వారిని తగు విధంగా శిక్షించాలి.

నక్సలైటు సమస్య పరిష్కారానికి ఇవన్నీ చేపట్టాల్సింది పోయి, ప్రభుత్వం ఇన్నాళ్లు దాన్ని అణచి వేసేందుకు ప్రధానంగా పోలీసు యంత్రాంగం పైనే ఆధారపడింది. ప్రతిపక్షాల విమర్శలు ఎలా ఉన్నా,

లేక ఆదిమకాలం మనుషుల్లాగే జీవిస్తున్నారు.

ప్రభుత్వాల అవగాహనలోపం, నిర్లక్ష్యం వల్ల సరైన ఉపాధి లేక కనీస అవసరాలు తీరక దుర్బర దారిద్ర్యాన్ని అనుభవిస్తున్నారు. వీరందరూ ఆర్థికంగానే గాకుండా, రాజకీయంగా, సాంస్కృతికంగా, సామాజికంగా అణచివేతకు గురి అవుతున్నారు. అందుకే ఎసిగి వేసారిన జనం ముఖ్యంగా యువకులు నక్సలైటు ఉద్యమానికి ఆకర్షితులవుతున్నారు.

తాత్కాలికమైన తమ ప్రయోజనాల దృష్ట్యా దీన్ని పక్కదారి పట్టిస్తూ ఉండాలి.

అందుకే నక్సలిజాన్ని గ్రెనేడ్లు, పోలీసు బలగాలు అణచలేవని సరిగ్గానే గ్రహించిన ముఖ్యమంత్రి తన పద్ధతిని కొంత సవరించుకొన్నారు. పీపుల్స్ వార్ గ్రూపు చర్చలకు రావాలని, ఆయుధాల తో లొంగిపోయిన వారికి 24 గంటల లోపు పునరావాసం కల్పిస్తామని, వీరిపై పోలీసులు ఎట్టి చర్య తీసుకోరని ముఖ్యమంత్రి ప్రకటించాడు. లొంగిపోవడానికి గడువును మరోనెలకు పొడిగించాడు.

అధికార వక్షనాయకులే పోలీసుల దమనకాండను ఎండగడుతూ, నిరాహార దీక్షలు కొనసాగిస్తూ, ఈ ఉద్యమాన్ని పోలీసులే పెంపు చేస్తున్నారంటుంటే పోలీసులు రాజ్యాంగ పరిధిని అతి క్రమించి, ఎంత విచల విడిగా వ్యవహరిస్తున్నారో అర్థం అవుతుంది. కావున ఎన్‌కౌంటర్లు, నాజీలను, బోతా లను మరిపించే విధంగా చిత్ర హింసలు,

ప్రభుత్వం అదుపు చేయాలి. హద్దు మీరిన ఎంతపెద్ద పోలీసు అధికారినైనా శిక్షించి, తమది ప్రజా ప్రభుత్వం అని ప్రజలకు విశ్వాసం కలిగించవలసిన కనీస అవసరం కూడా ఈ ప్రభుత్వం పైనే ఉంది.

కాని ఓట్లకొరకు నక్సలైట్లే దేశభక్తులన్న ఎన్.టి.రామారావు, ముఖ్యమంత్రి అయ్యాక వారుండే

నక్సలైట్లు నమస్కనం రాష్ట్రం పరిష్కరించలేక పోయింది అని కేంద్రం ఎత్తి చూపితే, దీనికి కేంద్ర ప్రభుత్వం బాధ్యత లేదా అని రాష్ట్రం తప్పు పడుతున్నది. ఈ రకమైన పద్ధతి వీడి నక్సలిజం సమస్యను పరిష్కరించటానికి కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు చిత్తశుద్ధితో కృషి చేయాలి.

నక్సలైట్లు వ్యక్తిగత హింసావాదులు, టెర్రరిస్టులు ఏరకమైన సిద్ధాంత ప్రాతిపదిక లేనివారు.... అనే జనసామాన్య విమర్శకు జవాబు దారులు నక్సలైట్లే. ఇటీవల వీరనుసరిస్తున్న చర్యల వల్ల జనానికి దగ్గరవుతున్నారో, దూరమవుతున్నారో పునరాలోచించుకోవాలి.

అయితే రాజ్యాంగ పరిధిలో నడిచే ప్రభుత్వం మాత్రం నక్సలిజానికి మూలమైన సమస్యలను పరిష్కరించకుండా “ఎన్‌కౌంటర్లు” జరిపి నక్సలిజాన్ని రూపుమాపడం సాధ్యం కాదు.

- ఉపాధ్యాయ

అప్పుడే ఎన్నికలు వచ్చాయా ?

సామూహిక గృహ దహనాలు, శవాల ముఖాలపై ఆసిడ్‌పోసి, గుర్తుపట్టరాని విధంగా మార్చడం, అర్ధరాత్రి అరెస్టులు, నెలలకొద్ది పోలీసు స్టేషన్లు తిప్పడం లాంటి మధ్య యుగాల నాటి కిరాతక పద్ధతులను ఇకమీదట అనుసరించకుండా పోలీసు యంత్రాంగాన్ని

అడవుల్లో బాంబులు వేయాలని, వారిని ఎదుర్కొనేందుకు తుపాకులు ఇస్తానని అన్నాడు. ప్రధాని రాజీవ్‌గాంధీ “ఆంధ్ర ప్రదేశ్‌లో శాంతి భద్రతలు కరువై ప్రజా ప్రతినిధుల ప్రాణాలకే రక్షణ లేదు” అంటే, తెలుగుదేశంవారు పంజాబులో ప్రజల పరిస్థితిని ప్రశ్నించారు.

చందాదారులకు

నిశ్చి

మీరు ‘నలుపు’ పత్రికకు చందాదారులా? అయితే మీకు పత్రిక క్రమం తప్పకుండా అందుతున్నదా? అందకపోతే వెంటనే తెలియజేయగలరు. మీరు ఎప్పుడు చందాదారులైంది? ఎన్ని రోజులుగా మీకు పత్రిక అందడం లేనిది వివరాలు రాయండి. మీ పూర్తి చిరునామా ఇవ్వడం మరచిపోకుండి.

సర్క్యులేషన్ మేనేజర్,
‘నలుపు’ 1-1-342/బి,
ఎవేకనగర్, హైదరాబాద్-20

42వ ఎరకోట ప్రచారం

ఆగస్టు 15 వచ్చింది. పోయింది. ఢిల్లీ ఎరకోట నుండి రాజీవ్ గాంధీ 42వ స్వాతంత్ర్య ఉత్సవ ఉపన్యాసం మిచ్చాడు. టి.వి. ద్వారా ఉపన్యాసాన్ని పట్టణభారత దేశానికి చూపించారు. దేశంలోని మారుమూల గ్రామాల్లో ఉన్న గిరిజనులు, దళితులు, శ్రమ జీవులు ఓహో! స్వాతంత్ర్యం మాకోసమే వచ్చింది కాబోలు అని పస్తుపడుకొని ఉంటారు. వారికి ఎరకోటను, స్వాతంత్ర్యం పేరుతో అలంకరించిన ఢిల్లీ నగరాన్ని కూడ కనీసం టి.వి.లోనైనా చూసే భాగ్యం కూడ వారికి లేదు. ఐనా ఏమి? ప్రధాన మంత్రి వారి గురించి తన ఉపన్యాసంలో ఎన్నోసార్లు చెప్పాడు. వారే దేశానికి వెన్నెముక అన్నాడు. వారి చమట వల్లనే “మన పొట్ట నిండా తిండి దొరుకుతుంది” అన్నాడు. ఎంత గొప్ప మాట? ఈ మాటఅన్నందుకే ప్రజలు ఆనందపడాలి. రాజీవ్ గాంధీకి జేజేలు పలకాలి. ఇకపస్తులతో పండి సైతం రాజీవ్ గాంధీ తిరిగి అధికారంలోకి రావడానికి ఓటయ్యాలి.

అంతేకాదు మతోన్మాదులు చేతిలో గాంధీచచ్చాడు. ఇందిరాగాంధీ చచ్చింది. ఇప్పుడు తన మీదికి కత్తులు నూరుతున్న దేశద్రోహుల చేతిలో తను ప్రాణాలర్పించడానికి కూడ సిద్ధమే అన్నాడు. దేశం సిద్ధాంతాలతో నడిచి నప్పుడు బాగుపడింది, అభివృద్ధి, అయింది. సిద్ధాంతాలను వదిలి పెట్టినప్పుడే పరదేశస్తుల చేతిలో బందీ అయింది. ఇప్పుడు మనం సిద్ధాంతాలకు ప్రాధాన్యత ఇవ్వాలి అన్నాడు. తాను సిద్ధాంతాల కోసం పోరాడు తున్నానన్నాడు. మన ప్రధాన మంత్రికి సిద్ధాంతమనేది ఒకటి ఉందని ఆయన దేశాన్ని ఏలుతున్న ఆరోపిట మనకు తెలిసింది. ఇప్పుడు సిద్ధాంతం గుర్తించినందుకు ఈ దేశపు గరీబులు సంతోషించాలి మా తాత చెప్పిన పంచాయితీలకు మేం ప్రాణం పోసి గ్రామ గ్రామానికి వంపుతున్నా

మంటున్నాడు రాజీవ్ గాంధీ. రోజ్ గార్ యోజన ద్వారా బేరోజ్ గార్ని తొలి గిస్తామంటున్నాడు.

ఇంతకు 42 ఏళ్ళల్లో ఏం జరిగింది. గాంధీ తాత చెప్పిన గ్రామ రాజ్యమెచ్చిందా? రామరాజ్య మొచ్చిందా? నెహ్రూ చెప్పిన సోషలిజం వచ్చిందా? ప్రజాస్వామ్యం పూలైపూసి కాయలైకానీందా? ఇందిరాగాంధీ చెప్పిన గరీబీ హటాయించబడిందా? అక్కరు కాలనాటికి బ్రిటిష్ వాడికి ఏమీ తీసిపోని స్థితిలో ఉంది భారత దేశం అక్కరు అన్ని మతాలను కలిపి మానవమతాన్నికూడా స్థాపించాలని చూసాడు. అక్కరు ఒక నిరక్షరాస్యుడైన రాజు. తరువాత బ్రిటిష్ వారొచ్చారు. ఆంగ్లంచదువుకున్న తెల్ల దొరలొచ్చారు. దేశాన్ని కొల్లగొట్టారు. ఇంగ్లాండుకు భారత దేశం దాస్యం చెయ్యాలి వచ్చింది.

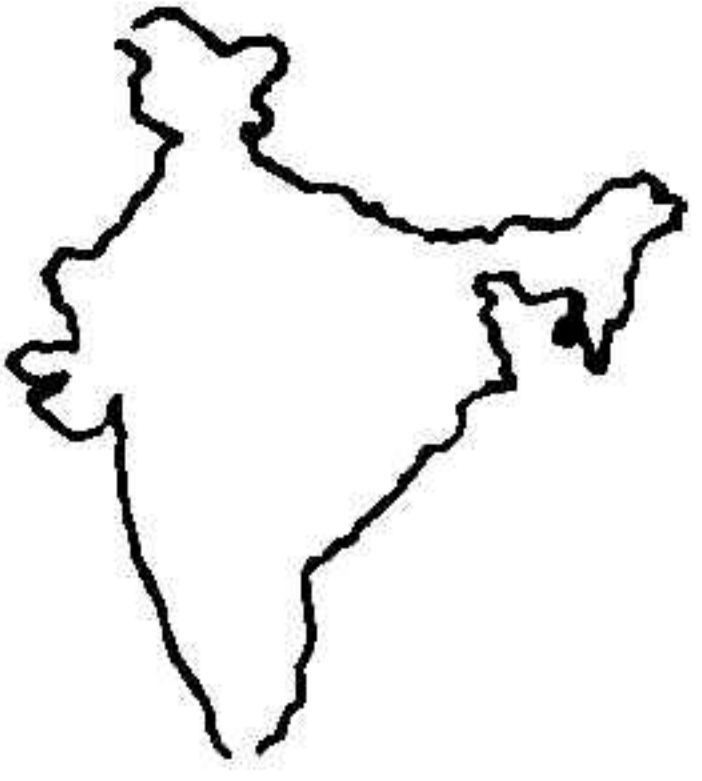
స్వాతంత్ర్యపోరాటంలో ఆంగ్లేయుల విద్యాలయాల్లో చదువుకున్న ‘నల్లదొరలు’ ఇంగ్లీషులోనే మాట్లాడే వారు. దేశంలోని బ్రాహ్మణులు, క్షత్రియులు, వైశ్యులు, ధనికులైన సూద్రులు ఆంగ్లేయుల భాషతో పాటు వారి ప్రజాస్వామ్యాన్ని కొనాగించారు. వారు బైబిల్ ఇచ్చి భూముల్ని తీసుకుంటే వీరేం తక్కువ తిన్నారా భగవద్గీతనిచ్చి అధికారాన్ని, భూముల్ని లాక్కున్నారు. ఇప్పుడు భూములు ఈ అగ్రకుల భాస్వాముల చేతుల్లో ఉన్నాయి. భగవద్గీత, దానిలోని ఖర్మసిద్ధాంతం మన చేతిలో ఉన్నాయి. నెహ్రూ ప్రధాన మంత్రి అయ్యాడు. మన వరం పండిందను కున్నాం. ఆయన మనకేమీ చెయ్యలేదు. మనఖర్మ అనుకున్నారు. ఆయన కూతురు ప్రధానమంత్రి అయింది. కనీసం ఆడవాళ్ళంతా ఆనందించారు. ఆమె వారికి కూడ ఏమి చెయ్యలేదు. మాఖర్మ అనుకున్నారు. ఆయన మనుమడు 40వ ఏటే ప్రధానమంత్రి అయ్యాడు. యువకులంతా మురిసి

పోయారు. ఆరేండ్లలో ఈ మనమడు అందరినెత్తుల మీద చేతులు పెట్టాడు. అందరూ ఖర్మ అనుకుంటున్నారు. కాని రాజీవ్ గాంధీకి కూడ ఎప్పుడు జుట్టుపట్టుకోవాలో, ఎప్పుడు నెత్తిన చేతులు పెట్టాలో, ఎప్పుడు కాళ్ళు పట్టుకోవాలో బాగా తెలుసు. ఇప్పుడు 18 ఏండ్లవారికే ఓటు అంటున్నాడు. ఈ ఖర్మ సిద్ధాంతం ఇంకే ఒంట బట్టని పసికందులు రాజీవ్ కి ఓట్లు పెద్ద ఎత్తుననే విస్తారు. మళ్ళీ అధికారం ఖాయంలాగే ఉంది.

ఇప్పుడు ఎరకోట నుండి సిద్ధాంతం చెప్పాడు. ప్రాణాలర్పిస్తానన్నాడు. నాతాతను చంపారన్నాడు (చాలమంది గాంధీకూడ రాజీవ్ గాంధీ తాత అనుకుంటున్నారు), మా అమ్మను చంపారన్నాడు. నన్ను చంపడానికి ప్రయత్నాలు సాగు తున్నాయన్నాడు. నేను ప్రాణత్యాగం చెయ్యడానికి సిద్ధంగా ఉన్నానన్నాడు. దీనితో పట్టణవాసుల ఓట్లు కూడ కాసిన్నివస్తాయి. ఏది ఏమైనా రాజీవ్ గాంధీ వచ్చే ఎన్నికల్లో గెలవడానికి అన్ని హంగులను సిద్ధంచేసు కున్నాడు. రానున్న ఎన్నిక ప్రజల కేమియ్యబోతున్నది అనే దానికంటే రాజీవ్ గాంధీ కుటుంబానికి ఏమియ్య బోతున్నది అన్నదే కీలక మయ్యే ట్లున్నది. ఈసారి రాజీవ్ గాంధీ గెలుస్తే ఇక రాహుల్ గాంధీకి కూడ అధికార వీరం దూరమేమికాకపోవచ్చు. ప్రజలకు మాత్రం ఖర్మ సిద్ధాంతం మిగులుద్దీ. 18 ఏళ్ళయువకులు పిల్లల్ని కంటారు. వారూ పస్తులే పంటుంటారు. రాజీవ్ కొడుకు రాజ్య మేలేవరకు చూస్తుంటారు.

—కె. బలయ్య

ఆకలి అన్నమడిగితే తుపాకి గుళ్ళా?

ఆకలి
బాధ భరించలేక
తలా రెండు
కిలోల బియ్యం
ఇమ్మని అడిగిన

500 మంది ఆదివాసులపై పోలీసులు తుపాకి గుళ్ళ వర్షం కురిపించారు. .. కాల్పుల్లో మహిళ తోపాటు నలుగురు ఆదివాసులు మరణించారు. అనేక మంది గాయ పడ్డారు. ఈ సంఘటన త్రిపుర రాష్ట్రంలోని దామచెర్ర జిల్లాలో జూలై 27న జరిగింది. గిరిజన ప్రాంతాల్లో ముఖ్యంగా లోతట్టు కొండ ప్రాంతాల్లో ఆహారధాన్యాల కొరత తీవ్రంగా ఉన్నట్లు వెల్లడయింది. ఇంతవరకు 14 ఆకలిచావులు సంభవించినట్లు రాష్ట్ర ప్రభుత్వమే అంగీకరించింది.

స్వయంప్రతిపత్తిగల జిల్లా కౌన్సిల్లతో సహా గిరిజన ప్రాంతాలన్నిటా ఆహారధాన్యాలకు కొరత ఏర్పడింది. ఆరునెలలుగా ఈ పరిస్థితి కొనసాగుతున్నా రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఇంతవరకు ఎలాంటి సహాయక చర్యలు తీసుకోలేదు. సగటున నెలకు 12 వేల టన్నుల ఆహారధాన్యాలు అవసరం కాగా, ఆహారధాన్యాల నిల్వలు కేవలం 6 వేల టన్నులేనని స్వయంగా రాష్ట్ర ఆహార శాఖామంత్రి మతిలాల్ సాహా జూలై 24న ఎలెక్టర్ల సమావేశంలో చెప్పారు.... గౌహతిలో ఎఫ్.సి.ఐ. కార్మికుల సమ్మె వల్ల ఈ పరిస్థితి ఏర్పడిందని మంత్రి అన్నారు గౌహతిలో ఆహార ధాన్యాల నిల్వలు లేక పంపిణీ విధానం ఎక్కడికక్కడ పూర్తిగా స్తంభించిపోయింది.

రేషన్ పాపు డీలర్ల మతిమీరిన అవినీతి పరిస్థితి ఇంతగా దిగజారడానికి ప్రధాన కారణమని ఆదివాసులు భావిస్తున్నారు. రేషన్ పాపుల్లో నిల్వలు పేరుకుపోవడంతో, దారిద్ర్య నిర్మూలన క్రింద సాగుతున్న గ్రామీణాభివృద్ధి పనులకు కూడా ఆటంకం ఏర్పడింది.

పనులులేక, తిండిలేక ఆదివాసులు నానా ఇబ్బందులకు గురవుతున్నారు. ఈ పరిస్థితి దాదాపు 130 గ్రామాల్లో నెలకొన్నట్లు తెలుస్తున్నది. ఇంతవరకు 14 మంది ఆదివాసులు ఆకలి చావులు సంభవించాయని కాంగ్రెస్ (ఐ) టీ.యు.జె.సి. ఐక్యసంఘటన ప్రభుత్వమే అంగీకరించింది. మహా బూబ్ నగర్, కలహండి ప్రాంతాల్లో ఆకలిచావులు సంభవించాయి. అయినా ఆంధ్ర, ఒరిస్సా, ప్రభుత్వాలు ఆకలిచావులు సంభవించలేదని బుకాయించాయి. తమ రాష్ట్రంలో ఆకలి చావులు సంభవించాయని ఇంతవరకు ఏ ప్రభుత్వం అంగీకరించలేదు. ఆకలి చావులు 14 అని ప్రభుత్వలెక్కలే చెబుతున్నాయంటే, వాస్తవానికి 'ఇంకా ఎక్కువ సంభవించి ఉంటాయి.

సముద్రంలో ప్రయాణించే వాడికి మంచినీళ్లు కరువు అంటే అర్థం చేసుకోవచ్చు. పచ్చటి అడవుల్లో పళ్లు, దుంపలు, అకులు, అలములు తినైనా కడుపు నింపుకునే ఆదివాసులు కరువు వాత వడి, తిండి లేక చచ్చిపోతుంటే, మనది 'నాగరిక' ప్రపంచమేనా? మనది ప్రజాస్వామ్య ప్రభుత్వమేనా?

గూండాల రాజ్యం పోలీసు రాజ్యం

బీహారు
పోలీసులు క్రూర
త్యానికి పెట్టింది
పేరు. బాగల్పూర్

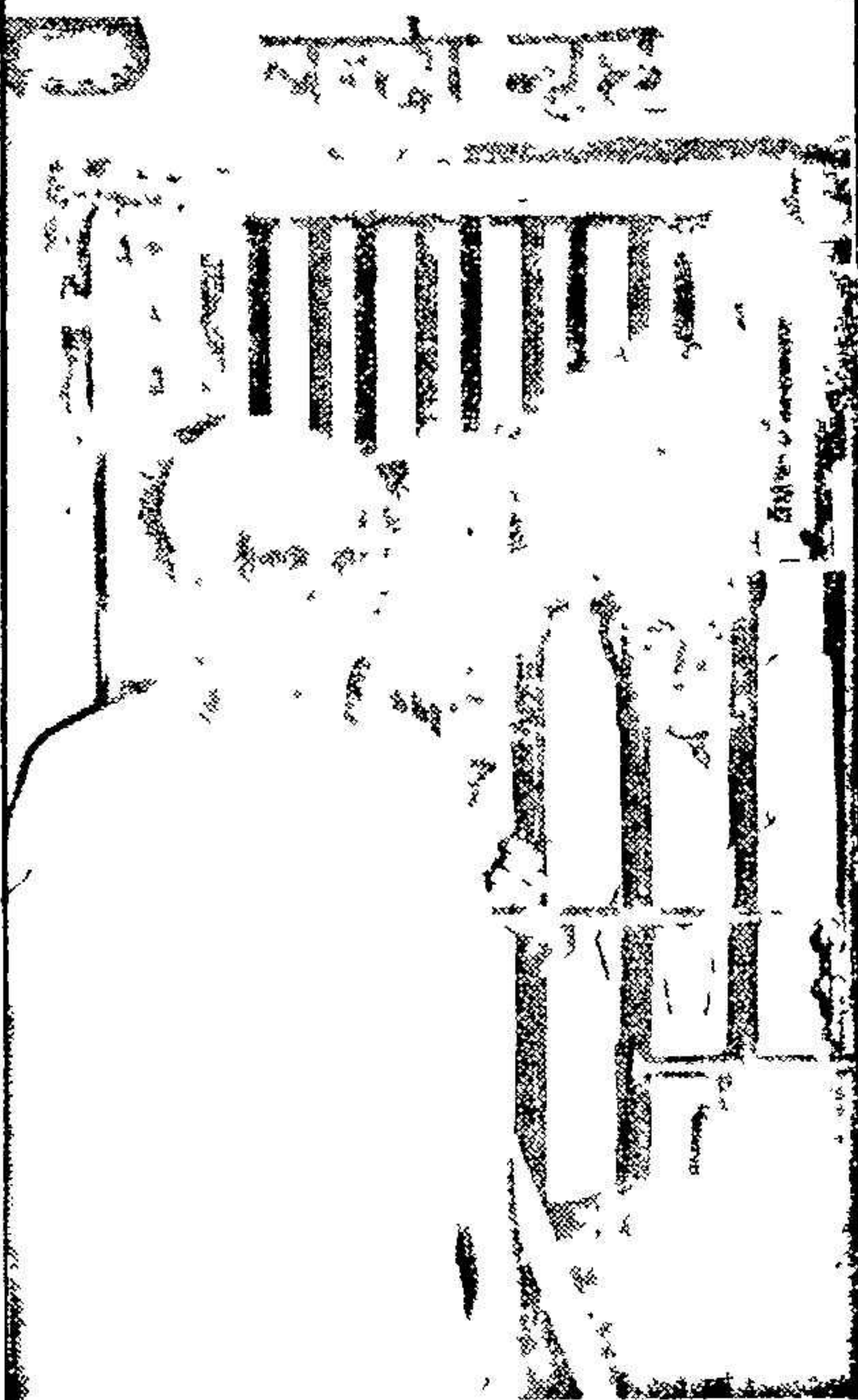
ఖైరీల కళ్లలో అసిడి పోసి 'ఘనత కెక్కిన' పోలీసులు 'ఎవరేమన్న మాకేటి సిగ్గు' అని విచలించిడిగా గూండాలతో, భూస్వాములతో కుమ్మక్కై స్వైరవిహారం చేస్తున్నారు.

పోలీసుల క్రూరత్యానికి బలైన మాలతి

ఇటీవల ఆదివాసి బాలిక మాలతి తమకు లొంగలేదని వివస్త్తను చేసి పట్టపగలు నడివీధుల్లో ఊరేగించారు రక్షక భటులు. పోలీసులు తన పట్ల అమానుషంగా ప్రవర్తించారని ఆ బాలిక ఎన్.పి.కి మొరపెట్టుకుంటే, ఆ మహాశయ్యుడు ఆమెను 'శిలం లేనిదానివ'ని తూలనాడాడు. పోలీసుల కిరాతకాలను ప్రముఖంగా ప్రచురించిన 'అనాజ్' దినపత్రిక సంపాదకుడు బ్రహ్మాదేవ్ నిన్హార్యును

పోలీసులు అరెస్టు చేశారు. ఆయన ఎనభైనాలుగేళ్ల వృద్ధుడు. ఆయన్ను లుంగీ, బనియన్ మీదే తీసికెళ్లి లాకప్లో పడేశారు. కూర్చోడానికి కుర్చీ అడిగినా ఇవ్వలేదు. ఆవాజ్ పత్రిక సంపాదకుని పట్ల, అదివాసి బాలిక పట్ల పోలీసుల కిరాతకాలకు వ్యతిరేకంగా జర్నలిస్టులు ధర్మా జరిపారు. ప్రపంచానికంతా తమ శౌర్యం తెలుసునన్న ధీమాతో పోలీసులు ఏమాత్రం జంకలేదు సరికదా మరింత పేట్రేగిపోయారు.

లాకప్లో 'ఆవాజ్' దినపత్రిక సంపాదకులు బ్రహ్మాదేవ్ సిన్హా

ఏవిధ పత్రికలకు చెందిన 14 మంది ఎలేకర్లను అరెస్టు చేసి, బేడీలు తగిలించి తీసికెళ్లి లాకప్లో పడేశారు.

గతనెల బీహారులోనే మరో ప్రాంతంలో కాంగ్రెసు పార్టీకి చెందిన ఒక హరిజన శాసనసభ్యున్ని దుండగులు హత్య చేశారు. 'ఫలానా దోపిడి దొంగల

ముఠా నన్ను చంపుతామని బెదిరి స్తున్నారు. నాకు రక్షణ కల్పించడ'ని ప్రభుత్వానికి విన్నవించుకున్నాడు. ఆయన గూండాలను గుర్తించినందువల్లే పోలీసులక్కూడా శత్రువయ్యాడు. శాసన సభ్యుడు, అందునా అధికార పక్షానికి చెందిన వ్యక్తి అభ్యర్థనను సైతం పోలీసులు పట్టించుకోలేదు. రాష్ట్ర ప్రభుత్వం కూడా శాసన సభ్యుని హత్యకు కన్నీళ్లు పెట్టుకుందేగానీ, శాసన సభలో చర్చించటానికి సాహసించలేకపోయింది.

“నవభారత టైమ్స్” ఎలేకర్ల వర్కను సంకెళ్లు వేసుకుని తీసుకెళ్తున్న పోలీసులు

ఈ సంఘటనతో బీహారును కులతత్వం, గూండాయీజం, పోలీసులు కలిసి పాలిస్తున్నారని మరోసారి ప్రజలకు తెలిసి వచ్చింది.

గయ జిల్లాలోని ఒక కుగ్రామంలో 35 హరిజన గృహాలను

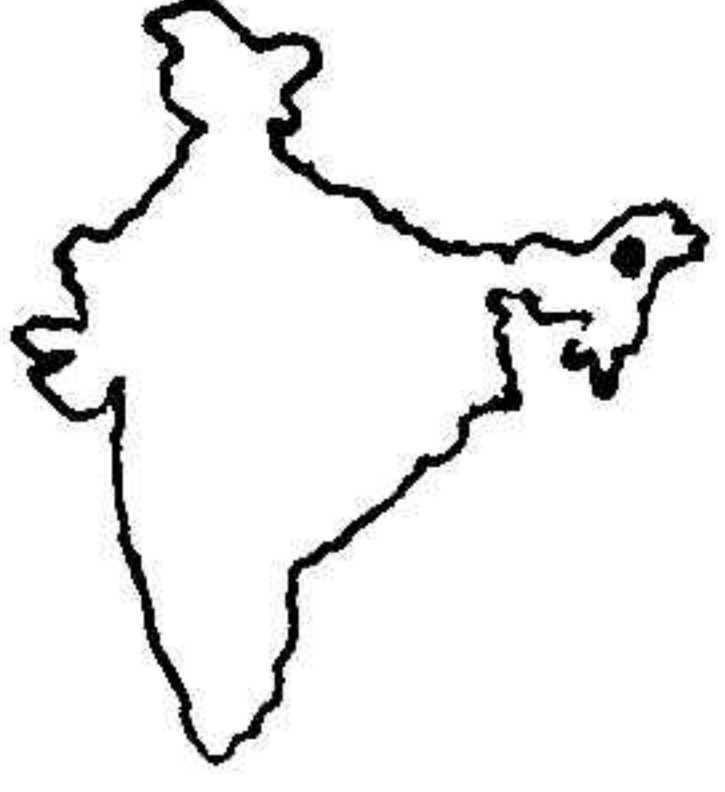
పోలీసులు ధ్వంసం చేస్తే రాష్ట్ర ప్రభుత్వం అదేమని ప్రశ్నించలేదు సరికదా పోలీసు చర్యను హర్షించింది. గ్రామనీమల్లోని భూస్వాముల సాయుధ బలగాలు, పట్టణాల్లో పోలీసులు ఒక్క లాగే వ్యవహరిస్తున్నారు. ఒకరికొకరు సహకరించుకుంటున్నారు.

బీహారు రాష్ట్రంలో గూండాలు, బందిపోట్లు లేకుండా చేస్తామని రాష్ట్రముఖ్యమంత్రి సత్యేంద్ర నారాయణ్ సిన్హా ప్రకటించాడు. ఈయనే కాదు ఈయన కన్న ముందు ముఖ్యమంత్రిగా ఉన్న జగన్నాథమిత్రా, బిందేశ్వరీదూబే ఇలాంటి ప్రకటనలే చేశారు. గూండాల అణచివేతకని బిందేశ్వరీదూబే 'అపరేషన్ బ్లాక్ పాంథర్'ను మొదలుపెట్టి పెట్టగానే తనవల్ల కాదని చేతులెత్తేశాడు.

బీహారు రాష్ట్రాన్ని పేరుకు మాత్రమే కాంగ్రెసు పాలిస్తున్నది. నిజానికి బీహారు భూస్వాముల సొంత సైన్యాలు, ముఠానాయకులు, కుల రాజకీయాలు, ప్రభుత్వ గూండాలు (పోలీసులు) పాలిస్తున్నారు.

గౌతమ బుద్ధుడు జ్ఞానేంద్రయం పొందిన చోట, అశోకుడి ధర్మరాజ్యం నెలకొన్న చోట, శాంతి, అహింస ప్రభేదాలు వినిపించిన చోట నేడు పోలీసు రాజ్యం, గూండాల రాజ్యం నెలకొంది. ఇప్పుడు బీహారు అంటే పోలీసులు, గూండాలు విహరించే చోటు.

తాగుడుపై మహిళల పోరాటం

ఈయల

నూపే చేతులే నేడు నాగాలాండ్ లో తాగుడును సమూ

లంగా నిర్మూలించడానికి విడి కిళ్లెత్తాయి. 7 లక్షల 75 వేల జనాభాగల నాగాలాండ్ రాష్ట్రం నేడు “మద్యపాన నిషేధమండలంగా మారింది. ఈ శాన్య భారతంలోని నాగాలాండ్” రాష్ట్రంనుండి తాగుడు అలవాటును తుడిచిపెట్టడానికి మాతృమూర్తుల అసోసియేషన్ నాయకత్వాన గత సంవత్సరకాలంగా పోరాటం సాగుతున్నది. ఈ సంస్థ సారా, ఇతర మత్తు పదార్థాలను వెలికి తీయటానికి గడవ గడవను సోదాచేస్తున్నది. మాతృమూర్తుల సంస్థ క్రిష్టియన్ యూత్ ఆర్గనైజేషన్ కార్యకర్తలు సహాయపడుతున్నారు.

మద్యపానాన్ని తీసుకొనివచ్చే వాహనాలను తనిఖీచేసి వాహనాల నుండి వాటిని దింపివేయటానికి ప్రతి ఎంట్రి పాయింట్ వద్ద చెక్ పోస్టులు ఏర్పాటు చేశారు. ఈ ఉద్యమం సందర్భంగా నేరస్తులకు శిక్షలు పడేలా గృహిణులు చర్యలు తీసుకుంటున్నారు. అక్రమ సారా వ్యాపారులు, మత్తుమందుల దొంగ వ్యాపారులను కనుగొని బజార్లలో ఊరేగిస్తున్నారు. వారు చేసిన నేరాలను బ్యానర్లమీద రాసి, వాటిని దున్నట్లాగా కట్టబెట్టి మరీ ఊరేగిస్తున్నారు. సోదాలలో దొరికిన మద్యాన్ని దగ్గం చేస్తున్నారు.

మద్యపానానికి వ్యతిరేకంగా ఈ ఉద్యమం గత సంవత్సరమే

ప్రారంభమయింది. ఇది వివిధ సంస్థల మద్దతు పొంది అనతికాలంలోనే ఊపందుకుంది. వైన్ పావులను మూసివేసి, వాటిలో మిగిలిన మద్యం కోటాలను సైన్యానికి అప్పగించాలని లై సెన్సులు గల డీలర్లను ఆదేశించటానికి మెకాన్ చుంగ్ జిల్లా డిప్యూటీ కమిషనర్ అంగీకరించారు. ఈ ఉత్తర్వుల ప్రకారం భారతదేశంలో తయారైన 27 ట్రక్కుల విదేశీ మద్యాన్ని జిల్లాలోని సైనిక శిబిరాలకు చేర్చారు.

మద్యపాన నిషేధంపై కఠినంగా చర్యలు తీసుకోవడంలేదని రాష్ట్ర ప్రభుత్వాన్ని డిమాండ్ చేస్తు క్రిష్టియన్ యూత్ ఆర్గనైజేషన్ కార్యకర్తలు జూన్ 25న నిరాహారదీక్షలు ప్రారంభించారు. వెంటనే జూన్ 25న ముఖ్యమంత్రి ఎన్.సి. జమీర్ నాగాలాండ్ను మద్యపాన నిషేధ మండలంగా ప్రకటించారు.

ఉద్యమకారుల కళ్లు గప్పి అక్రమ సారా వ్యాపారస్తులు సారాను, మత్తుమందులను దొంగతనంగా చేరవేస్తున్నట్టు అడపాదడపా సంఘటనలు వెలుగులోకి వస్తున్నాయి. 50 రూపాయల రమ్ బాటిల్ నల్లబజార్లో రు. 180 లకు దొరుకుతున్నది

దొంగతనంగా సాగుతున్న ఈ వ్యాపారాన్ని కూడా పూర్తిగా నిర్మూలించాలని ఉద్యమకారులు దృఢసంకల్పంతో ఉన్నారు. ఏమాత్రం అప్రమత్తంగా ఉన్నా, ఉదాసీనంగా ఉన్నా రాష్ట్రంలో తిరిగి రెండింతల మద్యం పొంగి పొర్లుతుందని ఉద్యమకారులు భావిస్తున్నారు.

మద్యపాన నిషేధం పై రాష్ట్రంలో ఎల్లెడలా ఆనందోత్సాహాలు వెల్లి ఎరాశాయి. అత్యధికమంది మాతృ మూర్తులను, స్వచ్ఛంద కార్యకర్తలను అభినందిస్తున్నారు. మౌలాఅబ్ అనే

మూర్తు పిల్లల తల్లి “తాగిన” వాళ్ల కోట్లాటలతో అర్థ రాత్రిళ్లు నిద్రలోంచి మేల్కొనే వాళ్లం. ఇక నాపిల్లలతో హాయిగా, ప్రశాంతంగా నిద్ర పోగలను” అని సంతోషపడింది.

ప్రశాంతమైన సుఖజీవనం కోసం నాగాలాండ్ మాతృమూర్తులు జరుపుతున్న ఈ పోరాటం ప్రజలందరికీ ఆదర్శ ప్రాయం.

‘నలుపు’ నిర్వహణలో భాగస్వాములు కండి

‘నలుపు’ ప్రజల ప్రతిక, ప్రతిక నిర్వహణలో ప్రజలే భాగస్వాములు కావాలని కోరుతున్నాం. అందువల్లనే రాష్ట్రంలో ప్రత్యేకంగా ఎలేకరులను నియమించలేదు. వాస్తవానికి ఈ బాధ్యతను ప్రజలలో వనిచేస్తున్న వారు చేపట్టగలరని మా నమ్మకం.

మీ ప్రాంత ప్రజల జీవన వరిస్థితులు, నమన్యలు, వారి ఆందోళనలకు సంబంధించిన రిపోర్టులు రాసి పంపండి. అంతే కాదు ప్రజలపై అత్యాచారాలు, నిర్బంధకాండ గురించి రిపోర్టులు పంపండి. ప్రతి రిపోర్టుతో పాటుగా అందుకు సంబంధించిన ఫోటోలు పంపించడం మరిచిపోకండి.

ఎడిటర్

‘నలుపు’ 1-1-342/బి, ఎవేక్ నగర్, హైదరాబాదు-20

నూతనరైతాంగ ఉద్యమాలు - మరో అభిప్రాయం

మహారాష్ట్రలో శరద్ జోషీ నడపిస్తున్న షేత్ కారీ సంఘటన, ఉత్తర ప్రదేశ్ లో మహేంద్రసింగ్ తికాయత్ నాయకత్వం ఉన్న భారత్ కిసాన్ యూనియన్ వంటి రైతాంగ ఉద్యమాలు ఈ దశాబ్దంలో లక్షల మంది రైతులను వారి సమస్యలపై ఆకట్టుకోగలిగాయి. ఈ ఉద్యమాల స్వరూపాన్ని, ప్రభావాన్ని విశ్లేషిస్తూ బాలగోపాల్, జూన్ 1-15 "నలుపు" సంచికలో ఒక వ్యాసం వ్రాశారు. అందులో "గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో భూస్వాముల పెత్తనాన్ని వ్యతిరేకించని ఉద్యమమేది ప్రజా ఉద్యమం కాజాలదన్న వాస్తవాన్ని కొంత విజయవంతంగానే కప్పి పెట్టగలుగు తున్నాయి" అని ఈ రైతు ఉద్యమాలను ఒక్క మాటలో తీసిపారేశారు. కానీ, సమాజంలో మౌలిక మార్పులు కోరేవారు అడగవలసిన ప్రశ్నలు మరి కొన్ని ఉన్నాయి:

1. లక్షల సంఖ్యల్లో రైతాంగం వీటి వెనుక ఎందుకు పోతున్నారు?
2. భూస్వాముల పెత్తనాన్ని సూటిగా వ్యతిరేకించే సంఘాలలో, ఉద్యమాలలో ఈ ఉప్పు ఎందుకు రావటం లేదు?
3. సమాజంలో మౌలిక మార్పుల కోసం చేసే ప్రయత్నాల్లో ఈ నూతన రైతాంగ ఉద్యమాలకు పాత్ర ఉందా?
4. వీటితో మౌలిక మార్పులు కోరే వారి సంఘాలు ఎలా ప్రవర్తించాలి?

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో వర్గాలు:

ఈ ప్రశ్నలకు సరియైన సమాధానం రావాలంటే ముందు గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో నేటి పరిస్థితులపై వర్గ విశ్లేషణ అవసరం.

నేటికీ మన గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో 75% భూమి 25% మంది చేతుల్లో ఉంది. మరో 25% గ్రామీణ పేదలు ప్రధానంగా వ్యవసాయ కూలీలుగా ఉంటున్నారు. వీరిలో సగంమంది

(12%) ఎటువంటి భూమిలేనివారు. ఇటువంటి పరిస్థితుల్లో మన గ్రామాల పురోగమనానికి భూసంస్కరణలు అనివార్యం. భూ సంస్కరణల వల్ల లాభపడబోయే దిగువ నున్న 25% గ్రామీణ పేదలైన వ్యవసాయ కూలీలు భూమి పొందాలంటే వారు సంఘటితమై పోరాడాలి. మిగిలిన 75% ప్రజల్లో 20 ఎకరాలు పైబడి ఉండే భూస్వాములు కేవలం 2.4% (3.9% నుండి 1970-1980 దశాబ్దిలో తగ్గారు). వీరి చేతుల్లో కేంద్రీకృతమై ఉన్న భూమి కూడా 31% నుండి 23%కి 10 సం॥ల్లోనే (1970-80 మధ్యలో) పడిపోయింది. బ్రిటిషు పాలన అంతమై కాంగ్రెస్ ప్రభుత్వం అధికారంలోకి వచ్చాక చేపట్టిన జమిందారీ, జాగిర్దారీ రద్దు వల్ల వందలాది ఎకరాల భూములుగల భూస్వాములు దాదాపు అంతమై పోయారు. ఇప్పుడు 20 ఎకరాల పైబడి ఆస్తి ఉన్న భూస్వాముల పెత్తందారీ ఆధిపత్యం మన గ్రామాలపై పూర్తిగా ఉన్నది. అంటే ఆర్థికంగా, రాజకీయంగానే కాక సాంస్కృతికంగా కూడా. వీరికి వ్యతిరేకంగా దీటైన ప్రజా ఉద్యమాలు లేకపోవటంతో గ్రామీణ ప్రాంతాలన్నీ కూడా దాదాపు ఈ భూస్వాముల ముఠా రాజకీయాలకు లోనై ఉన్నవి. వీరు బాలగోపాల్ చెప్పినట్లు కేవలం పల్లెలకే పరిమితం కారు. వ్యవసాయానుబంధ వ్యాపారాలు, పరిశ్రమలు, కాంట్రాక్టులు (సారా, రోడ్లుపనులు వగైరా), సినిమాలు, హోటళ్ళు వంటి ఎక్కువగా రిస్కు లేని ధనార్జన కార్యక్రమాల్లో ఉంటారు. వ్యవసాయంలో కూడా వీరు ఎక్కువగా దగ్గర ఉండి చూసుకోవాల్సిన అవసరం పెద్దగా లేని పంటల్లోనే పెట్టుబడి పెడతారు (ఉ. మామిడి, టెంకాయ, తైలంతోపులు) అంతేగాక నీలుంగుల నుంచి తప్పించి మంచి మాగాణి

భూములను కూడా తోపులుగా మార్చేస్తున్నారు. అనేక ఎకరాల ప్రభుత్వ బంజర్లు కూడా వీరి దురాక్రమణలో ఉండటం, వాటిపై తైలం చెట్లు వంటివి నాటడం మామూలై పోయింది. వ్యవసాయ ఆదాయాలపై వన్ను లేనందున వ్యాపారాల్లోనూ, పరిశ్రమల్లోనూ గడించిన నల్లధనాన్ని తెల్లగా మార్చుకు నేందుకు వ్యవసాయం ఉపయోగపడు తున్నది. ఈ విధంగా తక్కువ పెట్టుబడితో, దీర్ఘకాలంలో ఎక్కువ ఆదాయం ఇచ్చే తోపులు పెట్టటం వంటి కార్యక్రమాలపైనే వీరు ఎక్కువ పెట్టుబడి పెడుతూ ఉంటారు. అంతేగాక వీరి ఆదాయాలు, పెట్టుబడులు కేవలం వ్యవసాయానికే పరిమితం కాక పోవటం వల్లనూ సాధారణ రైతాంగ ఇబ్బందులు వీరికి అంతగా నొప్పి కలిగించవు. పట్టణాల్లోని వైద్య, విద్య సౌకర్యాలతో పాటు అన్ని వినోదాలు వీరు అనుభవిస్తూ ఉంటారు. పట్టణాల్లోని దళారీ పెట్టుబడి దార్లతో కుమ్మక్కై దేశాన్ని విలుతున్నారు. పట్టి పీడిస్తున్నారు. ఈ పాలక వర్గాల గుత్తాధిపత్యాన్నుండి దేశాన్ని విముక్తి చేయటమే విప్లవకారుల ప్రథమ కార్యక్రమం. ఇందులోనూ గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో మౌలిక మార్పులు భూసంస్కరణలు వగైరా తీసుకు రానిదే పేద ప్రజల జీవితాల్లో పెద్ద మార్పు రాదు. ఈ పాలక వర్గాలకు వ్యతిరేకంగా ఇతర వర్గాల ప్రజలను సంఘటిత పరచాల్సి ఉంది.

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో కింద నున్న 25% వ్యవసాయ కూలీలు, పైనున్న 2.4% భూస్వామ్య వర్గం మధ్యన ఉన్న 72% రైతాంగ పరిస్థితి ముఖ్యంగా పరిశీలించాలి. వీరిలో 8 నుండి 20 ఎకరాల మధ్య కమతాలున్న 9% రైతులను మినహాయిస్తే మిగిలిన 63%

మంది చిన్న-సన్నకారు రైతులే. వీరు నేడు అనేక ఇబ్బందులకు గురై ఉన్నారు. పెట్టుబడులు రోజు,రోజుకీ ఎక్కువైపోతున్నా వ్యవసాయంలో పంటలకు గిట్టుబాటుధరలు రాక, సక్రమంగా కరెంటు, నీరు లేకపోవటం వల్ల, ప్రకృతివైపరీత్యాలు, వాతావరణ కాలుష్యం, అధికారుల వేధింపులు, లంచగొండితనంతో బాధపడుతూ ఉంటారు. ప్రభుత్వ పథకాలు, సౌకర్యాలు అన్నీ కూడా ఎన్.సి., ఎన్.టి.లకే ప్రత్యేకంగా ఉన్నట్లు ఉంటాయి. కొంత వరకు బ్యాంకుల ద్వారా రుణాలు పొందినా గిట్టుబాటు ధరలు లేక, ప్రకృతి వైపరీత్యాల వల్ల ఎప్పుడూ అప్పుల పాలై ఉంటారు. ఇందువల్ల ప్రభుత్వం తమపై చిన్న చూపు చూస్తున్నదని, అన్ని రాజకీయ పార్టీలు గిట్టుబాటు ధర పాటపాడినా అంత ఎన్.సి, ఎన్.టి.లకే తాళం వేస్తూ ఉంటారనీ, తమని అదుకునే వారు ఎవరూ లేరని తీవ్ర అసంతృప్తితో ఉన్నారు. అంతేగాక తమ పరిస్థితి మెరుగు కాకుండానే తమకంటే సాంఘికంగానూ, ఆర్థికంగానూ కింద నున్న వ్యవసాయ కూలీలు (ప్రధానంగా మాల,మాదిగ కులస్తులు) సమానత్వం అంటూ లేచి నిలబడి నపుడు, రిజర్వేషన్ల ద్వారా ఉద్యోగాలు సంపాదించి కొందరైనా ముందుకు, తమకంటే పైమెట్టుకు పోతూ ఉంటే సహించలేకున్నారు. తమ కున్న ఈ కొద్దిపాటి సాంప్రదాయక గౌరవాన్ని వదులుకోదలచక, అంటరానితనం వంటి సాంప్రదాయాలను గట్టిగా పట్టుకొని ఉన్నారు. భూసంస్కరణల వల్ల, కనీసవేతనాల వల్ల వీరికి పెద్దగా ఒరిగేదేమీ లేదు. అందులోనూ రాబడి పెద్దగా లేకుండా ప్రభుత్వం ప్రకటిస్తున్న కనీస కూలీరేట్లు ఇవ్వమంటే తీవ్రంగా వ్యతిరేకిస్తారు. ఘర్షణలకు కూడా (ముఖ్యంగా ఎన్నికల్లో) దిగుతున్నారు.

ఈ రైతాంగ సమస్యలపై అనేకులు గత 15-20 సం॥ల్లో ఉద్యమాలు లేవదీశారు. ఈ

ఉద్యమాలు కొంత ఊపు అందుకు నేటప్పటికీ వాటి నాయకులు ఏదో ఒక పార్టీలో చేరిపోవటంతో ఆ ఉద్యమాలు నిలబడలేకపోయాయి. రాజకీయ పార్టీలు అవసరాల్లో ఈ ఉద్యమాలు తెరమరుగైపోయాయి. అందుకని అన్ని పార్టీలు గిట్టుబాటు ధరల గురించి మాట్లాడినా వాటిపై రైతాంగానికి నమ్మకం లేదు. రైతాంగం సంఘటితం కాని ప్రదేశాల్లో ఈ అసంతృప్తి నిరాశగా మారుతున్నది. కుల ఘర్షణలకు దారి తీస్తున్నది. రాజకీయ పార్టీలకు అతీతంగా రైతు సంఘాలున్న ప్రదేశాల్లో బలమైన నిరసనేద్యమాలుగా రూపు దిద్దు కుంటున్నాయి.

బోల్ క్లబ్ ర్యాలీలో అంగరక్షకులతో బి.కె.యు. నాయకుడు తికాయత్

దృక్పథం, ఆచరణ
 “పారిశ్రామిక ముడి సరుకులుగా ఉపయోగపడే వ్యవసాయోత్పత్తుల ధరలకే ప్రధానంగా పరిమితం అయినాయి. అందులోనూ, పత్తి, పొగాకు, చెరుకు వంటి పంటలకే ప్రధానంగా పరిమితం అయినాయి. తప్ప చిన్న పరిశ్రమలకు ముడి సరుకులుగా ఉపయోగపడే ఉత్పత్తుల గురించి - అముదాలు, వేరుశనగ, నువ్వులు, మొదలైన నూనెగింజలు గురించి - ఎక్కడా చెప్పుకోదగ్గ ఆందోళన జరగలేదు”..... “దేశంలోని

రైతులకు అనేక సమస్యలుంటాయి గానీ ఈ ఉద్యమాలు కొన్ని సమస్యల గురించి మట్టుకే అలజడి చేస్తాయి”..... “గ్రామీణ పేదల సమస్యల పరిష్కారం పట్ల వ్యతిరేకత ప్రదర్శించడమే గాక, గ్రామాలపైన భూస్వాముల పెత్తనాన్ని గురించి ఎన్నడూ మాట్లాడవు. ఈ గ్రామీణ పేదలపై జరిగే అత్యాచారాలను పట్టించుకోవు”.... అని బాలగోపాల్ విమర్శించారు.

నిజానికి ఒక వర్గం ఇంకో వర్గశ్రేయోభిలాషులకు ముఖ్యంగా తమకింద ఉన్న వర్గం, తమతో సమానంగా ఉండాలని ఆ వర్గం సమస్యలు, అశ మరో వర్గం ఉద్ధరించదు. అది వర్గ దృక్పథం కాదు. అలాగే ఈ వర్గానికి (ఏ వర్గానికైనా) తమపైనున్న వర్గ స్థానంలో ఉండాలని అశగా ఉంటుంది. తమ కోర్కెల సాధన కేవలం తమ సమస్యలే గాక అన్ని వర్గాల (ముఖ్యంగా తమ కింద ఉన్నవారి) సమస్యలూ తీర్చేస్తాయని వాదిస్తారు.

రైతుల సమస్యల్లో ప్రధానంగా కొట్టొచ్చినట్లు కనపడే ప్రధాన సమస్య గిట్టుబాటు ధర. తమ శ్రమ, భూమి, పనిముట్లు, రవాణా ఖర్చులకు వెల కట్టి, ప్రకృతి వైపరీత్యాలను దృష్టిలో పెట్టుకుని శాస్త్రీయమైన పద్ధతిలో తాము పండించిన పంటల ధర నిర్ణయించాలనీ, అధరకు ప్రభుత్వం రైతులు పండించే పంటలు కొనేందుకు సిద్ధంగా ఉండాలని, మార్కెటు ధర బాగుంటే రైతుకు తన ఉత్పాదన మార్కెటులో అమ్ముకునే స్వేచ్ఛ ఇవ్వాలని కోరుతున్నారు. రైతు ఉద్యమనాయకులు ఇలా రైతుకు గిట్టుబాటు ధర వచ్చినపుడు 3 సం॥లకొకసారి పంటలు సరిగా పండినా రైతు తన అప్పులు తీర్చుకోగలడు. కూలీలకు కనీస వేతనాలు ఇవ్వటానికి అంతగా సందేహించడు. సబ్సిడీలు, లోన్లు, అప్పుల మాఫీకోసం పాకులాడడు.

గౌరవంగా బ్రతకగలడు. కొంతదబ్బు తన చేతిలో ఉంటే, భూమిపై ఇప్పటికే పత్తిడి ఎక్కువగా ఉంది. కాబట్టి దీనికి సంబంధించిన పాడి, కోళ్ళపరిశ్రమలు మీటరు వైండింగు, వర్కుపాపులు, చిన్న తరహా కుటీర పరిశ్రమల, వ్యాపారాల్లోకి ఎస్తరిస్తారు. ఇతరత్రా ఉద్యోగావకాశాలు లేని తమ పిల్లలను నిలబెట్టడంతో పాటు వారి నిరుద్యోగ సమస్యను తీర్చుకోగలుగుతారు. రైతాంగం చేతుల్లో కొనుగోలుశక్తి పెరగటంతో వివిధ పారిశ్రామిక ఉత్పత్తుల డిమాండు కూడా పెరుగుతోంది. ఈ విధంగా అన్ని రంగాల్లోనూ ప్రజా అవసరాల కనుగుణంగా నిజమైన అభివృద్ధికి నాంది రైతుకు గిట్టుబాటుధర అని రైతు ఉద్యమ నాయకుల వాదన. అంతేకాదు ప్రస్తుతం జరుగుతున్న పారిశ్రామికీకరణలో ఏదేశీ టెక్నాలజీని (నైపుణ్యతను) దిగుమతి చేసు కోవటమూ, మన దేశంలో నున్న శ్రమశక్తిని చౌకగా వాడుకోవటమూ ప్రధానంగా జరుగుతున్నది. ఇలా ఉత్పత్తి అయ్యే వస్తువులను పట్టణ ప్రాంతాల్లో ధనిక, మధ్య తరగతి ప్రజలు, పల్లెల్లో భూస్వాములు మాత్రమే ఈ ఉత్పత్తులు కొనుగోలు చేయగలరు. సాధారణ ప్రజల అవసరాలను తీర్చలేవు. ప్రజలకు కొనుగోలు శక్తి లేదు. కనుక వారికి ఇవి అందుబాటులో ఉండవు. ఏదేశీ కంపెనీలకు తమ సరుకుల్ని మనదేశంలో తక్కువ వేతనాలకు ఉత్పత్తి చేయించి ఆ సరుకులను ఎగుమతి చేసుకునేందుకు ప్రస్తుత పారిశ్రామికీకరణ దోహదపడు తున్నది. బహుళజాతి కంపెనీల నుంచి మనదేశం ఏనాటికీ ఎముక్తి పొందలేదు. అందుకే శరద్ జోషి “ఇండియా-భారత్” అంటూ ఈ వైరుధ్యాన్ని విశ్లేషించారు. పల్లెలలోని భూస్వాములు ఈ వలస సాంప్ర దాయానికి చెందిన ఇండియా వారని, పట్టణాల్లో మురికి వాడల్లోనూ,

ఫుట్ పాత్ లపైన జీవనం గడిపే లక్షలాది పల్లెల నుండి తరలి వచ్చిన భారత్ బృందమే ‘అనీ’ విశ్లేషిస్తారు. రైతు ఉద్యమాలు గిట్టుబాటుధరలు సాధించిన ప్రాంతాల్లో రైతుల ఆర్థిక పరిస్థితి మెరుగైంది. వ్యవసాయ కూలీలకు వేతనాలు పెరిగాయి. రైతులు తమ అప్పులు తీర్చుకోగలుగు తున్నారు అని ఉద్యమనాయకులు వాదిస్తున్నారు. నాసిక్ ప్రాంతంలో ఈ విధమైన పురోగమనానికి రైతు ఉద్యమం దారితీసిందని అంటారు శరద్ జోషి.

అయితే ఈ రైతు ఉద్యమాలు కొన్ని వాణిజ్య పంటలకే ఎందుకు తమ ఉద్యమాలను పరిమితం చేశాయి? ఇది ప్రధానంగా తమ పోరాటయొక్క యుద్ధతంత్రమని జోషి అంటారు. ఏ ఒక్క పంట విషయమైనా అందోళన లేవనెత్తే ముందు రైతు నాయకులు మూడు అంశాలను చూస్తారు.

1. ఆ పంట పండించే వారు మార్కెటు లో ఎంతభాగం?
2. ఏ సమయంలో ఆపంట అమ్మకం నిలుపుజేయటం వల్ల ప్రభుత్వంపై వ్యాపారస్తులపై వెత్తిడి తేగలం?
3. పంట పండించే రైతాంగం ఎక్కువగా ఒకేప్రాంతంలో కేంద్రీ కృతమై ఉన్నారా? ఉద్యమం లోకి రాగలిగే స్థితిలో ఉన్నారా?

ఈ పరిస్థితులు లేనప్పుడు ఒక పంట విషయంలో ఎంత అన్యాయం జరిగినా, రైతులు ఎంత కష్టించి ఉద్యమించినా ప్రభుత్వం కానీ, వ్యాపారస్తులు కానీ లెక్కచేయరు. నాసిక్ ఉల్లిపాయల ఉద్యమంలో దేశ మార్కెట్లో 30% సరుకు తమదేనని తెలుసుకున్నారు. ఉద్యమనాయకులు ఉల్లి పాయలు మార్కెట్లకు రాకుండా నిలిపివేయటంతో వాటి ధర పెరిగింది. ఒక చిన్న తరహా సంక్షోభం పట్టణాల్లో, ముఖ్యంగా పూనే, బొంబాయి నగరాల్లో విర్పడింది. అంతకు మునుపే జనతా హయంలో ఎగుమతుల వల్ల ఉల్లి పాయల రేట్లు విపరీతంగా పెరిగి పోవటంతో ఆ ప్రభుత్వానికి వ్యతిరేకంగా

కాంగ్రెసు పార్టీ ధీమైన ప్రచారం చేసుకోగలిగింది. రైతులు మార్కెట్టును ఆడించటంతోటి పట్టణాల్లో వినియోగ దార్లలో తీవ్ర అసంతృప్తి, వేడి పుంజుకుంది. దీన్ని మొగ్గలోనే తుంచి వేయాలంటే రైతుల డిమాండ్లకు ఒప్పుకోక తప్పలేదు. ఉద్యమిస్తున్న రైతాంగం తమ ఎడ్లబండ్లతో సహా వేల సంఖ్యల్లో ట్రంకురోడ్లను ఆక్రమించు కోవటంతో చేసేదేమీ లేక ప్రభుత్వం దిగి వచ్చింది. అలాగే పొగాకు, పత్తి, పాలు, చెరుకు పంటల విషయాల్లో సమయమూ, సందర్భమూ బాగా ఆలోచించి ఉద్యమించటంతో రైతు సంఘాలు, ముఖ్యంగా మహారాష్ట్రలో ఘన విజయాలు సాధించారు.

వాణిజ్యీకరణవల్ల, హరిత విప్లవం వల్ల (నూతన టెక్నాలజీల వల్ల) ఈ పంటలు మొదట్లో చాలా లాభదాయకంగా ఉండేవి. ఆ తర్వాత రాను రాను వ్యాపారస్తుల మోసాలు మార్కెటు అవకతవకలు, అత్యధికంగా రసాయనిక మందులు, ఎరువులు, వాడడం, అవికల్తీవి కావడం, ఒకే పంటను మార్చుకుండా వేయటం, ప్రకృతి వైపరీత్యాలు, లాభాలొస్తున్నాయని రైతులు విన్నతంగా పండించటం వల్లనూ గిట్టుబాటు ధర కోల్పోయారు. అధిక పెట్టుబడులతో కూడుకున్న ఈ పంటలు ఒక జూదంగా మారాయి. ఉ|| పత్తి పంట విషయంలో వస్తే 30 వేలు, పోతే 10 వేలుగా తయారయ్యింది. అటువంటి నష్టాలు పరుసగా రెండు, మూడు సం||లు వచ్చేసరికి తట్టుకోలేక ప్రకాశం జిల్లా ప్రాంతంలో అనేక మంది రైతులు ఆత్మహత్యలకు పాల్పడిన విషయం తెలిసిందే.

అందుకే శరద్ జోషి అంటారు- గోధుమ, పరి పంటల రేట్ల విషయంలో మనం పంజాబు, హర్యానా రాష్ట్రాలను తప్పిస్తే ఇతర ప్రాంతాల్లో ఉద్యమించ లేమని. ఇతర ప్రాంతాల్లో పంట ప్రభుత్వ నిల్వ పెద్దగా దెబ్బతీయలేదు. కానీ ప్రభుత్వానికి వచ్చే పంటలో 60%

ఈ రెండు రాష్ట్రాలదే. అందుకే ఆ ప్రాంతపు రైతాంగం మాత్రమే ఈ విషయంలో ఉద్యమించగలరు. గిట్టుబాటు ధర సాధించే అవకాశాలున్నాయి. అలాగే నూనెగింజల విషయంలో నూనె ధర పెరిగితే వెంటనే దిగుమతులు చేసుకోవడం ప్రభుత్వ వైఖరి. దేశ వ్యాప్తంగా నూనె గింజల ఉత్పత్తి దారులున్నా.

ఉద్యమనాయకులు. ఏ ఉత్పత్తిపై ఉద్యమించి ప్రభుత్వంపై వొత్తిడి తేగలుగుతారో ఆ పంటతో పాటు ఉద్యమించలేని సాధించలేని పంటల సమస్యలను కూడా జోడించి ఫలితాన్ని సాధిస్తామంటారు. దేశవ్యాప్తంగా అన్ని పంటలకు సంబంధించి గిట్టుబాటు ధరలపై ధ్యజమెత్తి కొంతవరకు వత్తిడి

నూతన రైతాంగ ఉద్యమాలకు కార్యచరణ రూపంలోనూ, పోరాట వద్దతుల్లోనూ కొన్ని ముఖ్యమైన తేడాలున్నాయి.

వివిధ కమ్యూనిస్టు పార్టీలు, గ్రూపులు అన్ని పార్టీలతో పాటు (అంటే బి.జె.పి నుండి సి.పి.ఐ (ఎం.ఎల్.) వరకు) రైతుల పంటలకు గిట్టుబాటు ధరలుండాలన్నది ఆయా పార్టీ ప్రాగ్రాముల్లో ఒక ముఖ్యమైన అంశంగా ఉంచుతున్నారు.

ఇతర పార్టీల విషయాలు ఎలా ఉన్నా కమ్యూనిస్టుల విషయంలో మాత్రం భూసంస్కరణలకు ప్రధాన పాత్ర ఇస్తారు. అర్థిక దృష్టితో చూస్తే భూసంస్కరణలు వాటంతటవే పెద్దగా ఏమీ సాధించలేవు. ఉండే జనాభా తీసుకుంటే ఎంతటి విప్లవాత్మకమైన, భూసంస్కరణలైనా, కూడా ప్రతి గ్రామీణ పేదకుటుంబానికి 1-2 ఎకరాల కంటే ఎక్కువ పంచలేవు. అర్థికంగా ఆ కుటుంబాలు వీటితో బాగుపడలేవు. (పెట్టుబడి, ఎడ్లు, నీరు, ఎద్యుచ్చక్తి, వగైరా సౌకర్యాలు లేక). కానీ రాజకీయంగా స్థానిక భూస్వామ్య-పెత్తందార్ల ఆధిపత్యాన్ని భూసంస్కరణలు నాశనం చేయగలవు. గ్రామీణ పేదల్లో అత్త విశ్వాసం పెంచటమే గాక వారి స్వశక్తి పెంచగలవు. వ్యవసాయంలోనే కాకుండా, వ్యవసాయానుబంధ పరిశ్రమల్లోకి, ఇతర రంగాల్లోకి వీరు పోగలుగుతారు. ఈ విధంగా గ్రామీణ పేదల స్వతంత్ర జీవనానికి, అభివృద్ధికి భూసంస్కరణలు తొలిమెట్టు కాగలవు.

నేటి రైతాంగం వేలకు వేల ఎకరాల ఆధిపత్యంలో నున్న భూస్వాముల కింద కౌలుకు భూములను సాగు చేయటం లేదు. నేటికీ కౌలుదారి పద్ధతి విస్తృతంగా ఉన్నా, 40 ఏండ్ల కింద పరిస్థితి ఇప్పుడు లేదు. జమిందారీ పద్ధతి రద్దు వల్ల దేశంలోని పెక్కు భాగంలో అప్పటి కౌలుదార్లు నేటి చిన్న, మధ్య, పెద్ద రైతులుగా మారారు. కొందరు భూస్వాములు

గుజరాత్ చెరుకు పొలాల్లో పని కోసం ఎదురు చూస్తున్న వలస కూలీ

వారి సంఘటిత శక్తి అంతగా లేదు. వారి ఉద్యమం ప్రభుత్వంపై ఒత్తిడి తెచ్చే స్థితిలో లేదు. ముందు, ముందు రైతు ఉద్యమాల సంఘటిత శక్తి పెరిగితే, ఈ పంటలపై కూడా కేంద్రీకరించగలమని అంటారు

తీసుకురాగలిగారు.

కమ్యూనిస్టులు, నూతన రైతాంగ ఉద్యమాలు

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో కమ్యూనిస్టులు నడిపిన ఉద్యమాలకు, ఈ

కాంట్రాక్టర్ల జాబితాలో చేరగలిగారు. ఇందువల్ల వీరికి భూసంస్కరణలపై అనక్తి లేదు.

భూసంస్కరణలు ఎంత అవసరమైనా వ్యవసాయ కూలీలను తప్పితే ఇతర వర్గాలు వాటికోసం పోరాడేందుకు సిద్ధంగా లేరు. గ్రామాల్లో భూస్వాములు వారి తొత్తులు, నీలుంగు నుండి (తప్పుడు పేర్లతో) తప్పించిన భూములే కాక, ప్రభుత్వ బంజర్లు, చెరువుల్లో భూములను, అనేక పోరంబోకులను ఆక్రమించుకొని ఉన్నారు. గ్రామాల్లో నిత్యావసర వస్తువుల సరఫరా నుండి ఓట్లు వేసేవరకు వీరి దురంతాలు, దౌర్జన్యాలు అనేకం.

కమ్యూనిస్టు పార్టీలు తమ కార్యక్రమాల్లో భూసంస్కరణలకు, కౌలుదారీ పద్ధతి సవరణకు, కనీస వేతనాలకు ప్రాముఖ్యం ఇస్తారు. ఇది నేడు కేవలం గ్రామీణ ప్రాంతంలో 25%గా ఉన్న వ్యవసాయకూలీలకే ప్రధానంగా ఆకర్షితంగా ఉన్నది. గ్రామీణ ప్రాంతంలో 62% (దేశ జనాభాలో 50%) గా ఉన్న చిన్న, సన్నకారు రైతులకు గిట్టుబాటు ధరలు, నీటి సౌకర్యం, కరెంటు సక్రమ సరఫరా వంటివి ప్రధాన సమస్యలుగా తయారయ్యాయి. అందువలన వీరు వ్యవసాయకూలీలతో కలిసి కనీస వేతనాల కోసమూ, కౌలుదారీ రద్దు కోసమూ, భూసంస్కరణల కోసమూ పోరాడుతారని ఊహించటం కష్టం. అలా అని వ్యవసాయకూలీలు వామపక్ష పార్టీల వెనుక కదిలి వస్తున్నారా అంటే అదీ లేదు. తెలివిగా కాంగ్రెసు పార్టీ (ముఖ్యంగా ఇందిరాగాంధీ) కుల ప్రాతిపదికపై సాంఘిక దురాచారాలను వేలెత్తి చూపుతూ, (భూస్వాములకు అంతగా నెప్పి కలిగించేం దుకు ఇష్టపడక) భూసంస్కరణలు సరిగా, అమలు చేయకుండా కంటితుడుపుగా జనాకర్షక పథకాల ద్వారా వీరిని ముఖ్యంగా ఎన్.సి.లను ఆకట్టు కోగలిగింది. సాంఘిక దురాచారాలకు, దౌర్జన్యాలకు కఠిన శిక్షలు, వెట్టిచాకిరి

రద్దు, చిన్న అప్పుల రద్దు, ఇండ్ల స్థలాలు, పక్కా ఇండ్లు, గొర్రెలు, ఎడ్లు, అవులు వంటి వాటికి లోన్లు వంటి పథకాల ద్వారా భూస్వాముల దౌర్జన్యాల నుండి వారిని కాపాడుతూ, వారి స్వతంత్ర జీవనానికి కృషి చేస్తున్నట్లు వారిలో ఆదరాభిమానాలు పెంచు కోగలిగింది.

కమ్యూనిస్టు పార్టీలు, ఇతర పార్టీలు కూడా రైతాంగ సమస్యలపై కార్యక్రమాలు చేపట్టినా రైతాంగం వారి వెనుక కదిలి రాలేదు. ఈ పార్టీలన్నీ కూడా తమ పార్టీల అవసరాలకు (ముఖ్యంగా ఎన్నికలకు) రైతాంగ అనంతృప్తిని నిరసనను వాడు కుంటున్నారే తప్ప నిజంగా రైతుల సమస్యలపై నిలబడి పోరాడటం లేదని రైతాంగం నమ్మకం. ఇది చాలా వరకు వాస్తవం కూడా.

మౌలిక మార్పులు కోరేవారు అందుకే ఎన్నికల రాజకీయాలకు అతీతంగా, ప్రధానంగా వారి సమస్యల పైనే రైతాంగాన్ని, వ్యవసాయకూలీలను వేర్వేరు సంఘాలుగానూ, ఒకరికొకరు అనుబంధంగానూ సంఘటిత శక్తులుగా తయారుచేయాలి. ఇదే నేటి పరిస్థితులకు అవసరమైన పంథా. అయితే, నేటి కమ్యూనిస్టుల్లో, ముఖ్యంగా సి.పి.ఐ, సి.పి.ఎం.లు ఈ వర్గ సంబంధ అవసరాన్ని గుర్తించినా ఆచరణలో ఎన్నికలకు ప్రాముఖ్యం ఇవ్వటం వల్ల ఇటువంటి ఉద్యమాలు నడిపే అర్హత కోల్పోయారు. మిగిలిన ఎం.ఎల్ గ్రూపులు ప్రధానంగా వ్యవసాయకూలీల సమస్యలకే లేదా గిరిజనుల సమస్యలకే పరిమితమై పోవటం వల్ల ఇతర వర్గాలను కలుపుకొని ముందుకు పోలేక పోతున్నారు.

ఈ రైతాంగ ఉద్యమాల్లో గమనించదగ్గ మరో ముఖ్యమైన విషయమున్నది. ఈ ఉద్యమాలన్నీ కూడా శాంతియుత పద్ధతిలో అధికార నిరాకరణ, చట్ట ఉల్లంఘన, రస్తారోకో, ధర్నాల ద్వారానే తమ కోర్కెలు సాధించగలిగారు. ఎన్నికల అవకాశవాద రాజకీయాలతో తమకు పనిలేదని ఈ

ఉద్యమనాయకులు గట్టిగా నిలబడటంతో వారిపై నమ్మకమూ, గౌరవమూ స్థానిక రైతాంగంలో పెరిగాయి. ఈ బలాన్ని చూసుకొని వారిలో ఎవరైనా ఎన్నికల్లోకి స్వతంత్రంగా దిగినప్పుడల్లా వారు కూడా తెరమరుగైపోయారు. (ఉ: తమిళనాడులో నారాయణ స్వామి నాయుడు) లేక రాజకీయ పార్టీల్లో చేరినప్పుడు ఆ పార్టీల్లో అంత ర్గతమైపోయారు. రైతులు పెద్ద సంఖ్యల్లో వారి వెనుకపోలేదు. తరువాత ఆ ప్రాంతాల్లో రైతు ఉద్యమం చప్పబడిపోయింది కూడా.

1988 అక్టోబర్లో మహేంద్ర సింగ్ తికాయత్ నాయకత్వాన లక్షలాదిమంది రైతులు ఢిల్లీలోని బోటు క్లబు మైదానాన్ని ఆక్రమించారు. రైతులకు జరుగుతున్న అన్యాయాలను యావత్ భారతదేశానికి చాటి చెప్పగలిగారు. మహారాష్ట్రలో శరద్ జోషి నాయకత్వాన కొన్ని వందల ఎడ్లబండ్లను కొన్ని కిలోమీటర్ల పొడుగునా రోడ్లపై నిలబెట్టి రస్తారోకోలు చేసి ఎన్నో విజయాలు సాధించారు. జనబలంతోటి సామాన్య జనజీవనాన్ని స్తంభింపజేసి ప్రభుత్వంపై వత్తిడి తీసుకురాగలిగారు. పోలీసు కాల్పుల్లో అనేక మంది రైతులు మరణించినా ఉద్యమాలు శాంతియుతంగా నడపటం వల్ల ఇతరుల సానుభూతి పెంచుకోగలిగారు. తమ డిమాండ్లను సాధించగలిగారు.

గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో మౌలిక మార్పులు రావాలంటే భూస్వామ్య-పెత్తందారీ వ్యతిరేక ఉద్యమం అనివార్యం. కానీ ఇది ఫలించాలంటే పేద, మధ్య రైతాంగాన్ని తమతో కలుపుకోవాలి. కనీసం ఈ రైతాంగ వర్గాలు తమను వ్యతిరేకించకూడదు. అంటే రైతులను వారి సమస్యలపై కదలించాలి. కానీ రైతు ఉద్యమ నాయకులు వాదించినట్లు అంతా ఒకే సంఘంగా ఉంటే వ్యవసాయకూలీలు రైతులకు తోకలుగానే ఉండిపోతారు.

వారి సమస్యల పరిష్కారం రైతుల దయాదాక్షిణ్యంపైనే ఆధారపడి ఉంటుంది. అలా కాకుండా ఉండాలంటే రైతులకు, కూలీలకు, వేర్వేరు సంఘాలుండాలి. వీటి సంయుక్త పోరాటానికి వ్యవసాయకూలీలు నాయకత్వం వహించినప్పుడే గ్రామీణ ప్రాంతాల్లో మౌలిక మార్పులు రాగలవు. గ్రామంలో అత్యధిక ప్రజానీకాన్ని ఆకట్టుకునేందుకు వ్యవసాయకూలీల సంఘాలు కనీస సౌకర్యాలకు, అవినీతికి, దౌర్జన్యాలకు వ్యతిరేకంగా కార్యక్రమాలు చేపట్టాలి.

రైతాంగ ఉద్యమాలు బలంగా ఉన్న ప్రాంతాలను పరిశీలిస్తే అవి ఎక్కువగా హరిత విప్లవం ప్రబలిన, వాణిజ్య వంటల ప్రాంతాలకే పరిమితమై ఉన్నాయి. కానీ ఈ జాబితాలో ఆంధ్రప్రదేశ్ లేదు. పొగాకు 52% మన రాష్ట్రంలోనే ఉత్పత్తి అవుతున్నా బలమైన రైతాంగ ఉద్యమం ముందుకు రాలేకపోయింది. అలాగే మన రాష్ట్రంలో పత్తి రైతులు తీవ్ర సంక్షోభంలో ఉన్నా అత్యహత్యలకు దారి తీశాయే తప్ప రైతు ఉద్యమంగా నిలబడలేదు. రైతాంగ ఉద్యమం లేని మన రాష్ట్రంలో ఎన్నికలూ, అవకాశవాద రాజకీయాలకు అతీతంగా పనిచేస్తున్నా వారికి, గ్రామీణ పేదల సంఘటితశక్తిని పెంచి, వారిని రైతాంగంతో కలిపి ముందుకు నడిపించేందుకు అవకాశం ఉంది. మేమంటే మేమే అసలైన విప్లవకారులమని డబ్బాకొట్టుకునే బదులు ఈ గొప్ప సదావకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకుని నూతన రైతాంగ ఉద్యమాలను సానుభూతితో అర్థం చేసుకుని వ్యవసాయకూలీలను రైతులను సంఘాలుగా సమైక్య పరచి, రైతాంగ సమస్యలపై అంతా కలిసి పని చేయాల్సిన చారిత్రక అవసరం ఈ రోజున్నట్లు గుర్తించాలి.

గర్రెపాటి నరేంద్రనాథ్

లంచాలు చెల్లవంటున్న రైతులు

మహారాష్ట్ర రైతులు షేత్కారి సంఘటన నాయకత్వంలో అవినీతికి వ్యతిరేకంగా ధ్వజం ఎత్తారు. లంచాలు ఇచ్చిన వాటిని అధికారుల నుంచి తిరిగి స్వాధీనం చేసుకోవాలన్నది ఈ ఆందోళన లక్ష్యం. జిల్లాస్థాయిలో ముగ్గురు సభ్యుల కమిటీ ఒకటి ఏర్పడింది. ఇందులో తప్పనిసరిగా న్యాయవాది ఒకరు ఉంటారు. రైతులు తాము ఏ ప్రభుత్వాధికారికి ఏపని కోసం ఎంత లంచం ఇచ్చింది ఈ కమిటీకి తెలియజేస్తే చాలు. వీటినిన్నిటిని స్థాపనపేపరుమీద నేట్ చేసుకొని సదరు అధికారికి తెలియజేస్తారు. అతని పేరు బయట పెట్టమని, వెంటనే తీసుకున్న లంచం వాపసు చేయాలని చెబుతారు. మొండికేసిన అధికారిని ఘొరావ్ చేసి మరీ వసూలు చేస్తారు. వాపసు అయిన లంచాన్ని ఆయా ప్రాంతాల్లో జరిగే బహిరంగ సభల్లో రైతులకు ఎవరికి వారికి ఇస్తారు.

లంచాలు వాపసు చేసిన కేసులను తెలియజేయమని అవినీతి నిరోధక శాఖ రైతుల్ని కోరింది. కానీ రైతులు వారికి ఎవరాలు తెలియజేయడానికి ఇష్టపడలేదు. తాము సాధించిన ఫలితాల్ని కొన్నిటిని బయటపెట్టారు.

మరట్వాడా గ్రామీణాభివృద్ధి బ్యాంకు ఏడుగురు రైతుల నుంచి ఒక్కొక్కరివద్ద రూ. 500 తీసుకున్న లంచాన్ని వెనక్కి ఇచ్చివేసింది.

రికార్డులు తిరిగి కొత్తగా రాయాలని రెవిన్యూ అధికారులు రూ. 2500 లంచం తీసుకున్నవి వెనక్కి ఇచ్చివేసారు. రూ. 2250 డబ్బు రూపంలోనూ రూ. 250 ఇందిరావికాస పత్రాల రూపంలోనూ ఇచ్చారు.

మహారాష్ట్ర రాష్ట్ర విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డు ఇంజనీరు వ్యవసాయానికి కనెక్షన్లు ఇవ్వటానికి తీసుకున్న రూ. 3950 వెనక్కి చెల్లగట్టారు. పంచాయితీ రాజ్ అధికారులు ఎత్తనాలు తీసుకున్న ప్రతిరైతు నుంచి రూ. 15 చొప్పున రూ. 2100 వసూలు చేశారు. ఈ మొత్తాన్ని రైతులు తిరిగిపొందారు.

రెవిన్యూ రికార్డులనుంచి ఎవరాలు తీసి ఇచ్చినందుకు రైతుల నుంచి వసూలు చేసుకున్న రూ. 1500లను రెవిన్యూ అధికారులు వాపసు చేశారు.

ఒక్క జిల్లాలోనే మూడు నెలల్లో ఇట్లా లంచాలు తిరిగి వసూలు చేసిన మొత్తం రూ. 1,94,130. నాసిక్ జిల్లా దిందేరి తాలూకా, జనేరి గ్రామానికి చెందిన రైతులు తాము విద్యుచ్ఛక్తి బోర్డుకు ఇచ్చిన రూ. 24,950 లంచాల్ని 48 గంటల్లో వసూలు చేసుకున్నారు. షేత్కారి సంఘటన కార్యకర్తలు మారుమూల గ్రామాలకు వెళ్లి రైతుల్ని కలిసి వారు లంచాలు ఇచ్చిన వాటిని తిరిగి వసూలు చేసుకోమని ప్రచారం చేస్తున్నారు.

పోలీసులకు, ఫారెన్స్ గార్డులకు, రెవిన్యూ అధికారులకు, రిపేర్లు చేసేవారికి, కెనాల్ సిబ్బందికి, బ్యాంకు అధికారులకు, కోర్టు చప్రానీలకు, ఉన్నతాధికారులకు రైతులు లంచాలు చెల్లిస్తారు. అకౌంట్ కలిగిన ప్రతిరైతు ఎంత లేదన్నా రూ. 500 లంచం చెల్లిస్తాడు. ఇలాంటి రైతులు ప్రతి గ్రామంలో 200 మంది ఉంటారు. ప్రతి తాలూకాలో 150 గ్రామాలు ఉంటాయి. ఒక్క జిల్లాలో 12.15 తాలూకాలు ఉంటాయి. పుత్తి కారులు, వ్యవసాయ కూలీలనుంచి, ఇతర వర్గాల ప్రజలనుంచి తీసుకున్న లంచాలు మినహాయించినా, ఒక్క రైతు వర్గంనుంచే వీందుతున్న లంచాలు మొత్తం 22 కోట్ల 50 లక్షలు ఉంటుంది. అంటే ప్రతి జిల్లాలో ఒక ప్రణాళిక కాలంలో (ఐదేళ్లు) ఒక బోఫోర్స్ కుంభకోణం జరుగుతున్నది. అంటే భారతదేశంలో ప్రతి ఏడాది కనీసం 100 బోఫోర్స్ లు జరుగుతున్నాయి. ఇంతపెద్ద ఎత్తున దేశంలోనే అవినీతి జరుగుతుంటే ఎవరూ ప్రశ్నించరే? ఎవరూ రాజీనామాలు చేయరే?

పోలీసు స్టేషన్

గ్రామీణ, పట్టణ పేదప్రజలకు పోలీసు స్టేషన్ కు వెళ్లడమంటే పెద్ద చిక్కు వచ్చి పడ్డట్టే. పోలీసుల హింసాప్రవృత్తి గురించి ఎంతైనా రాయొచ్చు. వాస్తవానికి ప్రముఖ పోలీసు అధికారి రుస్తుంజీ పోలీసులను “ఆర్గనైజ్డ్ గూండాల”ని అభివర్ణించారు. భారతదేశంలోని పేదలు పోలీసు గురించి తెలుసు కోవడం అవసరం. పోలీసు అణచివేతకు గురయ్యే ప్రధానంగా వీరే. అందువల్ల పోలీసులతో వ్యవహరించడం ఎలాగో, వారికి కనీసంగా తెలిసి ఉండాలి. పిల్లల్ని నిద్రపుచ్చడానికి ప్రయత్నిస్తున్నప్పుడు తల్లులు “నువ్వుప్పుడు నిద్రపోకపోతే, పోలీసులు వచ్చి పట్టుకపోతారు” అని భయపెట్టేస్తారు. సంపన్నులైన తల్లులు తమ పిల్లలకు ఇట్లా చెప్పరు. పేదతల్లులే అలా చెబుతారు. గ్రామాలలోగాని, పట్టణాల్లోగాని ఏ పోలీసు స్టేషన్ లాకప్ గదిని చూసినా, అందులో రిక్తాకార్మికులు, వ్యవసాయకూలీలు, భవననిర్మాణకూలీలు మొదలైన పేదలే కనిపిస్తారు. మోసకారి పారిశ్రామిక వేత్తలను, కత్తి వ్యాపారస్తులను, అవినీతిపరులైన ప్రభుత్వోద్యోగుల్ని లాకప్ గదుల్లో చూడం. వీరు నేరాలు చేయడం లేదని ఎవరూ అనలేరు. లాకప్ గదుల్లో కనిపించరంతే. ఇండియన్ క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్, ఇండియన్ పీనల్ కోడ్ లలో నేరానికి ఇచ్చే నిర్వచనం చాల సంకుచితంగా ఉంటుంది. ఐ.పి.సి. లోని సెక్షన్లలో దాదాపు 33 శాతం అస్తిహక్కుకు వ్యతిరేకంగా జరిగే

నేరాలకు సంబంధించినవే. అస్తికి వ్యతిరేకంగా 112 నేరాలను ఐ.పి.సి.లో పేర్కొన్నారు. శాంతి భద్రతలకు సంబంధించిన నేరాలను కూడా కలిపితే - క్రిమినల్ ప్రొసీజర్ కోడ్ లో - ఇలాంటి నేరాలు మొత్తం 134 వరకు ఉంటాయి.

నిరంకుశద్యోగ చట్రం (బరాకనీ), ప్రజాప్రతినిధులు, న్యాయవ్యవస్థలో ఎక్కడ చూసినా వ్యవస్థమీద ధనికులదే పెత్తనం. దీనికి పోలీసు యంత్రాంగం తోడ్పడుతుంది. తామై అధికారంలో ఉండడంవల్ల నైతేనేమి తమ సన్నిహితులను ఉన్నత పదవుల్లో కలిగి ఉండటం వల్లనైతే నేమి - వీరు రాజకీయంగా పోలీసు వ్యవస్థను అదుపు చేయగలుగుతారు. ఏ ఇతర ప్రభుత్వాంగం కన్నా ఎక్కువగా, పోలీసులు రాజకీయనాయకులకు అందు బాటులో ఉంటారు. వారు చెప్పినట్టు ఎంటారు. వారి అదుపులో ఉంటారు. ఆధునిక ప్రభుత్వానికి, దాని

ఏ వివాదకర సంఘటనలను గుర్తు చేసుకుంటున్నాడో!

మనుగడకు - శాంతి భద్రతల పరిరక్షణ చాలముఖ్యం. అందువల్ల పోలీసు వ్యవస్థలోని పైస్థాయివారు పెద్ద పెద్ద రాజకీయనాయకులకు ఎల్లవేళలా అందుబాటులో ఉంటారు. కిందిస్థాయి వారు స్థానిక భూస్వాములకు, మురికి వాడల రౌడీలకు నన్నిహితంగా ఉంటారు. ఇక పోలీసులు చేసేపనులు చాలవాటిలో, వారికి ముడుపులు ముడుతుంటాయనేది జగమెరిగిన సత్యమే. వ్యభిచారం, మత్తుమందులు, జూదం, గ్రామాలలో వ్యక్తిగతంగా ఆయుధాలు కలిగి ఉండడం - ఇవన్నీ నిషిద్ధాలు. అయినా వీటికి అవినీతి పరులైన పోలీసుల నుంచి రక్షణ లభిస్తుంది.

ఆధునిక ప్రభుత్వ యంత్రాంగంలో ఇది అది కాక అన్ని వ్యవహారాల్లో పోలీసుల ప్రమేయం కనిపిస్తుంటుంది. పత్రికల్లో నిత్యం వెలువడే వార్తలు, పలు కమిషన్ల నివేదికలు - ఇలా ఈ వ్యవహారానికి ఎన్ని నిదర్శనాలైనా చూపొచ్చు. తమ మీద వచ్చే ఆరోపణలకు పోలీసులు ఏవో అరకొర సమాధానాలు చెప్పి తప్పించుకుంటారు. అసలు వాటిని పట్టించుకోరు. ప్రజాభిప్రాయానికి స్పందించడం అనేదే ఉండదు.

పోనీ, ఇలాంటి సమస్యలకు దూరంగా ఉందామా అంటే కుదరదు. గ్రామాలలో ఎంటూ ఉంటాం. “మేము చాల మంచి వాళ్ళం, మే మెప్పుడూ పోలీసు స్టేషన్ కు వెళ్లేదు” - అంటూ ఉంటారు. పోలీసు స్టేషన్ కు వెళ్లడం చాల అప్రతిష్ట కింద లెక్క. ఒకరు ముషీరాబాదు (సెంట్రల్ జైలు) కు వెళ్లి రావడమంటే, ఇక, అకుటుంబం

వచ్చిపోయే రైలు చూడు-దేశమే ఒక జైలు నేడు: చట్టం సృష్టించిన ఖాకీలు చట్టాన్ని అవహేళన చేయడం ఏ బీహార్ రాష్ట్రానికో పరిమితమనుకుంటే పొరపాటు. ఇది దేశ రాజధాని శివార్లలోని గుర్గావ్ రైల్వేస్టాట్ ఫారం మీద కనీసం రెండున్నర నెళ్లు కనిపించిన దృశ్యం. ఇతడు అలహాబాద్ కు చెందిన వ్యక్తి. పేరు మన్నా. అతడేమయినా పేరుమోసిన టెర్రరిస్టు? ఏ బ్యాంకునైనా కొల్లగొట్టాడా? అదేం లేదు. టికెట్ లేకుండా ప్రయాణించాడట అందుకు ప్లాట్ ఫారం మీద బెంచీకి బేడీలు వేసి అతన్ని ఇలా రెండున్నర నెళ్లు ఉంచారు. పోలీసులు చెప్పిన నేరం మీదనైనా ఎఫ్.ఐ.ఆర్ దాఖలయిందా? పోలీసులను అడిగితే దాన్నైనా చూపించలేకపోయారు. న్యాయమా.. ఎక్కడికి ప్రవాసం పోయావు? మానవత్వమా ఎక్కడ అజ్ఞాత వాసం చేస్తున్నావు?

చిరకాలం అవమానంతో జీవించాలి. "ఫలానా మల్లయ్యను నెల రోజులు ముషీరాబాదు జైలుకు పంపారట" అని జనం చెవులు కొరుక్కుంటారు. పోలీసుస్టేషన్ వెళ్లకుండా ఉండడం వాళ్ల చేతుల్లో లేదని కూడా గ్రామస్థులకు తెలుసు. ఏమో ఎవరూ ఎప్పుడు వెళ్తామోనని అనుకుంటారు. ఉదాహరణకు, రంగారెడ్డి జిల్లాలో కర్నాటక రాష్ట్రం నరిహద్దున తిమ్మాయపల్లి కుగ్రామంలో, భీమప్ప అనే పదారేళ్ళ పిల్లాడు స్థానిక భూస్వాములకి వ్యతిరేకంగా భూమి కొలుకు సంబంధించిన కేసు పెట్టాడు. ఆ అబ్బాయి సాహసించి - ఎం.ఆర్.ఓ. నిర్ణయానికి వ్యతిరేకంగా జాయింట్ కలెక్టరు ఆఫీసులో భూస్వామికి వ్యతిరేకంగా దరఖాస్తు పెట్టాడు. రెండు నెలల క్రితం - భూస్వామి భీమప్పను ఒక 'దహనం' కేసులో ఇరికించాడు. నిజానికి దహనం జరిగిన రోజు, ఈ పిల్లాడి తండ్రి తాండూరు ఆసుపత్రిలో మరణించాడు. భీమప్ప తండ్రి అంత్యక్రియలలో పాల్గొంటూ ఉండగా - అతన్ని పోలీసులు లాక్కెళ్లారు. తిమ్మాయపల్లి మంచి గ్రామమనే పోలీసుల ఉవాచ. భీమప్ప మంచి పిల్లాడు. అతను ఎప్పుడు ఏ దొంగతనంలో పాల్గొనలేదు. శాంతి భద్రతలకు ఆటంకం కలిగించలేదు. ఆ గ్రామస్థులు పిరికివారు. అందుకు 'మంచివాడు' అయినా భీమప్ప పోలీసు స్టేషన్ కు వెళ్ళక తప్పలేదు.

దీనికి దగ్గర్లోని పాపూర్ శివాందగి గ్రామాన్నే తిసుకుందా. షెడ్యూల్లు కులానికి చెందిన సెనకరామప్ప ఒక కొలుదారు. ఎం.ఆర్.ఓ.నే ఆయన్ని భూమిపై హక్కుదారుని చేశారు. కొన్ని నెలల క్రితం షెడ్యూల్లు కులాల షెడ్యూల్లు తెగల ప్రత్యేక కమీషనరు, కలెక్టరు ఆ గ్రామాన్ని దర్శించారు. అక్కడ

అంటరాని తనాన్ని పాటిస్తున్నారని తెలిసి వీరు విచారణకు వెళ్లారు. టీ దుకాణాల్లో, షెడ్యూల్లు కులాల వారికి ప్రత్యేకమైన గ్లాసుల్లో టీ ఇస్తారు. వాళ్లు ఏడిగా, దూరంగా కూర్చోని టీ తాగి వెళ్లాలి. స్కూల్లో క్లాసురూముల్లో కూడా ఎన్.సి. విద్యార్థుల్ని దూరంగా కూర్చోబెడుతున్నారు. సర్పంచ్, పెద్ద పెద్ద నాయకులతో కార్లలో గ్రామానికి వచ్చి, అధికారుల ముందు, ఎన్.సి లతో కలిసి టీ తాగారు. ఇది జరిగిన రెండునెలలకే సెనకరామ పును, ఆయన సోదరుల్ని భూస్వాములు చితకబాదారు. రామప్ప 'మంచివాడే' పోలీసు స్టేషన్ కు ఎప్పుడూ వెళ్లేడు. రక్తం మరకలతో, గాయాలతో కేసు పెట్టడానికి ఆయన పోలీసు స్టేషన్ కు వెళ్లాల్సివచ్చింది.

మంచివారా, చెడ్డవారా అనేది ప్రశ్నకాదు. పేదవాళ్లైతే చాలు, ఎప్పుడో ఒకసారి పోలీసు స్టేషన్ వెళ్లక తప్పదు. అలాంటప్పుడు వారు పోలీసులతో ఎట్లా వ్యవహరించాలి? పోలీసు స్టేషన్ పద్ధతులు ఎట్లా ఉంటాయి.? తెలుసు కోవడం అవసరం.

పోలీసు స్టేషన్ లో సబ్ ఇన్స్ పెక్టర్ ముఖ్యమైన అధికారి. ఈయనే స్టేషన్ హౌస్ ఆఫీసరు (ఎన్.హెచ్.ఓ) కూడా. అతను లేనప్పుడు ఆ తరువాతి అధికారి ఆయన పోలీసు కానిస్టేబుల్ అయినప్పటికీ ఎన్.హెచ్.ఓ. అవుతారు. ఎన్.ఐ. పోలీసు శ్రేణులలో నుంచి ప్రమోషన్ పొందిన వ్యక్తి కావచ్చు. లేదా నేరుగా సబ్ ఇన్స్ పెక్టర్ ఉద్యోగానికి వచ్చి ఉండవచ్చు. అనంతపురంలోని రాష్ట్ర పోలీసు కాలేజీలో ఒక సంవత్సరం తర్ఫీదు పొంది, ఇరునెలలు ట్రైనింగు కోసం ప్రాబేషనరీ ఎన్.ఐ. గావచ్చిన వ్యక్తి కావచ్చు.

ఎన్.ఐ. కింద ఒకరు లేదా

అంతకు ఎక్కువ మంది హెడ్ కానిస్టేబుల్స్ ఉంటారు. ఒకరి కన్నా తక్కువ మంది ఉన్నట్లయితే, హెడ్ కానిస్టేబుల్ డ్యూటీ ఒకరు చేస్తే, మరొకరు, స్టేషన్ రైటర్ గా ఉంటారు. ఈయన డాక్యుమెంట్ల ఇన్ ఛార్జీగా ఉండి, ఎఫ్.ఐ.ఆర్.లు, రిమాండు రిపోర్టులు తయారు చేస్తాడు. జనరల్ డైరీరాసి ఉంచుతాడు. ఇలాంటివే మరికొన్ని పనులు చేస్తాడు. హెడ్ కానిస్టేబుల్ కు కింద పోలీసు కానిస్టేబుల్స్ ఉంటారు.

మంచివారా, చెడ్డవారా అనేది ప్రశ్నకాదు. పేదవాళ్లైతే చాలు, ఎప్పుడో ఒకసారి పోలీసు స్టేషన్ వెళ్లక తప్పదు. అలాంటప్పుడు వారు పోలీసులతో ఎట్లా వ్యవహరించాలి? పోలీసు స్టేషన్ పద్ధతులు ఎట్లా ఉంటాయి.? తెలుసు కోవడం అవసరం.

వీరు నిర్వహించే బాధ్యతల్ని బట్టి వీరిలో విభాగాలు ఉంటాయి.

1. ట్రాఫిక్ - స్థానిక రోడ్లమీద రాకపోకలను అదుపు చేయడం
2. బీట్ డ్యూటీలు - బీట్స్ కు వెళతారు. పాత నేరస్తులమీద కన్నేసి ఉంచుతారు. సాధారణ శాంతి భద్రతలను వర్య వేక్షిస్తారు.
3. ప్రముఖులు వచ్చినప్పుడు బందోబంత్తు ఏర్పాటుకు వెళుతుంటారు.
4. కోర్టుపని - కోర్టులలో విచారణ సమయాల్లోనూ, ఇతర సందర్భాల్లోనూ వెళ్లి ఆయాపనులు చూసుకుంటారు.

నేరార్ని నిరోధించడం, పరిశోధించడం పోలీసుల ముఖ్యమైన బాధ్యత. సి.ఆర్.పి.సి, ఐ.పి.సిలకు అనుగుణమైన పనులు చూసుకోవడమే గాక - ఆయుధాల చట్టం, ఫారెన్స్ ఆక్ట్, మోటారు వాహనాల చట్టం, ఎక్సైజ్ చట్టం, జూదం చట్టం, వ్యభిచార నిరోధక చట్టం (సప్రెషన్ ఆఫ్ ఇమ్యోరల్

ట్రాఫిక్ ఆక్ట్) - మొదలైన చట్టాల కింద, ఎఫ్.ఐ.ఆర్.లు నమోదు చేసి నేరస్తులకై గాలింపులు, అరెస్టులు మొదలైన పనులు చేస్తారు.

పోలీసు ఉద్యోగస్థాయి కింది నుంచిపైకి ఇలా ఉంటుంది. సబ్. ఇన్స్ పెక్టర్ (ఎన్.ఐ.) నంగతి తెలిసిందే. అపైన సర్కిల్ ఇన్స్ పెక్టర్ (సి.ఐ.) ఒకటి లేదా ఎక్కువ పోలీసు స్టేషన్లు (సర్కిల్)కు బాధ్యుడు. డిప్యూటీ సూపరింటెండెంట్ ఆఫ్

పోలీసు (డి.ఎన్.పి.) మూడు అంతకంటే ఎక్కువ సర్కిల్స్ తో కూడిన విభాగానికి బాధ్యుడు. అడిషనల్ పోలీసు సూపరింటెంట్ వీరు జిల్లా వరిధిలో వనులకు బాధ్యత వహిస్తారు. డిప్యూటీ పోలీసు ఇన్స్ పెక్టరు జనరల్ (డి.ఐ.జి) మూడు అంతకంటే ఎక్కువ జిల్లాలకు బాధ్యుడు. ఇన్స్ పెక్టర్ జనరల్ (ఐ.జి.), పోలీసు డైరెక్టర్ జనరల్ - వీరు రాష్ట్రం మొత్తం మీద బాధ్యత వహిస్తారు.

పోలీసు స్టేషన్ కు వెళ్లడమనేది రెండు సందర్భాల్లో జరుగుతుంది. ఒకటి మనం నిందితులం అయినప్పుడు, రెండవది మనం బాధితులం అయినప్పుడు. ఇలాంటి విధిన్న సందర్భాల్లో మనం ఎలా నడుచుకోవలసి ఉంటుందనేది అసలు సమస్య. ఈ విషయాల్ని వచ్చే సంచికలో విపులంగా చర్చిద్దాం.

- గీత రామస్వామి

జవహర్ రోజ్ గార్ యోజన

గత నాలుగు దశాబ్దాలుగా కేంద్ర రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు గ్రామీణ పేదరికాన్ని తగ్గించటానికి ఎన్నో గ్రామీణాభివృద్ధి పథకాలను చేపట్టాయి. గ్రామీణ పేదరికానికి నిరుద్యోగం ప్రధాన కారణం. కేంద్ర ప్రభుత్వం 6వ పంచపర్వ ప్రణాళికలో గ్రామీణ పేదరికాన్ని పరిగణనలోకి తీసుకొని గ్రామీణ పేదలకు ఉపాధి కల్పించటానికి అత్యధిక ప్రాముఖ్యం ఇచ్చింది.

ప్రభుత్వం మొదట, పనికి అహారం పథకాన్ని ప్రవేశపెట్టింది. 1980లో ఈ పథకం స్థానంలో, జాతీయగ్రామీణ ఉపాధి పథకాన్ని (ఎన్.ఆర్.ఇ.పి.) ప్రవేశపెట్టింది. గ్రామీణపేదలకు ప్రతి కుటుంబంలో ఒకవ్యక్తికి 100 వనిడి నాలు కల్పించాలన్న ఉద్దేశ్యంతో 'గ్రామీణ భూమిలేని కూలీల ఉపాధి హామీపథకం' (ఆర్.ఎల్.ఇ.జి.పి.)ని 1983లో కేంద్రప్రభుత్వం ప్రారంభించింది. ఎన్.ఆర్.ఇ.పి.ని. ఆర్.ఎల్.ఇ.జి.పి.- ఈ రెండు పథకాలను కలిపి 'జవహర్ రోజ్ గార్ యోజన' పథకాన్ని ఇటీవల రాజీవ్ గాంధీ ప్రభుత్వం రూపొందించింది. ఈ పథకం కింద దేశవ్యాప్తంగా ఏటా రూ॥ 2,600 కోట్లు ఖర్చు చేయబోతున్నారు. ఈ పథకానికే యోగ్యులను 80 శాతం కేంద్రప్రభుత్వం, 20 శాతం రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు భరిస్తాయి.

నిరుపేద కూలీలకు కుటుంబంలోని కనీసం ఒకవ్యక్తి ఉపాధి కల్పించడం ఈ పథకం ముఖ్యోద్దేశ్యం. సామూహిక పనులను చేపట్టడం ద్వారా గ్రామీణ పేదల ఆదాయాన్ని పెంచడం, గ్రామీణాభివృద్ధిని సాధించడం రోజ్ గార్ యోజన లక్ష్యం.

ఈ పథకం దేశంలోని అన్ని జిల్లాలలో అమలు జరుపుతారు. ఆయా రాష్ట్రాలు, జిల్లాలలోని వెనుక

బాటు తనం, వ్యవసాయకూలీల సంఖ్యను బట్టి నిధుల కేటాయింపు జరుగుతుంది. జిల్లాలకు కేటాయించిన నిధులలో 80 శాతం గ్రామపంచాయతీలకు, 20 శాతం జిల్లాస్థాయిలో, సమితిస్థాయిలో ఖర్చుచేస్తారు.

జిల్లాలకు కేటాయించిన నిధులను గ్రామీణాభివృద్ధి సంస్థ (డి.ఆర్.డి.ఎ) ద్వారాగాని, జిల్లా పరిషత్తు ద్వారాగాని గ్రామపంచాయతీలకు తరలిస్తారు. కేంద్రం నుంచి నిధులు అందిన 30 దినాల్లో వీటిని గ్రామ పంచాయతీలకు బదిలీ చేయాలి.

గ్రామపంచాయతీ నిధులను జాతీయ బ్యాంకులలో గాని, పోస్టాఫీసులలోగాని ఉంచాలి. గ్రామసర్పంచు, ఎంపిక చేయబడిన మరో వ్యక్తి ఈ డబ్బుకు బ్యాంకు ద్వారా తీసుకోడానికి వీలుంటుంది. బ్యాంకు నుంచి డబ్బు తీయాలనుకుంటే ముందుగా సభ్యుల మీటింగులో నిర్ణయం తీసుకోవాలి. నిర్ణయింపబడిన పథకం అమలుకు మాత్రమే డబ్బును ఉపయోగించాలి. ఇతర అవసరాలకు నిధులను ఉపయోగించరాదు.

గ్రామ పంచాయతీలకు ఎదుడల అయిన నిధుల్ని అర్థిక ఉత్పాదక పనులకు, సామాజిక అడవులకు, షెడ్యూల్డ్ కులాలు, తెగలకు చెందిన వ్యక్తి గత లబ్ధిదారులకు, సామూహిక బావుల పథకానికి, రోడ్లు, భవనములు ఇతర పనులకు ఖర్చు చేయాలి.

ఎటువంటి పరిస్థితులలోనూ ఎన్.సి. ఎన్.టిలకు కేటాయించిన నిధుల్ని ఇతర పథకాలకు మళ్లించరాదు. సాధారణ పరిస్థితుల్లో రోజ్ గార్ యోజన నిధుల్ని రోడ్లు, పాఠశాలభవనాలు, చెరువుల నిర్మాణం, ఊట చెరువులు తదితర సామూహిక పనులకే ఉపయోగించాలి. అయితే దారిద్ర్యరేఖకు దిగువన ఉన్న ఎన్.సి.

ఎన్.టి.లకు వెట్టిచాకిరి నుండి ఎముక్తి అయిన వారికి, సీలింగు భూములు పొందిన వారికి, భూదాన్ భూములు పొందిన వారికి వారి ప్రయోజనం కోసం ఈ నిధుల్ని ఉపయోగించవచ్చు.

గ్రామీణ కూలీలకు అత్యధికంగా పనులు కల్పించడానికి అవకాశముండే పనులనే గ్రామపంచాయతీలు చేపట్టాలి. ఖర్చు పెట్టే నిధులలో కనీసం 50% నిధులు గ్రామీణకూలీలకు కూలీ రూపంలో ముట్టాలి. గ్రామీణ కూలీలకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వం నిర్ణయించిన రేటు ప్రకారం వేతనాలు చెల్లించాలి. ఎక్కువ మందికి ఉపాధికలిగించే పనులనే చేపట్టాలి. పనులను ఎంపిక చేసేప్పుడు ఖల హీనవర్గాల, మహిళల ప్రయోజనాలను తప్పకుండా పరిగణనలోకి తీసుకోవాలి.

గ్రామపంచాయతీలు చేపట్టే పనుల అమలును గ్రామ పంచాయతీల ద్వారా ఎంపిక అయిన కమిటీలు పర్యవేక్షిస్తాయి. ఈ కమిటీలో జలహీన వర్గాలకు చెందిన ఒక వ్యక్తి అయినా తప్పనిసరిగా సభ్యుడై ఉండాలి.

ఈ పథకం అమలులో గ్రామీణ స్వచ్ఛంద సంస్థలు కూడా పాల్గొనేట్లు చేయడానికి అవకాశముంది. స్వచ్ఛంద సంస్థలకు రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు, గ్రామీణాభివృద్ధి సంస్థలు నిధులు మంజూరు చేయవచ్చు. కేంద్ర గ్రామీణాభివృద్ధి శాఖకు అనుబంధమైన కపార్డ్ సంస్థ ద్వారా కూడా స్వచ్ఛంద సంస్థలు నిధులను పొంది జవహర్ రోజ్ గార్ యోజన పథకాలను గ్రామీణ ప్రాంతాలలో అమలు జరపవచ్చును.

-వికాసం

పోలీసు పాలనలో గల్లంతవుతున్న ప్రజ

(మనుషులు ఉన్నట్టుండి గల్లంతైపోవడం ఇటీవల బాగా పెరిగింది. యూనిఫారం వేసుకునే, వేసుకోకనే పోలీసులు వచ్చి ఓ మనిషిని పట్టుకెళ్తారు. తరువాత ఆ మనిషి కనిపించడు. అదేమంటే, అతని మొగమే చూడలేదంటారు పోలీసులు. ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రంలో కొన్ని విళ్లుగా మనుషులు 'అదృశ్య' మవుతున్నారు. ఇటీవల అయిలయ్య, రాజలింగు తదితరుల 'అదృశ్యం' ప్రముఖంగా వార్తలకెక్కింది. ఆంధ్రప్రదేశ్ పౌరహక్కులసంఘం జూలై 30న ఒక ప్రకటన చేస్తూ రాష్ట్రంలో ఇలా అదృశ్యమైన 12 మంది వ్యక్తులను పేర్కొంది. పోలీసుల చేతిలో 'మాయ'మయ్యే వారిలో అత్యధికులు అధికార పార్టీలకు రాజకీయ ప్రత్యర్థులే అయి ఉంటారు. అడపా దడపా సాధారణ నేరాలలో అనుమానితులూ 'అదృశ్యం' అవుతుంటారు. ఇటీవల 'ఆమ్మేలు ఇంటర్నేషనల్' 'పౌరుల అదృశ్యం" పేరిట వెలువరించిన నివేదిక నుంచి - ఉత్తర ప్రదేశ్, పంజాబు, కర్నాటక రాష్ట్రాలలో జరిగిన సంఘటనలకు సంబంధించిన భాగాలను మీ కందిస్తున్నాం.)

ఉత్తరప్రదేశ్; పురాన్సింగ్, శ్యాంసింగ్, ఏర్సింగ్, తిలక్రాల 'అదృశ్యం'.

పురాన్సింగ్ (పోలీసుల కథనం ప్రకారం గజదొంగ), శ్యాంసింగ్లను దొంగతనం అనుమానం మీద ఉత్తర ప్రదేశ్లోని హాపూర్ నుంచి ఢిల్లీ స్పెషల్ పోలీసులు ఢిల్లీ లజపత్ నగర్ పోలీసు స్టేషన్కు 1987 ఏప్రిల్ 10న తీసుకెళ్లారు. పురాన్సింగ్, శ్యాంసింగ్ ఇళ్లకు వెళ్లామని పోలీసులు ఆ తరువాత అంగీకరించారు. కాని వారిని అరెస్టు చేయలేదు అంటున్నారు. న్యూఢిల్లీ లజపత్ నగర్ పోలీసు స్టేషన్లో వారిని విచారిస్తున్నప్పుడు - వారిద్దరూ ఉత్తర ప్రదేశ్లోనే వేరు వేరు చోట్ల ఉన్నారని పోలీసులు మొదట చెప్పారు. తరువాత వారిని ఎవరు పట్టుకెళ్లింది, వారు

ఎక్కడున్నది తమకేమీ తెలియదని అంటున్నారు.

పురాన్సింగ్ బ్రుక్కు డ్రైవరు. నలుగురు పిల్లల తండ్రి. పద్దెనిమిదేళ్ల శ్యాంసింగ్ అతడి సహాయకుడు. అతను షెడ్యూల్డు కులానికి చెందిన వాడు. వారు హాపూర్ జిల్లాలో కోరి గేటు వద్ద, నయా అబది ప్రాంతంలోని అద్దె ఇంట్లో ఉండగా 1987 ఏప్రిల్ 10న గ్రామస్తులు చూస్తుండగా పోలీసులు అరెస్టు చేశారు. పక్కవాటా అతను చెప్పిన ఎవరాలను పేర్కొంటూ ఇండియన్ ఎక్స్ప్రెస్ 1988 జూలై 30న ప్రచురించిన వార్త ఈ విధంగా ఉంది. "పురాన్సింగ్ చాలా రోజులుగా ఎక్కడికో వెళ్లాడు. అతను ఆ రోజు మధ్యాహ్నమే 2.30 గంటల ప్రాంతంలో వచ్చాడు. ఆ ఇంటికి 'కుడిపక్కనే మా ఇల్లు. మూడు గంటల

ప్రాంతంలో అకస్మాత్తుగా ఆరేడు మంది పై అంతస్తు మీదికి పరుగెత్తారు. పురాన్సింగ్ను, శ్యాంసింగ్ను బయటకు లాక్కొచ్చారు.

అరెస్టు చేసినవారు సాధారణ దుస్తుల్లోనే ఉన్నా - వారు పోలీసులేనని చాలమంది గుర్తించారు. పురాన్సింగ్ ఇంటి యజమాని వివరించిన కథనం. "నేను ఇంటికి వెళ్లిన పదినిముషాలకు సాధారణదుస్తులో ఉన్న గుర్తు తెలియని వ్యక్తులు కొందరు పై అంతస్తు మీదికి వెళ్లారు. ఫౌజిని (ఆ ప్రాంతంలో పురాన్సింగ్ను అలా పిలుస్తారు) పట్టుకున్నారు. ఏమైందని నేను అడిగితే... మేము పోలీసువారం అని చెప్పారు. వారు తమ దుస్తుల్లో దాచుకున్న రివాల్వర్ను బయటకు తీసి ఫౌజి రొమ్ముపై గురి పెట్టారు.

వారిలో ఒక వ్యక్తి సంకెళ్లు తీసి ఫౌజి చేతులకు, శ్యాం చేతులకు తగిలించాడు. తమతో పాటు ఫౌజి మోటారు సైకిల్ (నెం.యు.ఆర్.పి. 3708) ను కూడా తీసికెళ్లారు.

"గుర్తింపు కార్డులు చూపించమని మేము పోలీసుల్ని అడిగాం. ఇద్దరు చూపించారు. పురాన్సింగ్ ముఖం మీద నల్లటి ముసుగు కప్పారు. అతన్ని, శ్యాంసింగ్ను కార్లలో వేసుకొని వెళ్లిపోయారు. మరో పోలీసు పురాన్సింగ్ మోటారు సైకిల్ ఎక్కి వెళ్లిపోయాడు. ఆ తరువాత మేము పురాన్సింగ్ను, శ్యాంసింగ్ను చూడలేదు."

"సాధారణ దుస్తుల్లో వచ్చిన ఈ వ్యక్తులు కోరిగేటు మార్కెటులో రాజకీయ ఆదర్శ విద్యాలయం (స్థానిక పాఠశాల)లో నాలుగైదు రోజులు

ఉన్నారు. వారు నీలం రంగు వ్యాసుల్ వచ్చారు. వెంట తెల్లటి అంబాసిడర్ కారు కూడా ఉంది. పాఠశాలలో పి.ఎ.సి. (ప్రావిన్సియల్ అర్కడ్ కానిస్టేబుల్) క్యాంపును ఏర్పాటు చేశారు.

దక్షిణ ఢిల్లీలో జరిగిన అనేక దొంగతనాలతో పురాన్సింగ్, శ్యాంసింగ్ లకు సంబంధం ఉందని పోలీసులు గ్రామస్తులతో చెప్పారు. లజపత్ నగర్ పోలీస్ స్టాఫ్ స్పెషల్ ఆఫీసర్లు హాపుర్ లోని నయాఅబుదికి 1987 ఏప్రిల్ 10న ఆ ఇద్దరిని చూడడానికి వెళ్లారని పోలీసులు అంగీకరించారు. అయితే వారిని అరెస్టు చేయలేదన్నారు.

ఈ ఇద్దరు 'అదృశ్యం' అయిన రోజునే, గజయాబాద్ జిల్లాలో బరవుంది గ్రామానికి చెందిన ఇద్దరు రైతులు అదృశ్యం అయ్యారు. వీరు 32 ఏళ్ల వీరసింగ్, ముగ్గురు పిల్లల తండ్రి. ఇతని సోదరుడు 28 ఏళ్ల తిలక్ రాం. బరవుంది గ్రామం హాపుర్ కు 30 కి.మీ. దూరంలో ఉంది. ఇది పురాన్సింగ్ స్వగ్రామం కూడా.

పురాన్సింగ్, శ్యాంసింగ్ ల నిర్బంధం తరువాత వారి బంధువులు దక్షిణ ఢిల్లీలో లజపత్ నగర్ పోలీస్ స్టేషన్ కు చాల సార్లు వెళ్లి విచారించారు. నిర్బంధించినట్లు మొదట్లో పోలీసులు అంగీకరించారు. తరువాత తిరస్కరించారు. శ్యాంసింగ్ తండ్రి ఇలా అన్నాడు. "నా కొడుకూ, అల్లుడూ గున్ గాన్ లో ఉంటున్నారని మొదట్లో చెప్పారు. తరువాత మీరట్లో ఉన్నారు అని చెప్పారు. ఆ తరువాత లక్నోలో ఉన్నారన్నారు. నేను పదిసార్లు తిరిగి ఉంటాను. పురాన్సింగ్, శ్యాంసింగ్ ల 'అదృశ్యం' గురించి తమకేమీ తెలియదని లజపత్ నగర్ స్పెషల్ పోలీసులు ఇప్పుడు అంటున్నారు."

ఒక సంవత్సరం గడిచినా పురాన్సింగ్, శ్యాంసింగ్ రాకపోయేసరికి, వారి బంధువులు బాధ్యతగల పౌరులుగా ఫిర్యాదు చేస్తే పోలీసులు కేసునమోదు చేసుకోవడానికి తిరస్కరించారు.

రాష్ట్రపతికి, ప్రధానమంత్రికి, రక్షణమంత్రికి, న్యూఢిల్లీ లెఫ్టనెంట్ గవర్నరుకు, పోలీసు కమిషనర్ కు ఇతర అధికారులకు పురాన్సింగ్

పురాన్సింగ్, శ్యాంసింగ్ లను ఎట్లా పట్టుకొనింది వివరిస్తున్న పురాన్సింగ్ పొరుగింటాయన

బంధువులు విజ్ఞప్తులు పంపారు. జవాబు లేదు. శ్యాంసింగ్ అమ్మమ్మ 1987 అగస్టు 15న ప్రధానమంత్రికి రాసిన ఉత్తరాన్ని న్యూఢిల్లీ హైకోర్టుకు పంపారు. శ్యాంసింగ్ 'అదృశ్యం' పై వచ్చిన ఆరోపణలన్నీ కోర్టు విన్నది. బంధువుల్లో ఎవరికీ కోర్టు నుంచి సమన్లు అందలేదు కనుక వారి నిర్బంధం గురించి, కోర్టు ముందు సాక్ష్యం ఇవ్వలేకపోయారు. (1988, జూలై 20న 'స్టేట్స్ మన్' పత్రికలో వచ్చిన వార్త ప్రకారం, శ్యాంసింగ్ బంధువులు ఉండే బరవుంది గ్రామానికి సబ్ ఇన్స్పెక్టరు సమన్లు తీసుకు వెళ్లాడట. శ్యాంసింగ్ ను తీసుకెళ్లిన

వారిలో ఇతను కూడా ఒకరని ఆరోపణ ఉంది.)

శ్యాంసింగ్ ను అరెస్టు చేయనే లేదన్న పోలీసుల కథనంతో వికీభవిస్తూ 1987 సెప్టెంబర్ 8న హైకోర్టు అప్పీలును కొట్టి వేసింది. "సబ్-ఇన్స్పెక్టర్ ఎవరణతో విషయం స్పష్టమవుతోంది. శ్యాంసింగ్ ను ఢిల్లీ పోలీసులు అరెస్టు చేయలేదు. నిర్బంధించనూలేదు. ఫిర్యాదులో పేర్కొన్నట్లు ఢిల్లీ దక్షిణ జిల్లా స్పెషల్ స్టాఫ్ నిర్బంధంలో అతను లేడని మేము అనుకుంటున్నాం. కేసును కొట్టి వేస్తున్నాం." అని కోర్టు వివరించింది. హైకోర్టు తీర్పుకు వ్యతిరేకంగా 1988 అగస్టు 2న సుప్రీంకోర్టుకు బంధువులు అప్పీలు చేసుకున్నారు. ఈ కేసులో సుప్రీం కోర్టు తీర్పు ఏమిటన్నది ఈ నివేదిక రాసే నాటికి తెలియదు.

నలుగురు వ్యక్తులు 'అదృశ్యం' కావడం గురించి, న్యూఢిల్లీ పోలీసు స్పెషల్ సిబ్బంది వారిని నిర్బంధించడం గురించి న్యూఢిల్లీ పత్రికల్లో 1988 జూలైలో ఎవరంగా వార్తలు వచ్చాయి. దక్షిణ ఢిల్లీ డిప్యూటీ కమిషనర్ ఆఫ్ పోలీసు 1988 జూలై 11న స్టేట్స్ మన్ ఎలేకరితో మాట్లాడుతూ 'ఈ సంఘటన గురించి నాకేమీ తెలియదు. నాకు రిపోర్టు ఏమీ రాలేదు అని చెప్పాడు న్యూఢిల్లీ పత్రికల్లో ఈ వార్త వచ్చిన మరుసటి రోజు, పోలీసు కమిషనర్ ఎజయకరన్ - 15 నెలల క్రితం జరిగిన నలుగురు వ్యక్తుల 'అదృశ్యం'పై పోలీసు విచారణకు ఆదేశించారు. 'ఆరు రోజుల తరువాత జూలై 18న ఉత్తరప్రదేశ్ లో నలుగురు వ్యక్తుల 'అదృశ్యం'లో భాగస్వాములైన' నిర్బంధానికి బాధ్యులుగా ఆరోపణలు ఉన్నవారితోనే దక్షిణ ఢిల్లీ పోలీసుల చేతనే ప్రాథమిక విచారణ జరిపించారు. పురాన్సింగ్ ను పోలీ

సులు 'కనుక్కలేక' పోయారు కనుక, అతన్ని అరెస్టు చేయలేదని, ఇండియన్ ఎక్స్‌ప్రెస్‌లో జూలై 19న వార్త వెలువడింది. 'పోలీసు బృందం బరపుంది గ్రామం వెళ్లింది కాని, ఇంట్లో పురాన్‌సింగ్‌లేడు' అన్నది ప్రాథమిక విచారణలో తేలిన విషయం. పురాన్‌సింగ్ 'గజదొంగ' అని నివేదిక పేర్కొంది. రెండు దొంగతనం నేరాలలో న్యూఢిల్లీ డిఫెన్స్‌కాలనీ పోలీసులు నేరపరిశోధన జరపాల్సి ఉండింది. పురాన్‌సింగ్‌ను, శ్యాంసింగ్‌ను ఢిల్లీ పోలీసులు అరెస్టు చేయనేలేదని ప్రాథమిక పోలీసు నివేదిక.

ప్రాథమిక విచారణ నివేదికను సమర్పించిన తరువాత దక్షిణ ఢిల్లీ అదనపు డిప్యూటీ పోలీసు కమీషనరు, పి.ఎన్. అగర్వాల్ ఆధ్వర్యంలో మరో పోలీసు బృందం జూలైలో హాపుర్‌ను సందర్శించింది. పురాన్‌సింగ్, శ్యాంసింగ్‌లను పట్టు కున్నప్పుడు చూసిన సాక్షులు సుమారు పన్నెండు మందితో మాట్లాడారు. వారు ఇచ్చిన వివరాలను అగర్వాల్ కోఠిగేట్ స్టేషన్‌లో నమోదు చేసుకున్నట్లు పత్రికల ద్వారా తెలుస్తున్నది. అగర్వాల్ తన నివేదికలో ఇలా పేర్కొన్నారు. "ఈ వ్యక్తుల్ని పట్టుకొని, ఎత్తుకెళ్ళినట్లు చెబుతున్నారు. మా బృందం హాపుర్ వెళ్ళిచూసింది. పోలీసు అధికారులు వారిని పట్టుకెళ్ళారనడానికి ఆధారాలు దొరకలేదు.

ఈ విషయమై సి.బి.ఐ.తో విచారణ జరిపించాలని ఢిల్లీ పోలీసు విభాగం 1988 మధ్యభాగంలో మాటవరసకు కోరింది. ఆమ్మేస్టి ఇంటర్నేషనల్‌కు తెలిసినంత వరకు ఇలాంటి విచారణను ఇంతవరకు చేపట్టలేదు. 1988 ఆగస్టు 31న, హోంశాఖ నహాయమంత్రి పి. చిదంబరంను నలుగురు వ్యక్తుల 'అదృశ్యం'పై పార్లమెంటులో ప్రశ్నించడం జరిగింది. "ఢిల్లీ పోలీసు అధికారులకు వ్యతిరేకంగా మోపిన నేరాలలో ఎంతమాత్రం నిజంలేదని విచారణ నివేదిక పేర్కొంది. అందు వల్ల వారిపై ఎలాంటి చర్యా తీసుకోలేదు"

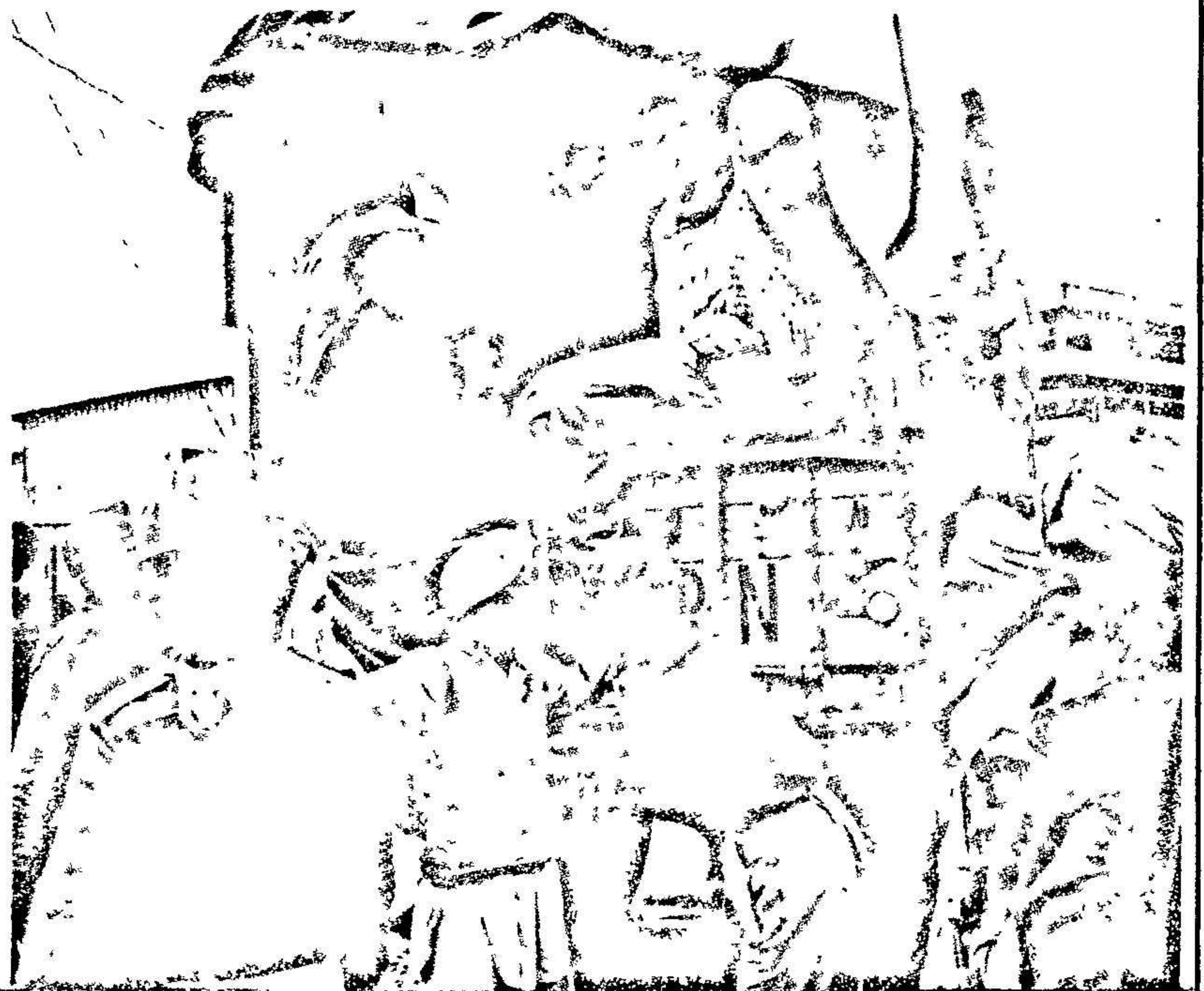
అని చిదంబరం జవాబిచ్చాడు.

పురాన్‌సింగ్, శ్యాంసింగ్, వీర్‌సింగ్, తిలక్‌రాంలను కాల్చివేసి ఉంటారని లేదా పోలీసుకన్స్టేబుల్ చిత్రహింసలు పెట్టి చంపి ఉంటారని బలమైన సాక్ష్యాధారాలవల్ల తెలుస్తున్నది. నలుగురు వ్యక్తుల హత్యను దాచిపెట్టడానికి దక్షిణ ఢిల్లీ పోలీసు యంత్రాంగం ప్రయత్నిస్తున్నది. వారు పోలీసు కన్స్టేబుల్‌నే మరణించి ఉంటారని గ్రామస్థులు అనుకుంటున్నారు. న్యూఢిల్లీలో లజపతి నగర్ పోలీసు స్టేషన్‌లో చిత్రహింసలకు పురాన్‌సింగ్ మరణించాడని, విశ్వసనీయ వర్గాలద్వారా తెలిసినట్లు దినపత్రికలు వెల్లడించాయి. పురాన్‌సింగ్, శ్యాంసింగ్‌లను చిత్రహింసలకు గురిచేశారని తూర్పు న్యూఢిల్లీ హిందోస్ నదిలో వారి శవాల్ని పారేవేశారని ఆమ్మేస్టి ఇంటర్నేషనల్‌కు ఫిర్యాదులు అందాయి.

పంజాబు : బల్విందర్ సింగ్, మంజీత్ సింగ్, జతిందర్ సింగ్, పాల్ సింగ్‌ల అదృశ్యం

బయటినుంచి స్వతంత్ర పరిశీలకులు పంజాబు రాష్ట్రంలోకి వెళ్ళకుండా నిబంధనల్ని కఠినతరం చేసిన తరువాత చాల కేసులలో నిజానిజాలను పరిశీలించడమే కష్టమయింది. రాష్ట్రంలో విదేశీయుల ప్రవేశం మీద నిబంధనల్ని 1989 మార్చిలో సడలించారు. కాని ఆమ్మేస్టి ఇంటర్నేషనల్ వెళ్ళడానికి మాత్రం ఇప్పటికీ అనుమతి లేదు. చాల కేసులలో తగినంత సమాచారం దొరకనందున ఇక్కడ పేర్కొనడం లేదు. పంజాబుకు సంబంధించిన సంఘటనలలో తగినంత సమాచారం, ప్రత్యక్ష సాక్షుల కథనాలు లభించడంతో వాటిని పేర్కొంటున్నాం.

బల్విందర్ సింగ్ టాక్సీ డ్రైవర్. చండీఘర్, సెక్టర్ 41, భడిడి గ్రామస్థుడు. 1988 జనవరి 17న ఉదయం 10 గంటల ప్రాంతంలో నంబరు ప్లేట్‌లేని రెండు తెల్లని కార్లలో సాధారణ దుస్తుల్లో కొంతమంది వచ్చి బల్విందర్‌ను పట్టుకుపోయారు. చండీఘర్, సెక్టర్ 22లో ఆర్కే హాటల్

పోలీసు బలగాల్ని ఉపయోగించి మానవ హక్కుల్ని హరిస్తున్న ప్రభుత్వం

దగ్గరలోని టాక్సిస్టాండ్లో బల్బిందర్ వనిచేసే చోటనే అతన్ని అరెస్టు చేశారు. ఈ విషయమై చండీఘర్, సెక్టర్ 34 పోలీసు స్టేషన్లో జనవరి 18 ఉదయం ఫిర్యాదు నమోదు అయింది. సెక్టర్ 11, 26, 39ల పోలీసు స్టేషన్లలో విచారణ మొదలైంది. ఒకవారం తరువాత, జనవరి 27న బల్బిందర్ సింగ్ బంధువులతో అతడు తన స్టేషన్లో ఉన్నాడని, విచారణ నిమిత్తం ఉంచుకున్నామని పాటియాలా పోలీస్ స్టేషన్ ఇన్స్పెక్టరు సూర్జిత్ సింగ్ గ్రేవల్ బల్బిందర్ సింగ్ బంధువులతో చెప్పాడు. రెండు రోజుల్లో బల్బిందర్ సింగ్ను మేజిస్ట్రేట్ ముందు హాజరు వరుస్తామని, ఇన్స్పెక్టర్ వాగ్దానం చేశాడు. పాటియాలాలో పోలీసు అధికారులకు ఎన్నో విజ్ఞాపనలు చేసుకున్నా ఇంతవరకు ఆ వాగ్దానం నెరవేరలేదు.

పాటియాలాలోని మయికి నరాయి విచారణ కేంద్రం నుంచి ఫిబ్రవరి మధ్యలో ఒక వ్యక్తి ఎదుదల అయ్యాడు. బల్బిందర్ సింగ్ విచారణ కేంద్రంలోనే నిర్బంధంలో ఉన్నాడని ఈ వ్యక్తి చెప్పాడు. బల్బిందర్ సింగ్ను చిత్రహింసలు పెడుతున్నట్లు తెలిపాడు.

ఆ తరువాత బల్బిందర్ సింగ్ ఎక్కడున్నది, తెలుసు కోడానికి, అతన్ని మేజిస్ట్రేట్ ముందు హాజరు పెట్టించడానికి జరిగిన ప్రయత్నాలేవీ ఫలించలేదు. 1988 ఏప్రిల్ మొదటి వారంలో, అతని బంధువులు, గ్రామ కౌన్సిల్ సభ్యులతో కలిసి అప్పటి పంజాబు పోలీసు డైరెక్టరు జనరల్ కు విజ్ఞప్తి చేశారు. పాటియాలా సీనియర్ పోలీసు నూపరింటెండెంట్ ను కలవమని ఆయన వారికి చెప్పారు. పాటియాలా పోలీసు స్టేషన్లో బల్బిందర్ సింగ్ లేడని సూపరింటెండెంట్ ఉవాచ. మొత్తం మీద బల్బిందర్ను అరెస్టుచేసి, సంవత్సరం

గడిచిపోయినా, అతను ఎక్కడున్నది తెలియదు.

మంజిత్ సింగ్ 22 ఏళ్ళయ్యవకుడు. కారు మెకానిక్. రోపర్ జిల్లా మోహలి, ఫేజ్ 3లో నివసించేవాడు. జతందర్ పాల్ సింగ్ నిరుద్యోగి. ఎలక్ట్రిషియన్. మోహలి ఫేజ్ 5లో ఉంటాడు. 1988 జనవరి 16న ఉదయం 7 గంటల ప్రాంతంలో మంజిత్ సింగ్ ఇంట్లో వీరిద్దరినీ పోలీసులు అరెస్టు చేశారు. నెంబరు ప్లేటులేని కార్లలో దాదాపు 12మంది సాధారణ దుస్తులలో వచ్చి వీరిని పట్టుకెళ్ళారు. తాము ఎవరైంది చెప్పుకోడానికి, అరెస్టు వారంట్లు చూపించడానికి తిరస్కరించారు. ఆ ఇద్దరిని చేతులు వెనక్కి ఎరిచి వారి తలపాగాలతోనే కట్టేసి, కార్లల్లో పడేసుకొని వెళ్ళిపోయారని చూసిన వారు చెప్పారు.

జనవరి 16 సాయంత్రమే, వారిద్దరి బంధువులు మోహలి పోలీసు స్టేషన్ కు వెళ్ళి విచారించారు. తనకు తెలిసి నంతవరకు అరెస్టులు జరగలేదన్నాడు ఇన్స్పెక్టర్ జర్జిత్ సింగ్. ఫిర్యాదు నమోదు చేసుకోవడానికి తిరస్కరించాడు. అదే సాయంత్రం 7 గంటల ప్రాంతంలో, పంజాబు గవర్నర్ కు, పంజాబు డి.జి.పి.కి రోపర్ ఎన్.ఎన్.పి.కి, మోహలి డిప్యూటీ పోలీసు సూపరింటెండెంట్ కు విజ్ఞప్తులు వెళ్ళాయి.

ఆ మరుసటి రోజు జనవరి 17న మరో ముగ్గురు మోహలి గ్రామస్థుల్ని సాధారణ దుస్తుల్లో ఉన్న పోలీసులు అరెస్టుచేశారు. అరెస్టు యిన వారిలో ఒకరితో - "నీ సోదరుడు, పాటియాలా పోలీసు స్టేషన్లో సి.ఐ.ఎ.కు తనకు తానుగా లొంగిపోతే నిన్ను ఎదుదల చేస్తామని అన్నారు. మంజిత్ సింగ్, జతందర్ పాల్ సింగ్ బంధువులు ఇది తెలుసు కొని, పాటియాలా సి.ఐ.ఎ.తో మాట్లాడారు. ఇన్స్పెక్టర్ సూర్జిత్ సింగ్ గ్రేవల్ ను కలవమని సి.ఐ.ఎ.

చెప్పారు. రెండు రోజుల్లో వారిద్దరినీ మేజిస్ట్రేటు ముందు హాజరు వరుస్తానని గ్రేవల్ నమ్మబలికాడు. అది జరగ లేదు. బంధువులు పోలీసు స్టేషన్ల చుట్టూ తిరుగుతూనే ఉన్నారు. ప్రధానమంత్రికి, పంజాబు గవర్నర్ కు, పంజాబు డి.జి.పి.కి విజ్ఞప్తులు చేస్తూనే ఉన్నారు. ప్రధానమంత్రి అఫీసు నుంచి జతందర్ సింగ్ బంధువులకు 1988 ఫిబ్రవరి 18న జవాబు (నెం. 176307) వచ్చింది. ఈ కేసు విషయమై నరైన చర్య తీసుకోవలసిందిగా పంజాబు ప్రభుత్వాన్ని ప్రధాన కార్యదర్శిని కోరినట్లు అందులో ఉంది. ఈ ఫిర్యాదు మీద ఐ.జి.పి.తో విచారణ జరిపిస్తామని జతందర్ బంధువులకు పంజాబు గవర్నర్ తెలియజేశాడు. జనవరి చివర్లో మంజిత్ సింగ్, జతందర్ సింగ్ పరిస్థితి దారుణంగా ఉందని, వారిని 'మయికి సరయి' ఇంటరాగేషన్ సెంటర్లో చిత్రహింసలు పెట్టారని ఇద్దరు నిర్బంధితులు చెప్పారు. వీరిరువురూ మయికి నరాయి సెంటరులో ఉండి ఆ తరువాత ఎదుదల అయ్యారు. వీరిద్దరి పేర్లు ఆమ్నేస్టీ ఇంటర్నేషనల్ కు తెలుసు.

జతందర్ బంధువులు పంజాబు ప్రభుత్వం ప్రధాన కార్యదర్శిని కలిశారు. విషయాన్ని తప్పక పరిశీలిస్తామని డి.జి.పి. జె.ఎఫ్. రెబిరోను కలవమని ఆయన సలహా కాని డి.జి.పి. వీరిని కలవడానికి తిరస్కరించాడు. అతని సహాయకుడు కపిల్, ఇంటెలిజెన్స్ డిపార్ట్ మెంట్ పోలీసు సూపరింటెండెంట్ ను కలవమని సలహా యిచ్చారు. పాటియాలా పోలీసు కస్టడీలో మంజిత్, జతందర్ లు లేరని ఆయన చెప్పాడు. వారు ఎక్కడున్నది నిర్ధారించడానికి జరిగిన ప్రయత్నాలు విఫలమయ్యాయి.

(తరువాయి వచ్చే సంచికలో)

కళ్ళులేని కబోదులు

మనదేశంలో 15 సం||లలోపు పిల్లలు నూటికి 42 మంది ఉన్నారు. వీరింతా ఏటా 40,000 మందికి “ఎ” ఎట మినులోపం వలన రేచికటిగా మొదలై పూర్తిగాచూపుపోతూ ఉంది. మరో 50,000 మందికి చూపు మందగిస్తున్నది.

ఇలా ఏడాదికి లక్ష చొప్పున కళ్ళు పొగొట్టి కబోదుల్ని తయారుచేస్తూ పోతే 2000 సం||నికి ఉన్నవాళ్ళకు తోడు ఇంకో 10 లక్షల మంది గ్రుడ్డివారిని సృష్టించిన వాళ్ళమ వుతాము.

ఆహారంలో ఎటమిను “ఎ” లోపించినందువలన వచ్చే సమస్య ఇది. క్యారట్ దుంపలు, కోడిగుడ్డు, పాలు సరిపడా యిస్తే యితర పోషక పదార్థాలు అందే దాంతో పాటు “ఎ” ఎటమిను కూడా పుష్కలంగా లభిస్తుంది. చాలామందికి పై ఆహార పదార్థాలు దాదాపు లభ్యం కావు. అటువంటి వారికి యుద్ధ ప్రాతి పదికమీద ఎటమిను “ఎ” మాత్రలు అందేట్లు చూస్తే అంధత్వాన్ని నివారించవచ్చు. కేవలం 3 పైసల “ఎ” ఎటమిను మాత్ర ఖర్చు చేసి రేచికటిని నివారించవచ్చు. ఎటమిను “ఎ” లోపించిన పిల్లల్లో దద్దు(మిజిల్స్), ఎర్రచనాలు, మూత్రమండలంలో రాళ్ళు తయారుకావటం లాంటి జబ్బులు ఎక్కువగా వస్తాయి. వీటన్నింటి పర్యవసానంగా పిల్లల మరణాల సంఖ్య పెరుగుతుంది.

మన దేశంలోనే “ఎ” ఎటమిను తయారు చేయగల సాంకేతిక నైపుణ్యం “రోష్”, “గ్లాక్సో” బహుళజాతి కంపెనీలకుంది. అయినా ఎదేశాల నుంచి దిగుమతి చేసు కొంటున్నామెందుకు? ఎలువైన ఎదేశీ మారకద్రవ్యం దీని కోసం ఎందుకు ఖర్చు చేయాల్సివస్తుంది? ఈ సమస్య యిలా ఉండగానే మరోవైపు “రోష్” వారు తయారు చేసే “ఆరోఎట్” గ్లాక్సోవారు తయారుచేసే “ప్రిపారిస్” (రెండూ “ఎ” ఎటమిను మందులు)

ఒక్కసారి దుర్భిణీ వేసి చూసినా మార్కెట్లో కన్నడవు. ఆ సమయంలో రేచికటి వారు శాశ్వత అంధులుగా మారాల్సిందే యిక.

“ఎ” ఎటమిను “అవసర మందుల” క్యాటగిరీ క్రిందకు వస్తుంది. ఈ క్యాటగిరీ క్రింద 1978 మందుల విధానం ప్రకారం అయితే 55%, 1986 మందుల విధానం ప్రకారం 75% లాభాలు వేసుకొని అమ్మవచ్చు. ఈ రెండు కంపెనీల కూడా అనవసరపు మందులు (కంట్రోలు లేనిమందులు) బోలెడున్నాయి. వాటికి అపరిమితంగా లాభాలు వేసుకొనే అవకాశం ఉంది. ఉన్న పెట్టుబడులను వీటికి తరలించితే వచ్చే లాభాలు మెండు. “ఎ” ఎటమినుకు మళ్ళిస్తే అంతంత లాభాలు రావు కదా! గ్రుడ్డితనంతో కూడా వ్యాపారం చేస్తున్న ఈ కంపెనీలను అదుపుచేయకుండా చూస్తూ ఉరుకొన్న పాలనీలు నిర్ణయించే కళ్ళున్న కబోదులున్నంత వరకూ కళ్ళులేని కబోదులు తయారు కావటం ఆగదు.

అయోడిన్ లోపం

ఆహారంలో అయోడిన్ లోపించటం వలన దాదాపు 6 కోట్ల మందికి “కంఠవాపు” జబ్బుందని అంచనా. కొన్ని ప్రాంతాలలో ఈ జబ్బు చాలా ఎక్కువ. హిమాలయ పర్వతాల దిగువ తట్టు ప్రాంతాలలోనూ, దేశం మొత్తంమీద కొన్ని నిర్దిష్ట ప్రాంతాల్లోనూ ఉండీ సమస్య. నూటికి 50 మందికిపైగా కంఠవాపు జబ్బున్న ప్రాంతంలో పుట్టిన పిల్లల్లో నూటికి ఇద్దరిలో శారీరక, మానసిక ఎదుగుదల మందగించ వచ్చు. అయోడిన్ ఆహారంలో లోపించిన చోట్లలో గర్భస్రావాలు, చనిపోయిన పిల్లలు పుట్టటం లాంటి సమస్యలు ఎక్కువని సర్వేలలో తేలింది.

7 లక్షల టన్నులు అయోడిన్ కలిపిన ఉప్పు దేశంలో అవసర మున్నప్పుడు 2 లక్షల టన్నులు మాత్రమే తయారు చేసి అందులో 1 లక్ష

టన్నులు నేపాల్కు ఎగుమతి చేస్తూ ఉన్నాము.

ఈ మధ్యనే అయోడిన్ సార్ట్ తయారు చేయటం, సరఫరా చేయటం “టాటా” వారికి దాదాపు గుత్తకిచ్చింది ప్రభుత్వం. అయోడిన్ లోపం ఉన్న చోట్ల మామూలు ఉప్పు స్థానంలో అయోడిన్ ఉప్పు మాత్రమే సరఫరా చేయటం జరగాలి. దీనికి అవసరమైన సబ్సిడీలు ప్రభుత్వం యివాల్సి ఉంటుంది. ప్రస్తుతం “అయోడిన్”ను ఎదేశాల నుంచి దిగుమతి చేసు కొంటున్నాము. ఇక్కడే తయారు చేసుకొంటే చాలా ఖర్చు తగ్గుతుంది. అలాంటి ప్రయత్నం చేయకపోగా “టాటా”వారికి కిలో అయోడిన్ ఉప్పుకు 1 రూపాయి చొప్పున సబ్సిడీ యివ్వటానికి పూనుకొంటే దేశం మొత్తంలో 50 లక్షల టన్నులు ఉప్పు అవసరమనుకొంటే ఆ మొత్తము 500 కోట్ల రూపాయలు ఖర్చు చేయాల్సి ఉంటుంది.

ఇదిలా ఉంటే..... “టాటా” వారు తయారు చేసే ఉప్పు అవసరానికి చాలదు. కాని తేలిగ్గా మార్కెట్లో అమ్ముకోటానికి వీలుగా అయోడిన్ లోపం లేని చోట్ల కూడా ఎస్త్రత ప్రచారంలో అమ్ముతున్నారు. కోస్తాజిల్లాల్లో ముఖ్యంగా అయోడిన్ లోపం లేదు. ఆహారంలో అక్కడ అయోడిన్ కలిపిన ఉప్పు వాడితే థెరాయిడ్ గ్రంథి ఎక్కువగా పనిచేసే జబ్బు రావచ్చని అంటున్నారు పరిశీలకులు. ఒక రోగాన్ని నివారించ డానికి మరో రోగాన్ని అంట గట్టుకున్నట్లువుతుంది.

“టాటా” లాంటి గుత్త సంస్థలకు అప్పచెప్పి దేశవారి చిన్న ఉత్పత్తిదారుల నింకో వైపు దివాలా తీయిస్తున్నారు. వల్లిక్ రంగాన్ని అయోడిన్ విషయంలో కూడా హత్య చేస్తున్నారు.

బ్రహ్మరెడ్డి

మున్నిపాలిటి

ప్రశ్న ఓ...హే... మున్నిపాలిటి -- నీ
మురికి జూడ వస్తావ
బస్తి బస్తికి " //ఓ...హే...//

జవాబు ఆ.... ఊ..... తియ్యక్కడ
మామున్నిపాలిటుండంగ
మురికుంటుందా?

ప్రశ్న నీకు బీద బస్తి కాల్యలు కనిపిస్తాయా?
ఆ మురుగు నీట్లో పండులు కనిపిస్తాయా?
పంది పంది పక్కనుంచి
పది పది పిల్లలు
కుమ్ముకుంటూ చిత్తుకుంట
ఎన్నలెక్క పొర్లుతుంట
గుర్రు గుర్రు సప్పుడన్న ఇనిపిస్తదా?
//ఓ...హే...//

జవాబు ఆ.... ఊ..... తియ్యక్కడ
మామున్నిపాలిటుండంగ
కాల్యలుంటాయా?
ఆ..... ఊ..... తియ్యక్కడ
మామున్నిపాలిటుండంగ
పండులుంటాయా?

ప్రశ్న నీకు ముక్కు తెగ మురికి వాసనొస్తున్నదా?
నీకు కండ్లు తిరిగె కంపైన కొడుతున్నదా?
దోమ దోమ గుడ్లుపెట్టి
కోట్ల కొద్ది దోమలయ్యి
పండనీక ఉండనీక
జెరంమీద జెరమొచ్చి
బోదకాలు మలేర్యంటు సోకదంటావా?
//ఓ...హే...//

జవాబు ఆ ఊ..... తియ్యక్కడ
మామున్నిపాలిటుండంగ
ముర్గుంటుదా?
ఆ.... ఊ..... తియ్యక్కడ
మా మున్నిపాలిటుండంగ
దోమలుంటాయా

ప్రశ్న నీకు బస్తి బస్తి కుండి నిండి కనిపిస్తదా?
నీకు కుళ్లు కంపు వాసనన్న వెస్తుంటదా?
గుడిసెలల్ల ఇండ్లల్ల
కోట్లకొద్ది ఈగలయ్యి
కక్కుడేర్గాడు లేసి
రోగమొచ్చి సచ్చిపోతే
ఎట్ట సచ్చినారో నీకు తెలుస్తున్నదా?
//ఓ...హే...//

జవాబు ఆ ఊ..... తియ్యక్కడ
మామున్నిపాలిటుండంగ
ఈగలుంటాయా?

జవాబు ఆ.... ఊ..... తియ్యక్కడ
మా మున్నిపాలిటుండంగ
రోగమొస్తదా?

ప్రశ్న ఆ ... ఊ.. తియ్యక్కడ
నీకు డ్రైనేజి మోరి నిండితెకనిపిస్తదా?
నీకు రోడ్లపొటి గలిజ్ నీళ్లు కనిపిస్తాయా?
నల్ల నీళ్లు డ్రైనేజ్ నీళ్లు
దోస్తులయ్యి కలిసాచ్చి
కొంప కొంప లార్చుకుంట
కాళ్లు కడుపుల్లోప్పిత్తోటి
పక్కలోచ్చి పానంబోతే
తెలుస్తున్నదా
//ఓ...హే...//

జవాబు ఆ ఊ..... తియ్యక్కడ
మామున్నిపాలిటుండంగ
గలిజుంటుదా?

జవాబు ఆ.... ఊ..... తియ్యక్కడ
మా మున్నిపాలిటుండంగ
పక్కలోస్తాయా?

ప్రశ్న ఆ ... ఊ.. తియ్యక్కడ
మీరు పాయఖానలేదనన్న గట్టిస్తారా?
పోని ఉచ్చపోశెకానలన్న గట్టిస్తారా?
పదిగంటలయ్యేదాక
రోడ్లు సుత్తే ఊకరైరి
దిక్కులేని కుక్కలైన
మునుషులైన సచ్చిపోతే
తియ్యనీకె మూడు రోజులవ్వదంటరా?
ఓ.... హే..... మున్నిపాలిటి
నీకు సిగ్గన్న లేదంటే
ఒప్పుకుంటావా?

జవాబు ఆ ఊ..... తియ్యక్కడ
మా సర్కారు ఎట్లుంటే
గట్లుండమా?

జవాబు ఆ.... ఊ..... తియ్యక్కడ
మా సర్కారు ఎట్లుంటే
గట్లుండమా? !

--- భూపాల్

నేకు గింజలు

సాయంత్రం ఎండ .. మరి కొంతసేపటికి కొండవాలు తిరుగుతుంది. కొత్తమెరక మీద పశువుల్ని మందాసి .. గుమిగూడి కూర్చున్నారు సొమ్మల గుంటలు పశువులు కొన్ని .. మెరకమీది గరికదుబ్బుల్ని కొరుకుతుంటే - కొన్ని తుప్పా, డొంకల్ని కొమ్ములోపు చీల్చి అవుడవుడూ అకులు కొరుకు తున్నాయి.

పశువుల ధ్యాస వదిలేసి గుమిగూడి కూర్చున్న సొమ్మల గుంటలు తీవ్ర ఆలోచనల్లో ఉన్నారు. అందరూ 'సిమాలు' కేసి చూస్తున్నారు.. యేటి చెప్తాడా అని!

సిమాలు వ్రక్క వ్రక్కగా సుందిరేసూ, చింకిడూ కూర్చున్నారు. యీ ముగ్గురూ మంచి మిత్రులు. పొద్దు దూరిన కాంచి, పొద్దు గుంకేదాక చేసే పనీ పాటల్లో కలిసే వుంటారు. ఈ ముగ్గురు మిత్రులే మిగిలిన సొమ్మల గుంటలకి నాయకులు!

నిన్న సాయంత్రం బారికోడు దండేరా ఎన్నపుడు కాంచి - గుంటల గుండెల్లో గుబులారంభమైంది. ఈ వేళ పొద్దుట.. యేమీ ఎరగనట్టిగ పెదసూరి నాయుడి మడిలోకి - నేకు ఏరడంకి దిగబోతే --

“మళ్లల్లోకి నేకులేరడంకి యే నేకు గుంటలు దిగినే -- ముడుకులిరగ్గొడతాం. నేకు లేరడంకిల్లేదు. కూల్లు కాడ మీరెంత కరాకండి గున్నారో .. మా భూవులు కాడ మా(వూ) అంతే కరాకండి గుంతా! ఎవుడూ నేకు లేరడంకిల్లే దెల్లండెల్లండి. ” అని పెదసూరి నాయుడు తగిలినాడు గుంటల్ని!

సొమ్మల గుంటలు ఉసూరుమంటూ .. మెరకమీదకి చేరారు కళ్లముందే కదుల్తోన్న చేనుబళ్లనీ; మళ్లగట్టులమీద తిరుగాడు తోన్న నెయ్యిలోళ్ల.. “ నెయ్యిండలూ, చక్కిరాల”నీ చూస్తుంటే మరింత బాధగా వుంది గుంటలకి!

అందరిలోకి 'సిమాలు' కైతే యేనాటినుంచో ఆశలు పెట్టుకున్న యీ నేకుల సీజను - యీసారిలా - ఆపు పెట్టడంతో - ఆశలన్నీ ఊబిలో పడ్డ ఉప్పుగల్లయినాయి.

నాలుగు రోజుల కిందట .. ఆశకు చిగురు వేసిందనుకుంటే; యీ రోజు మొలకే ఎండి పోయినట్లయ్యింది.

నాలుగు రోజుల కిందట, ఈ యేడాదికి తొలిసారి నేకు ఎన్నులు యేరారు. ఆవేళ ముగ్గురు మిత్రులూ, ఆడుతూ, పాడుతూ, సాత్రాలు పాడుస్తూ ఎంత పొంగి పోయేరో.....

ఆవేళ... సాయంత్రం ఎండ .. యిక కొండల్లో మలిగిపోయే వేళ. తడి పదునుతోనున్న పరిమడిలో కొయ్య కాళ్లు ... చపక్, చపక్ మంటున్నాయి అడుగులేస్తుంటే. దృష్టినంతా - కొయ్య కాళ్లమధ్య మిగిలిపోయే నేకుఎన్నుల కోసం కేంద్రీకరించి తిరుగుతూ .. ఊసులాడుతున్నాడు సిమాలు. వాడి పక్కనే సుందిరేశూ, సింకిడూ వున్నారు.

కొత్తమెరక దిగువ - పల్లపు భూమి నరుసునాయిడిది. మధ్యాహ్నం అంబళ్లవేళకే .. వరిచేను బండ్లకెత్తి పెరిగించేసాడు నరుసు నాయుడు. అదిగో - ఆ మడిలోకే అంబళ్లు తినేసి, మెరక మీద సొమ్ముల్ని మేతకొడి లేసి - నేకు ఏరడంకి దిగారు ముగ్గురూ!

ఒక్కొక్కరికీ వెంజిడేసి ఎన్నులు దొరికాయి. ఆశగా, ఆత్మతగా వెదుకుతూ; సరదాగా ఊసులాడుతూ, సాత్రాలు పాడుస్తూ.. తిరుగుతున్నారు ముగ్గురూ.

“వెంకరటింకర మాను ... వెయ్యారి మాను.. ఎందరెక్కినా వెంగదూ, ఉంగదూ. యేటిరా?” సాత్రం పాడిచేడు సిమాలు.

సింకిడు ముక్కు ఎగజీదుతూ; సుందిరేశుకి మెల్లిగా అడిగాడు - “యేటిరా?” అని ఎగశ్వాస గొంతుతో.

“నీడరా .. ” అన్నాడు సుందిరేశు.

“కిచకిచపిట్ట ... నేలకేసి కొట్ట ... యేట్రా? యీపాలి నువ్వు చెప్పురా సింకే..” అన్నాడు మల్లి సాత్రం పాడుస్తూ సిమాలు.

సింకిడు తలగోక్కున్నాడు. కారుతోన్న ముక్కు చీముడు కొంత నాలుకతో రుచించి, ఎగజీదాడు, చేత్తో మూతి తుడిచి, మండనిక్కరుకి తుడిస్సేడు. చివరికి --

“నాకు తెల్లు. సెప్పీరా.. ” అన్నాడు.

“నీ ముక్కు సీముడురా! కిసు, కిసుమని సీది, దబక్కన కొడతావా ... అదే!” అన్నాడు నవ్వుతూ సిమాలు.

సింకిడు సిగ్గుపడిపోయాడు. సీముడు -- ముక్కు నుంచి మల్లి జారింది. ఎగబీల్చేసాడు. వాడికి సారి రోషమొచ్చింది వాడూ ఒక సాత్రం పాడిచాడు --

“అయితే. రెండు కొండల మద్దెన రంగడు ఈళేన్నాడు. యేటిరా?” అనడిగాడు

సిమాలు, సుందిరేశు ఆలోచనలోనే పడ్డారు. సింకిడు ఎన్నుల వేటలో పడ్డాడు. చివరికి కొంతసేపయ్యాక --

“చెప్పినదా?” అనడిగాడు సింకిడు

“చెప్పి..” అన్నారద్దరూ.

“అయితే, యినంది..” అని, సింకిడు వాళ్ళిద్దరి దగ్గరకొచ్చాడు. వెంగొని ఎన్నులు వెదుకుతున్న వాళ్ళ మొహాల ముందువైపు -- ముడ్డివుంచి -

“ధయ్యి” మనిపించాడు.

యిద్దరూ ముక్కులు మూసుకున్నారు.

“యిదే .. రంగడి ఈళ..” అన్నాడు నవ్వుతూ సిమాలూ, సుందిరేశు గూడా పడి, పడి నవ్వేరు. అలా, అనందంగా, అముగ్గురూ నవ్వుతున్న వేళ --

“ఎవుడివరీ పశివలారే...? సేను మళ్ళల్ల పశివలొడిలేసి నేకులేరడంకి పోతారా? ఉండండి మీ పనిసెప్తాను..” అని కేక వినిపించింది.

ముగ్గురూ అటువైపు వేసేసరికి - చేతిలో జనపక్రరువ్యతోమెరకదిగి, యిటువైపే పరుగునడకన వెళ్తున్న - పరిశినాయుడు కనిపించాడు.

ముగ్గురు గుంటలకి గుండెలు జారిపోయాయి. “ఓలమ్మో” అని సుందిరేశు గట్టెక్కి పారిపోయాడు. నేకు కట్ట ఒంజిజేసి, చేతిలో సర్దుకొని --

“ఓరె.. పారారా.. సింకి..” అని చెప్పి, పరుగుందుకున్నాడు... సిమాలు.

సింకిడికి చీవూడు కారిపోతోంది. చేతిలో ఎన్నులు జారిపోతోన్నవి. మొలతాడు జారిన నిక్కరు.. కాళ్ళ కిందకి పడింది! పరిశినాయుడికి దొరికిపోనాడు.

పరిశినాయుడు రువ్వ ఎత్తి కొట్టబోయేసరికి --

“ఓలమ్మో.. నచ్చిపోనానో..” అని అరిచి, యేడువందుకున్నాడు సింకిడు. పరిశినాయుడు.. సింకిడి పొజిషనూ, యేడువూ.. చూసి చేయిదించేసి, రువ్వ జల్లేసి --

“యేడుబ్బితులెదవ్వి దొరికినావు. అసలోలు దొరికితే తెలిసున్ను పోరా, యెదవా; ఈ పాలి పశివిలు సేలంటాడిలేసి... నేకు లేరండీ, ఎముకులేరెత్తాను మళ్ళా..” అని వార్నింగిచ్చి వదిలేసాడు

సింకిడు -- నిక్కరు మొలతాడుకిదోపి, నేకుఎన్నులు చేతిల వొంజిజేసి -- మెరక మీదకి పారిపోయాడు.

అప్పటికి -- సిమాలు పశివిల్ని అదిలించి, మెరకమీదకి తొలుకొచ్చాడు. సింకిడ్ని చూసి --

“కొట్టేడేట్రా.. పరిసినాయ్లు బావు..?” అనడిగాడు.

“కొట్టే నును. ఆబావు.. అలావింటోడనే -- కొట్టకముందే యేడుపెత్తిసాను..-- అన్నాడు సింకిడు ఆమాటకి సిమాలూ, సుందిరేశు నవ్వుకున్నారు.

“పొద్దుపోతన్నాది. యింటి కెల్లాలి, ఎన్నులు మట్టాలి, దుకానంకి వొట్టుకెల్లి అమ్మాల! అందికని, యేలుంతండగ.: యెలిపోదుం, పదండి, పశివిల్ని ...గోర్లికి తిప్పండి.” అన్నాడు సిమాలు.

ముగ్గురూ పశివిలు ఊరివైపు మళ్ళించారు.

సుందిరేశు - ఓ పోతు మీద యమధర్మరాజులా కూచున్నాడు. సింకిడు గూడా మరో పోతు మీద కూర్చోబోతే, అది పుషారు మీదుండి నాలుక్కాలెత్తి చెలాయించింది. సింకిడు

గోర్లిల వడిపోయాడు. నిక్కరు దులువుకొని లేచి, ఆ పోతుకి నాలుగంటించేడు జివకతో ఉక్రోషం ఆవలేక. సిమాలు నేకుఎన్నుల్ని భద్రంగావట్టుకు, ఆలోచిస్తూ నడుస్తున్నాడు.

పశివులు ఊరిసాలలు జేరాయి.

x x x

ఇంటి ముంజూరు పెడకకి జివక (పశువల్నదిలించేకర్ర) దోపేసి, యింట్లోకి చూస్తూ --

“అమ్మా .. అలబొద్దయ్యే.. (రాత్రిభోజనంకి ముందు తాగే గొంజెన్నం)” అనికేకేసాడు సిమాలు.

మంటపాయి దగ్గరున్న తల్లి --

“యిదేబోర్నాయినా? యింటిల అడుగేనా ఎయ్యనేడు.. అలబొద్దంతన్నావు. కాల్లెనాకడగవా?” అనడి గింది.

నేకుకట్ట, యింటిల తలుపుమూలనిపెట్టి, యింట్లోకెల్లి బిడ్డిలో దోకిముంచి నీళ్లు తీసి -- కాళ్ళు కడుక్కున్నాడు. సుంపాత (అడవారు తల మీద బరువుమోసేటప్పుడు వుపయోగించే గుడ్డ) తోటి కాళ్ళు, చేతులూ తుడుసుకొని --

“వొలవ్వా... అలబొద్దే స్నావా?” అని రెండోసారి కేకేసాడు.

“వుండురా. యివ్వుడిం కోర్సినాను.. ఎసర..” అని ఓక్షణం ఆగమంది తల్లి.

“ఆకలేత్తుంతే.. ఓర్సాను, దోర్సానూ అంతాదిగదా.” అని గుణుస్తూ, సత్తుగిన్నె పట్టుకొచ్చేడు తల్లి దగ్గరకు, తల్లి, ఆ గిన్నె తీసుకొని --

“అందికే అంతారు! వెండినదాక వుండలేనేడు, పండినదాక వుంతాడా అని!” అంటూ, వేర్పు ఎత్తి...

గరిటిత్ ఉడుకుడుకు ముద్దలు మూడేసి; మళ్ళి వేర్పు వేర్పింది. సత్తుగిన్నెలో సల్లటి నీళ్లు గలాసు డొప్పిసి, నీమాలు ముందు పెట్టింది. --

“ఉండుండు. తినీగలవు. ఉప్పుగల్లెయ్యినేదు.” అని ఉప్పు డొక్కులోంచి ఉప్పు తెచ్చి వేసింది.

నీమాలు - గెంజీ అన్నం ఉదూదుకొని కలుపుతూ --

“నంచుకేటేనియ్యమా..” అనడిగాడు.

“నన్ను నంచుకో! నంపట.. నంపు. నువ్వెరగ న్నేటుంది?” అంది తల్లి.

“పిండెడిమేన్నేదా?” అడిగేడు నీమాలు.

“నేకులేరినావు గావాల! కొనీసి తేనేక పొనావా?” అందితల్లి.

“అ... అ...! రోజూ నేను నేకులేరిసి కొనీసి తెత్తాను.. బెల్ల పుండలూ, పిండెడేలూ! తినీద్దువు.” అన్నాడు గెంజీ దేర్పుతూ నీమాలు.

“ఎంతకాని తింతాను.. నువ్వుతెచ్చిన పుండలు! సొల్పాయినా.. అజీర్తయి పొగల్దనాకు.” అని, తిరిగి ఎకసెక్కాలాడింది తల్లి.

సాధారణంగా పిల్లు నేకులేరిన ఎన్నులు మడితేతవ్వ లడ్డడేగింజలు రాల్తాయి. వాట్నీ దుకాణంలో అమ్మేసి బెల్లపుండలో, పిండెడేలో, సెనగ్గింజలో కొనుక్కుంటారు. అవే అలబొద్దుకీ, రాత్రికీ తిండితో నంచుకుంటారు. అందుకనే తల్లి అలా అడిగింది. కానీ, నీమాలు అలా చేయదల్చుకోలేదు యీసారి. అందుకనే-

“నేకులు దొరికినన్నాళ్లు... యీ పాలి ఆగింజలమ్మిని కొనుక్కు తిన్ను. డబ్బులు దాసుకుంటాను”. అన్నాడు మూతి బిగిస్తూ.

“దాసుకో నాయినా... దాసుకో!

ధనం రాసులు పడిపోతాయి” అని వుడికించింది తల్లి.

నీమాలు నత్తుగిన్నె ఎత్తి పెట్టేసాడు. ముంతలో నీళ్లతోటి చేయుకడుక్కొని లేచి --

“అన్నమీద.. దీవేత్తందమ్మా..” అన్నాడు.

నీమాలుకీ ఓ అన్నా, అక్కా వున్నారు. అయిదేళ్ల కిందట అక్కకు పెళ్లయి అత్తారింటికి వెళ్లి పోయింది. ఆ తర్వాత మూడేళ్లకు అన్న ఎశాఖపట్నం వెళ్లిపోయాడు. వీళ్లకు ఓ సంవత్సరం ముందే తండ్రి యీలోకంనుంచి వెలిపోయాడు.

నీమాలు పూర్తిపేరు సింహా చలం. వాడి ఒంటి మీద సగమే గుడ్డలుంటాయి. షర్టుంటే, నిక్కరుండదు, నిక్కరుంటే షర్టుండదు, తలకు నూనె అసలుండదు.

తండ్రి బ్రతికున్నప్పుడు నీమాలు బడికి వెళ్లేవాడు. బడిలో అంతా ‘సింహాచలం’ అని పిల్చేవారు. అలా పిలిస్తే - వాడు తనను కాదనుకొనేవాడు మొదట్లో! కొన్నాళ్ల తర్వాత ఆ పిలుపుకి అలవాటు పడ్డా డనేసరికి మధ్యాహ్న భోజన పథకం ఆగిపోయింది. తప్పుడు సింహాచలం చదువూ ఆగిపోయింది.

నీమాలు సొమ్మలకాపరైనాడు. నాలుగిళ్ల పశువులు మేతకు తిప్పుకు రావటం, తల్లి దగ్గర కూర్చుని కబుర్లు ఎనటం, నేస్తాలతో తిరుగాడటం.. నీమాలు దిన చర్య!

కానీ, యీ మధ్య వాడికి యీ దినచర్య ఎనుగనిపిస్తోంది. వన్నెం డేళ్లు.... నిండుతున్నాయేమో- పెద్ద వాణ్ణివుతున్నాననే భావన కలుగుతోంది. ఇన్నాళ్లు లేమిత్ కలిగే లోటుని సర్దుకు పోయేవాడు, లేదు తల్లి మీద అలిగేవాడు. ఇప్పుడా లోటుని.. తానే తీర్చుకోవాల నుకుంటున్నాడు. అందుకనే, వాడి

మనసులో పట్నం పోవాలని కోర్కె దొలవురుగులా దొలిచేస్తోంది. పట్నంలో వున్న తన అన్న దగ్గరకు పోతే - యేదేనా పని చూస్తూ-- యీ సొమ్మలకాపు పనీ, భూస్వాముల తిట్లూ తప్పి పోతాయనీ, హాయిగా పట్నపోడులా బతకొచ్చని కలలు కాస్తున్నాడు.

కానీ, వాడికి తెలియంది.- వాడి అన్న వట్నవానంతో ఎనుగెత్తి.. సమయమనుకూలిస్తే... పల్లెకు పయనమవాలని ఆశిస్తున్నాడని!

నీ మాలు కలలు నిజమవుతాయో, కల్లలవుతాయో అన్నదాని కంటే ముందు వాడు పట్నం వెళ్లాలంటే - ఛార్జీలకి డబ్బులుండాల! అవి అమ్మదగ్గర లేవు. ఈనేకులన్నాళ్లు.. గింజలు కూడేసి - అమ్మ - అడబ్బు దాసుకుంటే .. ఛార్జీలు జతపడతాయి! అన్న దగ్గరకు వెళ్లొచ్చు! ఈ ఆలోచనల్లో వున్న నీమాలు --

నేకు కట్టని రోట్లవేసి, మట్టాడు. ధాన్సెం గింజలను చేటకు ఎత్తి, తల్లి దగ్గరకు తీసుకొచ్చి --

“అమ్మా! కనింత పొల్లు చెరిగీవా..” అని యిచ్చాడు.

తల్లి, చేట అందుకొని చెరుగుతోంటే --

“తీరాగ చెరిగీకుమీ.. మల్ల... అక్కడా కోవిటోడు సెరుగుతాడు. కడాకి గింజేన మగల్లు..” అని హెచ్చరించాడు.

తల్లి -- నీమాలు చెప్పిన విధంగానే చెరిగి యిచ్చింది. నీమాలు వాట్నీ ‘సుంపాత’లో మూటకట్టి.. కోమటి కొట్టుకెల్లాడు..

X X X

పూర్తిగా చీకటి వడింది. నీ మాలు దుకాణం నుంచి

తిరిగొచ్చేసరికి - తల్లి గూట్లోదివ్వ ముట్టి స్తంది. నీమాలు రూపాయి కాసు తెచ్చి తల్లికిస్తూ --

“అమ్మా.. యీ రూపాయుంచే. యీ నేకులన్నాళ్ళ దబ్బులు దాసుకొని, నంక్రమానంకి అన్నకాడకెల్తాను. పట్నంల యేదేనా వని నూడమం తాను...” అన్నాడు.

“ఎల్లనాయినా ఎల్లెల్ల. నువ్వెందుకుండిపోవాలి.. నువ్వు ఎలిపో. ఎల్లిపోరా..!

ఎవుడి సుకమాడు సూసుకొని ఎలిపోడమేగాని - యీ తల్లి ముందు న్నాది. ముసిల్ది. పిల్లప్పుడు కాచి మమ్ముల్ని పెంచింది. కడాకి దానికి కాలాడ సెయ్యా అడని కాలమొచ్చింది. దాని ఋణమెలాగ తీరుసుకుంతామని -- అన్న ఒకడున్నా!

నీ తండ్రి పోనాడు. ఈ బాదలన్నీ నేను పడతన్నాను. సెయ్యందుకొచ్చేదు పెద్దకొడుకనుకుంటే -- అడలగచేనాడు. యిప్పుడు నీకూ అటుకేసే కన్ను! అందికే అంతారు -- ” ముందలేరు ఎలగల్తే ఎనక యేరు అలగే ఎల్తాదని” ఎల్ల నాయినా.. ఎల్లు.

నాకాలా, సెయ్యా అడినన్నాలు కష్టపడతాను.. నాగెంజి నేను తాగు తాను. ఆతరాతంతావా...? కాళ్ళిద్దుకోని నీ వంచా, నీగడపా సేర్పు. ఆ సూర్నారాయనమూరితికో మొక్కు మొక్కి, ముక్కు మూసుకోని - నాగావెలి యేటిల ములిగిపోతాను. అంతే..! సాల్లు యీ పుటక్కి.. యీ అనుబగం!” అంది బాధగా తల్లి. నీమాలు -- తల్లిమాటలకు బెగిలిపోయాడు. కళ్ళల్లో నీళ్లు చేరాయి! దీనంగా--

“అదికాడేలమ్మా... అన్న మీద దీవేత్తంది...” అన్నాడు మెల్లిగా. తల్లి ముక్కు చీదుతూ --

“దీవిలు దినం జేసింది గాదా తల్లి!

అ మాన, వున్నంకేనా కొడుకు అవుపడ్డంనేదు..” అని కోపాన్ని కోడలు మీదచూపింది.

కోడలు పేరు ‘నరస’. నీమాలు తల్లి కన్నేరూ, నరస కన్నేరూ.. బాగా రోలు. నీమాలు తల్లి కన్నేరు. పెద్దింటి కోడూరో లైతే, నరస కన్నేరు చిన్నింటి కోడూరోలు.

బాగారోళ్ళ మధ్యన అస్థి. పాస్టులకాడ అగ్గి రగిలింది. తగువులూ, తంటాలూ, కోర్టులకెక్కారు. కొన్నాళ్ళకి పెద్దింటి కోడూరోలికి -- పేరే మిగిలింది. చిన్నింటిలో మాత్రం, కోర్టులో గెలుపూ, మరోవైపు వ్యాపారాలు, కాంట్రాక్టులు చేయటం వల్లనూ నంపాదన పరులైనారు.

పెద్దింటి కోడూరోలు చిదిగి పోయి, పేదరైతే లైపోయారు. నీమాలు తల్లిని పేద రైతుకిచ్చి పెళ్లి జేసారు. ఆ తర్వాత మరి కోడూరోలి మధ్య చుట్టరికాలారేపు, అలాగే తగువులూ తంటాలూ లేవు. ఎవరి బ్రతుకు వాళ్లు బ్రతుకుతున్నారు.

నాలుగేళ్ళకిందట నీమాలు తల్లి - చిన్నింటి కోడూరోల గడపెక్కింది. తన వినతండ్రి కొడుకు యింటికి వెళ్లి --

“అన్నా! నా పెళ్లయి, అత్తరింటికెళ్లింతర్వాత.. యిదిగిదే మళ్ల మీ గడపెక్కడం. తోడ బుట్టందాన్ని కాపోతే.. బాగారి దాన్ని గానా? యీనిపుల్లతోటి యిలాగ అంటి ముట్టు కోలేదు మమ్మల్ని మీరు. నీ తోడబుట్టిం దాన్నయితే యిలగే వెదిలే ద్దువా?” అని అన్నని అడిగి, కళ్లనీళ్ల పర్యంతమై ముక్కు చీదుతూ --

“అడవిల్లని! మీకు నేపోయినా.. కన్నేరింటి మీద నాకు అప్పానం (అభిమానం) పోదు. అందుకనే వెచ్చాను. నీ కూతురు నరసని - నా పెద్ద కొడుక్కి అడగడంకొచ్చేను” అంది.

అప్పుడు ఆ చిన్నింటిలోలు పెద్ద, పెద్ద కేకలేసి - యేవూరి కన్నేరు? యే పేగుసుట్టరికం? అని ఎకసెక్కాలాడి --

“తిండికి గతిలేనేడికి నా కూతుర్నివ్వన” నేసారు.

అదిగో ఆ విధంగా కన్నవారనుకొని - కోరిల్లై పిల్లనడిగి అవమానింపబడింతర్వాత - నీమాలు తల్లి తన పెద్ద కొడుక్కి బయటి సంబంధాలువెదికింది. కానీ ఎందుకోయే నంబంధమూ కుదరలేదు. ఈ సమయానే - నరసకి మాత్రం పెళ్లి అయిపోయింది. పెళ్లి అయి అత్తరింటికి వెళ్లి పోయిన నరస - మరో అరేళ్ళకి... వసువు, కుంకాలు పోగొట్టు కొని కన్నేరింటి కొచ్చేసింది.

కన్నేరింటి కొచ్చేసిన నరసకి.. మరో అరేళ్ళకి తన పెద్ద కొడుకు పసుపూ, కుంకుమ బెట్టి - పట్నం తీసుకు పోయినప్పటినుంచి నీమాలు తల్లి రోలోవలే కుమిలిపోతోంది. అటు చిన్నింటి కోడూరోలి దెప్పులూ భరిస్తూ; యిటు కొడుకు అందుబాటు కాక యింటి బాధలు భరిస్తూ.. అలా మూడేళ్లుగా బతుక్కోస్తోంది. నలుగురూ, ఎన్నాళ్లు కొడుకు నెదిలేస్తావ్? ఎల్లి తీసుకురా? అనడిగినా--

“యెన్నాళ్లా? నేను సచ్చిన న్నాళ్లు..? నాకేలమ్మా - యీ నింద! అదిగో, అనాడు అడిగిన్నాడు పోవ్కున్నావని; ఆతర్వాత సాటుమాటుగ సాగించి, కొడుకుసేత యీ పనిసేయించింది. అని ఆ కన్నేరూ అంతారు, యిటు ‘ఔనమ్మో’ అని మీరు అంతారు. యేమెరగని నాకేలీ నింద? నీవెల్లి బొట్టు కాటికెట్టి - కొడుకూ కోడల్ని పిల్లు. ఆలోత్తారా..? రానీ. మంచిదే! ఎవులు కాదంతారు?” అని చెప్పేది.

అయితే.. ఆ కొడుకూ, కోడలూ రాలేదు. కోడలే - తన కొడుకుని ఊల్లోకి

రానివ్యటం లేదని తల్లి అనుమానం. కొడుకు కోసం తల్చుకున్నపుడల్లా - కోడల్ని తిట్టక మానదు. అరకంగా అరాటపడే గుండెల్ని చల్లార్చుకొనేది ఆ తల్లి.

తల్లి బాధని.. యిప్పుడిప్పుడే అర్థం జేసుకొనే వయసు లోకి ఎదుగు తోన్న సిమాలు --

“నీనీపాతెరెల్లి.. సంక్రమానంకి అన్నని తీసుకొత్తా నమ్మా...” అని ఊరడించుతూ తల్లి దగ్గరకు చేరాడు.

కళ్లు వెత్తుకుంటూ - తల్లి సిమాల్ని దగ్గరకు తీసుకొంది.

x x x

మర్నాడు.. తెల్లవారింది! పొద్దుటింకా సల్లందులు తిననేలేదు. చలికి వేసుకున్న గెంటులా విప్పలేదు. గెంటు గుడ్డతో, సుందిరేశు వెచ్చి --

“నీమాలు, నీమాలు! నిన్న శివామని నేకులేరడం ఆరంభించేమా? న రి! మరిప్పుడప్పిడే మర్నెకులేరినట్టిగ లేదు.” అన్నాడు

“యేఏ?” అనడిగాడు సిమాలు.

“సేనికోతలాగిపోయినట్ట గున్నాయి” సుందిరేశు చెప్పాడు.

గత నాలుగైదు రోజులనుంచి, ఊరిలో పేదలు కోతల కూలి పెంచాలని డిమాండు చేస్తుంటే - భూస్వాములు యీ నాలోజులు చూద్దాం, చూద్దాం, అన్నెప్పి, చివరకి వ్యేళ -

“కిందటేడు కరువెట్టేసి ఒక్క గింజేనా వండేదు. ఈ యేడేదో వండిందంతే.. కూల్లు పెంచమంటే ఎలాగ? కిందటి మదుపులో? ఉప్పుడు కర్చులో? లేదు, లేదు. యీ యేటికి పాతరేట్లుకే కోసీయండి. వచ్చియేడుకి నూద్దం. మీకింతం లేపోతే... పొన్నేరూలిసేత కోయించుకుంతాం.” అనిగూడా అన్నారు?

“కిందటేడు మీమూ కరువను బగించినాం. వందువో, వుట్టిదో పంటలింటిన జేర్చినోలు మీకే కరువైతే యేమీ లేనేలమి మాక్కరువుకాదా?” కోత కూల్లు పెంచితే గాని.. కోతలు జరగవు. యే వూరోలాచ్చి కోసెత్తారో మీమూ సూత్తాం” అని పేదలూ తలపాగాలు దులిపి, హెచ్చరించారు.

అదీజరిగింది. తెల్లవారి పేదలంతా “కోతలకూలి పెంచాలి” “పేదలంతా ఒక్కటికావాలి” “కూల్లు పెంచితేనే.. కోతలు జరుగుతాయి” అని నినదిస్తూ ఊరంతా.. ఊరేగింపుదీసారు. పొలాల మీదుగా, చుట్టు ప్రక్కల గ్రామాలకూ ఊరేగింపు వెల్తోంది.

సుందిరేశు చెప్తోంటే - సిమాలుకి ఎక్కడలేని నీరసం నిన్నుహా వచ్చేసాయి. ఇలా యిద్దరూ గడపల చతికిల బడి విచారిస్తోంటే.

“ఊరూ తగలబడి పోయి యేడుత్తుంటే... నా “ఊరిబిండి సట్టి కాలి పొద్ది గావాలని ఒకమ్మ యేడిసిందట” అలగుంది. మీ తీరవ! నేకు గింజలకి గింజాకుంతండ్రు. ఎల్లండెల్లండి, పశివిలు యిప్పుండి.” అని పంపించింది.

x x x

మరో మూడు రోజులకు కూలి సమస్య పరిష్కారమైంది. కూలిల ఐక్యత ముందు.. భూస్వాముల ఎత్తులు పారలేదు. కూలిరేట్లు పెంచకతప్ప లేదు. మనసుల్లో విద్యేపా ల్పించుకొనే, భూస్వాములు కూలిరేట్లు పెంచారు. మల్లి కొడవళ్లు కదిలాయి. కోతలారంభమైనాయి. ముమ్మరంగా కోస్తున్నారు. కోసినచేలు, అరిపోతుంటే బళ్లకెక్కించి -

కళ్లాలకు పెరుగుతున్నారు. మల్లి సొమ్మలగుంటలు, అనందంగా మళ్లల్లోకి నేకుల కోసం దిగబోయారు. ఆరోజే ఊరిలో దండెరా విన్నారు సొమ్మలాలు! “అ!... నేగ్గింజలికింత వంతం బడతారు? అని.. యీ పొద్దు; మామూలుగా పెదనూరి నాయుడు చేసుబళ్ల కెత్తేస్తుంటే; నేకులికి సొమ్మలగుంటలు దిగితే జరిగిందిదీ!

* * * * *

పెదనూరి నాయుడు మడి నుండి కొత్త మెరకని చేరిన సొమ్మలగుంటల ఆలోచనలు ఎంతకీ తెగలేదు చివరికి కొంత సేపటికి సిమాలే --

“ఒరే! నేకులేరేని మన గావంచాలు, గంపలా నిండిపోవు. అలగని, మడిలో వుండిపోయిన నేకులు మల్లి మొలిసి, పండిని బుగతోరి గాదిలా, గరినిలా నిండిపోవు. వెట్టినే అదుపెట్టినారు.

నేకులికి అదుపులేట్టడం ఎప్పుడెరగం. యిప్పుడీ బుగతలు ఎట్నారు. యీ అదుపులు పోవాలంటే - మన పెద్దోల్నాగ మనిమూ ఒక్కిటయి తేల్సుకోవాల” అన్నాడు.

“అంతే... యేటిసెయ్యాల? ఆ తెల్సుకోడమెలాగ?” అని అడిగాడు చింకిడు.. చీముడు ఎగజీదుతూ!

“యేట్లేదు. యీ పశివిలే వులివి? మనవిగావు. ఆ బుగతలివి! మనము యీట్ని మేపుకి యిప్పుటం మానిత్తే - యివిసాలల్లోన తుంగ్వాల కుడితి నీళ్లుకి అరిసి నవ్వాల! బుగతోడొక్కడి వృడి పశివిల్ని. అప్పుడు

పశివిల్ని కట్లు కాడ సంపు కుంతారా, మీము నేకు లేరడంకి వొప్పుకుంతారా తేల్సుకొండని సెప్పిడిమే.

ఆమాట మీద, ఆలోప్పు కోనీదాక, మనిమంతా ఒక్కటిగా నిలబడ్డమే, అదే సెయ్యాల.” అన్నాడు దృఢంగా సిమాలు!

సొమ్మలగుంటలంతా “ఔను, అదే తగినపని” అని అంగీకరిస్తూ --

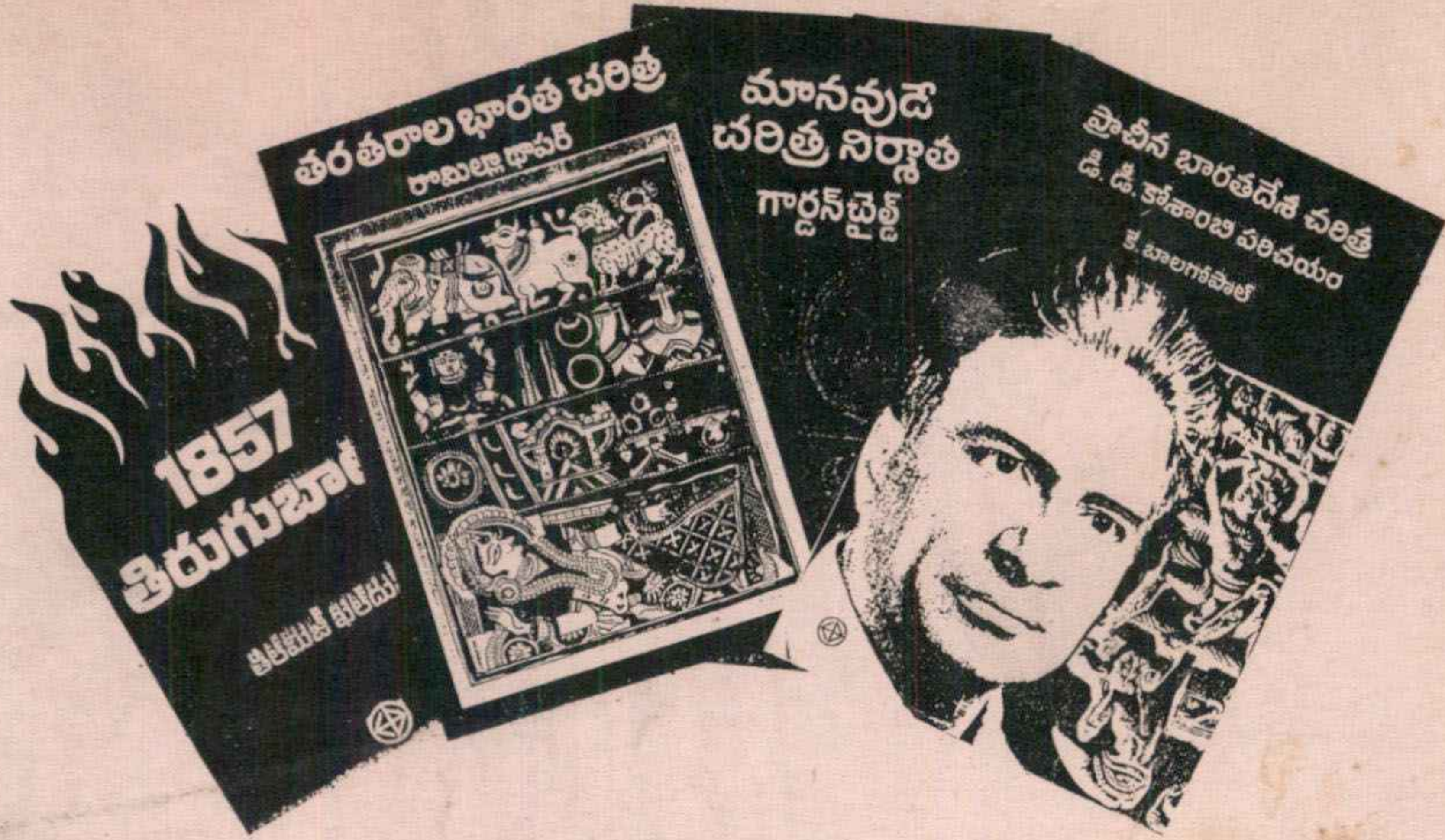
“లెగండైతే; పశివిల్ని తోలిసి సాలల్లి కట్టిద్దం. అప్పుడే తేల్తాది సంగతి.” అన్నారు.

అందరూ పశివిల్ని ఊరివైపు మళ్ళించారు.

ఎ. అప్పలాయుడు

BCD

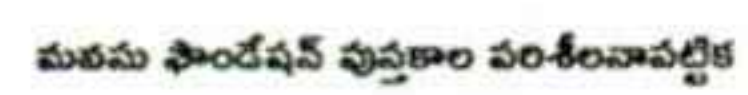
మన చరిత్రను తెలుసుకుందాం

చరిత్ర అధ్యయనానికి మంచి పుస్తకాలు

1)	ఆంధ్రుల సంస్కృతి చరిత్ర - I	సాదాప్రతి	15-00
		మేలుప్రతి	20-00
2)	ఆంధ్రుల సంస్కృతి చరిత్ర - II	సాదాప్రతి	25-00
	కంభంపాటి సత్యనారాయణ	మేలుప్రతి	25-00
3)	ఆంధ్రదేశంలో సంఘసంస్కరణోద్యమాలు		18-00
	ఎ. రామకృష్ణ		
4)	తరతరాల భారత చరిత్ర		25-00
	రోమిల్లా థావర్		
5)	చరిత్రలో ఏం జరిగింది		20-00
	ఎ. గార్డన్ చైల్డ్		
6)	మానవుడే చరిత్ర నిర్మాత	సాదాప్రతి	12-00
	ఎ. గార్డన్ చైల్డ్	మేలుప్రతి	20-00
7)	ప్రాచీన భారతదేశ చరిత్ర		
	డి.డి. కోశాంబి పరిచయం		
	కె. బాలగోపాల్		20-00
8)	భారత చరిత్ర - పరిచయ వ్యాసాలు	సాదాప్రతి	12-00
	డి.డి. కోశాంబి	మేలుప్రతి	20-00
9)	1857 తిరుగుబాటు		
	తల్ మిజ్ ఖల్ దున్		3-75
10)	మే 1886 - ఉరికొయ్యలు చెరసాలలు		6-00
	(మేడే అమరవీరుల జీవిత చరిత్రలు)		

హైదరాబాద్ బుక్ ట్రస్టు

పుస్తకం పేరు	KLVA102M291
పుస్తకం పేరు	వలుపు
తారీఖు	07 February 2025
మొందు లెట్టు	yes
వెనుక లెట్టు	yes
మొత్తం పేజీలు	41
పెద్ద సైజు పేజీలు	no
ఖాళీ పేజీలు	no
లేని పేజీలు	no
కథానాయిక పేరు	Apsara
పేజీలు వివరాలు	Apsara
పాత్ర పేరు	Daniyaan
పరిశీలన	AMRUTHA
పేజీలు పరిశీలన	
ప్రింటింగు పేరు	
పాత్ర పేరు	
పరిశీలన	